

RAHANDUSMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Riigimajade loomise kontseptsioon

Veebruar 2018

Sisukord

1	Sissejuhatus.....	3
1.1	Analüüsi koostamise käik.....	5
1.2	Tänased probleemid otseste avalike teenuste osutamisel – miks riigimaja projekt ette võeti?.....	6
2	Teoreetiline taust.....	7
3	Rahvusvaheline võrdlus.....	10
3.1	Läti	10
3.2	Portugal	12
3.3	Norra	13
3.4	Rahvusvahelise võrdluse kokkuvõte.....	14
4	Riigimajade kontseptsioon	16
4.1	Sise- ja liiklusturvalisuse valdkond.....	19
4.1.1	Politsei- ja Piirivalveamet.....	19
4.1.2	Maanteeamet.....	21
4.1.3	Kokkuvõte.....	23
4.2	Töö ja heaolu valdkond	24
4.2.1	Sotsiaalkindlustusamet	24
4.2.2	Eesti Töötukassa.....	26
4.2.3	Töövõimereformi mõju	27
4.2.4	Eesti Haigekassa.....	27
4.2.5	Tööinspeksioon	28
4.2.6	Kokkuvõte.....	28
4.3	Põllumajandus- ja keskkonna valdkonna riigimaja	29
4.3.1	Keskkonnainspeksioon.....	29
4.3.2	Keskkonnaamet	29
4.3.3	SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	30
4.3.4	Maa-amet	30
4.3.5	Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA)	30
4.3.6	Põllumajandusamet.....	31
4.3.7	Veterinaar- ja Toiduamet	32
4.3.8	Kokkuvõte.....	32
4.4	Teised asutused	33
4.4.1	Maksu- ja Tolliamet.....	33
4.4.2	Terviseamet.....	34
4.4.3	Tarbijakaitseamet	35
4.4.4	Muinsuskaitseamet	36
4.4.5	Rahvakultuuri Keskus	36
5	Kaugtöökohad	36

5.1	Mida tähendab kaugtöö mõiste ning millega tuleb kaugtöö puhul arvestada?	36
5.2	Kaugtöökohtade loomine riigimajadesse.....	38
5.2.1.....	Rahandusministeerium viis ministeeriumide ühishoones läbi kaugtöö teemalise lühiküsitluse	39
6	Tulevikuvaade	40
7	Kinnisvara ülevaade ja optimeerimise ettepanekud.....	41
7.1	Riigi kinnisvarapoliitilised eesmärgid	41
7.2	Maakonnakeskuste bürood	42
7.3	Optimeerimise võimalused	43
7.4	Riigimajade haldusmudeli ettepanekud	45
7.4.1	Mudel 1 - keskselt üüritavad hoonete ühiskasutatavad ruumid.....	45
7.4.2	Mudel 2 - keskselt üüritavad büroohooned.....	46
7.4.3	Riigimajade haldusmudeli rakendus	46
7.5	Kinnisvara ettepanekud.....	46
7.5.1	Haapsalu	47
7.5.2	Jõgeva.....	48
7.5.3	Jõhvi	49
7.5.4	Kuressaare.....	50
7.5.5	Kärdla.....	51
7.5.6	Narva.....	52
7.5.7	Paide.....	52
7.5.8	Põlva	53
7.5.9	Pärnu.....	54
7.5.10	Rakvere	54
7.5.11	Rapla	55
7.5.12	Tartu	56
7.5.13	Valga.....	56
7.5.14	Viljandi	57
7.5.15	Võru	57
7.6	Lisa 1 – Hoonete kasutamine, kulud ja investeringuvajadus	59
7.7	Lisa 2 – Töökohad ja kolimisettepanekud	75
7.8	Lisa 3 – Riigi kasutatavad hooned maakonnakeskustes.....	88

1 Sissejuhatus

Tehnoloogia arengu tulemusel on tänapäeval teenuste pakkumine pidevas muutuses ning üha rohkem teenuseid tarbitakse digitaalsete suhtluskanalite kaudu. Statistikaameti prognooside

kohaselt väheneb Eesti elanikkond¹ järgmise kahekümne aasta jooksul märgatavalt ja see avaldab mõju teenuste pakkumisele regioonides. Viimaste aastate trend on üha suurem elanike koondumine pealinna ning suurematesse regioonikeskustesse. Väiksemates maakonnakeskustes on rahvaarv languses. Riigiasutuste n.ö. näost-näku kliendikontaktide arv väheneb ja teenuste füüsilise pakkumise olemus on muutumas. Näost-näku kliendikontaktide arvu vähenemise taga on suuresti tehnoloogia areng ning uute harjumuste kujunemine (nooremad põlvkonnad kasutavad üha enam digilahendusi ning eeldavad riigi poolt üha kiiremat ja ööpäevaringselt toimivat teenuse pakkumist). Kliendikontaktide arv väiksemates linnades väheneb aga ka seetõttu, et elanikke on vähem.

Piiratud ressursside tingimustes tuleb leida teenuste osutamiseks paremaid lahendusi, tagamaks samal ajal teenuste kättesaadavuse regioonides vastavalt elanikkonna vajadustele. Riigimajade kontseptsioon ei ole Rahandusministeeriumi poolt 2016.-2017. a. välja mõeldud algatus. Sellist lähenemist on rahvusvahelises pildis juba pikemat aega analüüsitud, katsetatud ja rakendatud. 2010. a. koostati Lääne Maavalitsuse eestvedamisel koostöös Siseministeeriumiga Läänemaa riigimaja pilootanalüüs. Rahandusministeerium on paljuski ideetasandil lähtunud 2010. a. materjalidest ning neid edasi arendanud. Riigimajade kontseptsiooni loomise vajadusele andis praktilise tõuke ka asjaolu, et 1. jaanuarist 2018 lõpetasid maavalitsused oma tegevuse, mille tulemusena vabanes maakonnakeskustes nende hoonetes $\frac{3}{4}$ ulatuses kontoripinda. Tänu sellele tekkis võimalus kasutada vabanenud kinnisvara võimalike muudatuste ja arenduste tegemiseks. Kinnisvara vaates on arvestatud parimal võimalikul viisil ka pealinnast 1000 riigipalgalise töökoha väljaviimise otsusega.

28.02.2017 toimunud valitsuskabineti nõupidamisel arutati riigimajade kontseptsiooni koostamise vajadust ning kiideti heaks selle valmimise tegevus- ja ajakava.

Käesolevas analüüsis käsitletakse riigimajadena asukohti, kus osutatakse otseseid avalikke teenuseid ning kus paiknevad koos mitmed riigiasutused või riiklikud organisatsioonid (edaspidi asutused), dokumendis kasutatakse samas tähenduses mõisteid ühtne teenuskeskus ja one-stop shop, viimane tuleneb rahvusvahelisest kirjandusest.

Riigimajade kontseptsiooni eesmärgiks on anda ülevaade hetkeolukorrast ning välja pakkuda strateegiline suund ja ettepanekud otseste teenuste pakkumise paremaks korraldamiseks maakondades. Kontseptsioon hõlmab nii teenuste kui kinnisvara vaadet. Siiski ettepanekutes on suurem rõhk pandud kinnisvara vaatele, kuna maavalitsuste hoonete ja riigipalgaliste töökohtade pealinnast väljaviimise kontekstis on kinnisvara küsimused vaja lahendada esimesel võimalusel. Kõikide kinnisvaraettepanekute koostamisel arvestatakse lisaks konkreetsete hoonete olemasolule ja seisukorrale ka muid aspekte: valdkondlik koostöö ja sünergia asutuste vahel, sh äriprotsesside koostoime; kliendi mugavus, juurdepääsu küsimused; ajalooliste kultuuriväärtuslike hoonete kasutuses hoidmine ning linnaruumi funktsionaalsuse säilitamine. Avalike teenuste pakkumisel loob eeldused paremaks koostööks sobivate asutuste paigutamine lähestikku (sh samasse hoonesse). Teenusprotsesside analüüs, teenusedisain, kliendimugavuse suurendamine ja bürokraatia vähendamine on küsimused, mida saab lahendada asuda järgmistes etappides. Siiski pakub Rahandusministeerium kontseptsiooni teises pooles välja ettepanekud, mis puudutavad teatud valdkondlike teenuste pakkumise analüüsimist: väiksemates linnades dokumentide väljastamine ühest teenusletist, sotsiaalteenuste pakkumine ühest asukohast ning võimaluse korral koostöös kohalike omavalitsustega.

---

¹ Eesti rahvastiku prognoos aastani 2040 ja stsenaariumid. Statistikaamet. Veebilehel <https://blog.stat.ee/tag/rahvastikuprognoos/> (6.10.2015).

Riigimaja kontseptsioonis käsitletakse otseseid avalikke teenuseid, mille mõiste on defineeritud Vabariigi Valitsuse 25.05.2017 määruses „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused“. Nimetatud määruse kohaselt on otsene avalik teenus see, mida asutus osutab füüsilisele või eraõiguslikule juriidilisele isikule tema tahtel, sealhulgas eeldataval tahtel, teeninduskontakti kaudu mis tahes kanalis ja mis võimaldab isikul täita seadusest tulenevat kohustust või kasutada seadusest tulenevat õigust.

Vaatamata üha kasvavale e-teenuste kasutamisele jääb suure tõenäosusega alati alles ka selliseid teenuseid, mida on mõistlik pakkuda ainult näost-näku klienditeeninduse kaudu (nt vee, taimse- ja loomse materjali proovide vastuvõtmine, pikaajaliste töötute karjäärinõustamine). Keeruliste ja delikaatsete probleemide puhul vajab klient personaalset nõustamist, mida on võimalik ja mugav saada asutuse regionaalses büroos. Näost-näku klienditeenindus saab toimuda teenindusletis, töötaja kabinetis, vestlusboksis või muul viisil otsesel vahetel suhtlusel teenuse osutajaga. Kontseptsioonis teeme ettepaneku piloteerida ka nn riigi infotöötaja teenust. Riigi infotöötaja asuks riigimajas, tema rolliks oleks elanike nõustamine avalike teenuste osas (õigete asutuste ja kontaktide leidmine, info teenuste kohta) ning aitamine e-teenuste kasutamisel (kliendarvutid riigimajas). Plaanis on katsetada riigi infotöötaja teenust riigimaja kahes esimeses projektis: Rapla ja Valga riigimajades. Pilootprojekti järgselt saab hinnata, kas teenuse järgi on olnud piisav nõudlus ning otsustada, kas infotöötaja teenus lõpetada või hoopis laiendada ka teistesse maakonnakeskustesse.

Käesolev dokument käsitleb esmalt tänaseid probleeme otseste avalike teenuste osutamisel. Seejärel tutvustatakse ühtse teeninduskeskuse kontseptsiooni ning välisriikide praktikat. Antakse ülevaade projekti raames projektimeeskonna poolt kogutud informatsioonist ja tehtud analüüsist ning tuuakse välja tehtud järeldused ja soovitused valdkondlike riigimajade loomiseks. Viimases osas on koostöös Riigi Kinnisvara AS-iga (RKAS) tehtud ettepanekud kinnisvara optimeerimiseks maakonnakeskustes. Lihtsamalt lahendatavatel juhtudel on RKAS juba rääkimas läbi vastavate riigiasutustega, et ettepanekute elluviimist ette valmistada.

1.1 Analüüsi koostamise käik

2017. a. kevade jooksul tutvusid riigimajade projektimeeskonna liikmed järgmiste otseste avalikke teenuseid osutavate asutuste tegevusega: Eesti Haigekassa, Eesti Töötukassa, Terviseamet, Tööinspeksioon, SA Innove, Sotsiaalkindlustusamet, Keskkonnaamet, Keskkonnainspeksioon, Maa-amet, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Maanteeamet, Maksu- ja Tolliamet, Muinsuskaitseamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet, Põllumajandusamet, Veterinaar- ja Toiduamet, Tarbijakaitseamet. Kohtumisi ei ole toimunud Rahvakultuuri Keskuse, Päästeameti, kohtute, vanglate ja Prokuratuuri esindajatega, kellel on aga samuti regionaalsed esindused.

Asutuste esindajatega kohtumise eesmärgiks oli saada ülevaade asutuse tegevuste eripäradest: teenindatavate klientide arv, teenuse osutamise kanalid, füüsilise töökeskkonna tingimused ja teenuse osutamiseks vajalikud eritingimused. Samuti arutati teenuse osutamise võimalike muutuste ja tuleviku visiooni üle.

Perioodil aprill-juuli 2017.a. külastati 14 maakonnakeskust väljaspool Tallinna. Igal projektimeeskonna visiidil toimus arutelu riigiasutuste esindajatega ja riigiasutuste kasutuses oleva kinnisvara ülevaatus. Lisaks maakonnakeskuste visiitidele toimus Narva linna külastus, kus tutvuti ainult kinnisvara objektidega, arutelu asutuste esindajatega ei toimunud.

Seejärel toimusid täiendavad kohtumised asutustega, kus klienditeenindus on korraldatud letiteeninduse põhimõttel: Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet, Sotsiaalkindlustusamet, Eesti Töötukassa ning Maksu- ja Tolliamet.

Projektmeeskonda kuuluvad Marlen Piskunov (RaM, riigihalduse ja avaliku teenistuse osakond), Raido Roop (RaM, riigihalduse ja avaliku teenistuse osakond), Dmitri Moskovtsev (RaM, riigihalduse ja avaliku teenistuse osakond, projektijuht), Eve Murumaa (RaM, riigivara osakond). Riigi Kinnisvara AS poolt kuuluvad meeskonda kinnisvaraportfelli analüüsiosakonna töötajad Kaido Kangur, Raigo Petter, Anti Talves, Ülle Tamm, Pertti Neero.

1.2 Tänapäevased probleemid otseste avalike teenuste osutamisel – miks riigimaja projekt ette võeti?

Riigikontroll käsitles 2010. a. oma auditiaruandes riigi poolt pakutavate avalike teenuste kättesaadavust². Aruandes tehti järeldus, et riigi teenused ei ole igas maakonnas kättesaadavad. Olukord on tekkinud, kuna riigi teenuste pakkumise tervikülevaadet maakondade kaupa ei ole koostatud ning keskselt ei ole kokku lepitud, milliseid teenuseid ja millisel tasemel tuleb maakonnas kohapeal osutada. Leiti, et ministriumidel ei ole ühtset arusaama riigiasutuste regionaalse paiknemise põhimõtetest. Riigikontroll hindas teenuste halvenemise riski kõrgeks, kuna surve riigieelarvele on kasvamas. Riigikontrolli hinnang on 2018. aasta alguse seisuga üle 7 aasta vana, kuid suures pildis on probleemistik säilinud.

Püsikulude ning avalike teenuste osutamise seotud kulude surve riigieelarvele ei ole kadunud. Lisaks sellele väheneb e-teenuste arendamise tulemusel näost-näku kliendikontaktide arv, mis tekitab survet teenuste kadumiseks väikestes maakonnakeskustes. Klientide vaates on oluline käsitleda riigiteenuseid suuremas pildis ning tagada kõikide oluliste ja esmatähtsate teenuste olemasolu ja kättesaadavus vähemalt maakonnakeskustes. E-teenuseid tuleb küll juurde ning üha rohkem inimesi on harjunud neid kasutama, kuid teatud teenuste pakkumine peaks säilima võimalikult kodu lähedal ka füüsiliselt. Seda juba erivajadustega sihtgrupe arvestades. Riigimajade projekt annab hea võimaluse otsustajatele teadvustada, millised asutused ja teenused maakonnakeskustes asuvad ning milline võiks olla avaliku teenuse pakkumise tulevik maakonnakeskustes.

Senini puudub ühtne arusaam riigiasutuste regionaalse paiknemise kujundamise põhimõtetest ning keskselt ei ole kokku lepitud, milliseid teenuseid kõikides maakondades kohapeal pakkuda tuleb. Riigiasutused ning muud riiklikud institutsioonid ja organisatsioonid on oma teenusvõrku kujundanud valdkonnaministriumide vaates või iseseisvalt. Konkreetse asutuse vaates ning teenuste pakkumisel olemasolevate ressursidega on tegevus igati mõistetav ning isegi otstarbekas, kuid regionaalsest aspektist ning kliendimugavusest lähtuvalt võivad tekkida arusaamatused. 2016. a. saab tuua ilmetava näitena Maanteeameti autoregistri büroode ümberkorraldamise plaani, mis põhjustas tugevat arutelu ja kodanike vastuseisu. Kesksete põhimõtete olemasolu oleks aidanud Maanteeameti tegevust suunata ning samuti oleks võimalik otsuste tagamaid paremini selgitada teenuste tarbijatele ja avalikkusele. Esimeseks sammuks parema koordinatsiooni suunas saab lugeda valitsuskabineti 5.12.2017 otsust, et edaspidi tuleb riigiasutuste regionaalsed ümberkorraldamised (esinduste avamine ja sulgemine või olulises mahus reorganiseerimine) kooskõlastada riigihalduse ministriga.

---

² Riigikontrolli auditiaruanne 10. mai 2010. a. „Riigi teenuste kättesaadavus maakondades. Kas riigi teenused on kättesaadavad ka väljaspool Tallinna?“

Keskendudes kitsamalt riigiasutuste poolt pakutavate otseste avalike teenuste vaatele, saab peamiste probleemidena välja tuua järgmise:

Riigiasutused paiknevad maakonnakeskustes hajusalt – lisaks ülal kirjeldatud strateegilisemat laadi probleemidele asuvad riigiasutuste maakondlikud esindused erinevatel aadressidel maakonnakeskustes ning väljaspool keskust. Asutuste lahtiolekuajad on erinevad ning tänu optimeerimistele piiratud (ei ole avatud kõigil tööpäevadel). Neljateistkümnes maakonnakeskuses väljaspool Tallinna osutab riik otseseid teenuseid vähemalt 145-l erineval aadressil (ühel aadressil võib olla mitu asutust), maakonnakeskuses keskmiselt 10-l erineval aadressil. Siin ei ole arvestatud KOV-ide ja kohtute, Prokuratuuri, Päästeameti, Veeteede Ameti ega Ravimiameti teenustega ning riigiasutuste esindustega, mis asuvad väljaspool maakonnakeskusi.

Kinnisvara kasutus ei ole optimaalne - maakonnakeskustes on riigiasutuste kasutuses keskmiselt 30 m² büroopinda (üüripind) ühe töötaja kohta (eesmärk maksimaalselt 20 m²). Iga optimeeritud ruutmeeter tähendab majandamiskulude ning investeeringute kokkuhoidu (projektis analüüsitud büroofoonitel keskmiselt 135 eurot m² kohta aastas). Rahandusministeeriumi ja Riigi Kinnisvara AS jaoks on oluline leida sobiv funktsioon maavalitsuste tegevuse lõpetamise järgselt vabanenud hoonetele. Riigiasutustel on regioonides erinevad töötingimused, mis mõnel asutusel on suhteliselt kehvad ja vajaksid parandamist. Samuti on probleeme teeninduskeskkonna kvaliteedi ja erivajadustega inimeste ligipääsuga.

Vähene koostöö asutuste vahel – paljude teenuste puhul on ühe kliendi sama või sarnaste probleemidega seotud mitu asutust ning klient peab ise aru saama, milliseid reegleid on vajalik järgida. Inimesed ja ettevõtted vajavad riigi teenuseid tihtipeale pakettidena, nn elukaaresündmused, kus ühe teenuse tarbimine põhjustab vajaduse järgmise teenuse järele (nt lapse sünni järgsed registreerimise ja toetuste taotlemise tegevused; mahepõllumajandustootja suhtlus erinevate riigiasutustega).

Informatsioon teenuste kohta on esitatud erineva detailsusastme ja loogikaga (sh asutuste veebileheküljed on erinevad – paljud ei kasuta valitsusasutuste ühtset veebiplatvormi). Inimesed ei tee tihtipeale vahet, kas teenust pakub mõni riigiasutus või kohaliku omavalitsuse üksus, mis põhjustab valesid pöördumisi ja täiendavat ajakulu. Kodanikel puudub keskne koht, kust saada infot erinevate teenuste kohta.

2 Teoreetiline taust

*One-stop shop*³ on populaarsust kogunud viimased kakskümmend aastat. Seda on soodustanud pidev tehnoloogia areng, mis võimaldab interaktiivset suhtlust avaliku sektori, kodanike ja ettevõtjate vahel. *One-stop shop*'i peamine idee on osutada erinevaid teenuseid ühest keskkonnast (sh. füüsilisest asukohast) vastavalt klientide vajadustele. Rahvusvahelises kirjanduses seostatakse *one-stop shop* põhimõtte rakendamist sageli teenuse osutamise kanalite mitmekesisustumisega. Peamisteks näideteks on telefoniteeninduse (nt nõustamine jne) ja e-teenuste arendamine. Tuues näiteid ühe kanali kaudu erinevate teenuste osutamisest, räägitakse eelkõige riiklikest e-teenuste portaalidest ja füüsilistest teenuskeskustest. Antud töö raames käsitleme ainult füüsilist riigimaja, ei käsitle www.eesti.ee või teisi e-teenuste portaale.

³ *One-stop shop* mõistet kasutatakse rahvusvahelises kirjanduses (eesti keeles ühtne teenuskeskus, riigimaja)

Avalike teenuste kättesaadavaks tegemine ühest kohast vähendab nii kodaniku kui teenuse pakkujate jaoks tehingukulusid ja protsesside dubleerimist. Mudel loodi esmakordselt Austraalias, et lihtsustada vähekindlustatud inimeste ligipääsu sotsiaalse kaitse ja sotsiaalhoolekande teenustele. Pärast seda näidet on OECD riikide seas *one-stop shop* mudeli ehk ühe teenuskeskuse mudeli suunas liikumine saanud trendiks eelkõige sotsiaalse kaitse, sotsiaalhoolekande ja tööhõive valdkondades.

Mudelid ja valikuvõimalused *one-stop shop* põhimõttel teenuskeskuste loomiseks

One-stop shop mudeleid on erinevaid. Lihtne mudel on see, kus üks mitmekesise teenuste portfelliga asutus loob teenuskeskused kliendi mugavamaks teenindamiseks, et teenused oleksid kliendile kättesaadavad võimalikult kodu lähedal. Keerulisem mudeli ülesehitus on see, kui *one-stop shop* haldab katusorganisatsioonina erinevate asutuste vahelist koostööd ja kliendi jaoks tagatakse integreeritud teenused ühe juurdepääsupunkti kaudu.⁴ Selline lähenemine nõuab asutustelt senisest olulisemas mahus koostöö tegemist ning strateegilise- ja finantsjuhtimise seostamist asutuste vahel (sh kuluarvestussüsteemide ühildamine).

One-stop shop'e võib teha mitmeti:⁵

- ***one-stop shop* kui infopunkt** – informatsiooni jagamine ja kodaniku juhendamine teenuse valiku osas vastavalt kaasusele. Juhendamine on eelkõige vajalik juhul kui klient ei ole teadlik, millise asutuse poole pöörduda.
- ***one-stop shop* kui teenuskeskus** – väga erinevate valdkondade ja asutuste teenuste (nt isikuttõendavad dokumendid, sotsiaal- ja põllumajandustoetused jm) osutamine ühes füüsilises asukohas või veebilehel. See tähendab, et valdkondade vahel ei pea olema otsest sidusust. Kliendi mugavuse tagab paljude erinevate teenuste kättesaadavus ühest konkreetsest kanalist.
- ***one-stop shop* kui valdkondlik teenuskeskus** – sarnase valdkonna teenuste osutamine ühest asukohast. Valdkondlike teenusmajade teenuste pakett võib tugineda konkreetsete kliendigruppide vajadustel (nt pensionärid, puuetega inimesed, lapsevanemad, noored pered jne), erinevatel elusündmustel või teenuste tehnilise osutamise sarnasusel (nt dokumentide taotlemine ja väljastamine, st et teenuse osutamise protsess on erinevates asutustes sarnane). Valdkonna sees on võimalik tagada suurem teenuste sisuline integreerimine ja parem kvaliteet (nt põhjalik nõustamine). Mõnikord võib mudel sisaldada endas ka kontaktisiku või juhtumikorraldaja funktsiooni, mis sisaldab endas personaalselt kliendi erinevate küsimustega tegelemist, mis võivad olla mitme asutuse pädevuses.

Asutuste ühist füüsilist teeninduskeskkonda võib liigitada ka organisatsioonide/teenuste integreerimise tasemete lõikes. Esiteks minimaalne, kus asutused ainult kolivad ühte füüsilisse keskkonda, teiseks optimaalne, kus asutuste vahel jagatakse tugiprotsesside korraldust ning maksimaalne lähenemine, kus lisaks tugiprotsessidele ühildatakse teenusprotsessid⁶. Tugiprotsesside alla saab liigitada muuhulgas teeninduskeskkonda, IKT teenuste pakkumist

⁴ One Stop Shops for Social Welfare: The Adaptation of an Organisational Form in Three Countries. Jostein Askim et al. 2011. Public Administration 89(4).

⁵ One-stop-government in Europe: An overview, 2011. Kubicek, K. & Hagen, M. Bremen, University of Bremen

⁶ Kohalike riigiasutuste ühise büroo- ja teeninduskeskkonna mudeli loomine ja ettevalmistamine Läänemaal. 2011 a. Advisio OÜ.

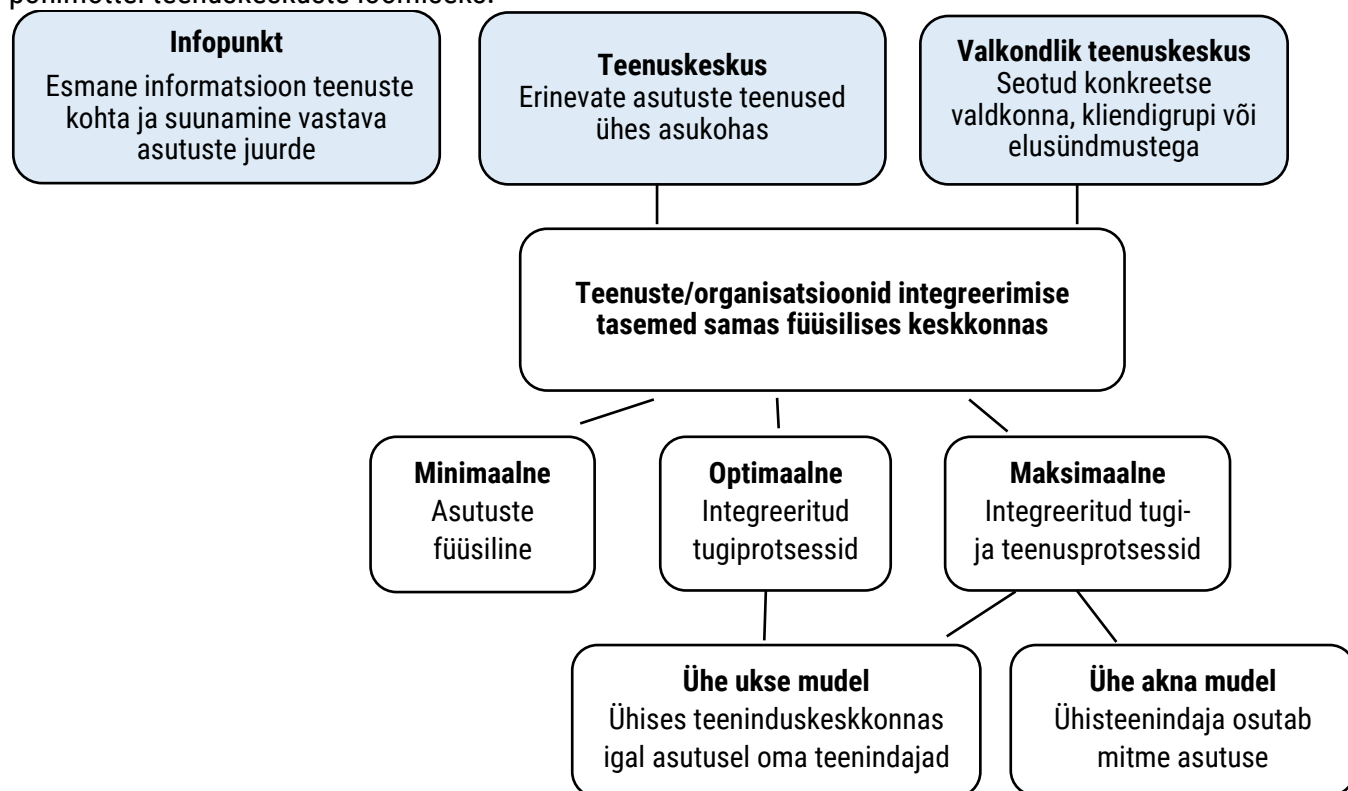
(side- ja võrguteenus, arvutitöökoha teenus jne), sõidukite kasutamist, videokonverentsi tehnika kasutamist jm.

Teenusprotsesside integratsioon võib toimuda enne või pärast ühte hoonesse kolimist. Esimese puhul kolivad asutused füüsiliselt kokku ja seejärel analüüsitakse kuidas ja kas on võimalik teenuseid ja protsesse omavahel rohkem ühildada (nt Portugali juhtum, vt „Rahvusvaheline võrdlus“). Teise näite puhul lõimitakse esmalt erinevate asutuste teenused ja seejärel hakatakse ühes asukohas ühildatult teenuseid pakkuma (nt Norra juhtum, „Rahvusvaheline võrdlus“).⁷

Teenindusletiga asutuste teenuste osutamisel saab optimaalse ja maksimaalse teenuste integreerimise taseme iseloomustuseks välja tuua kaks mudelit:⁸

- **Ühe ukse mudel** (*ingl k. Single door model*) - mudel, kus eri asutused on koos ühes füüsilises teeninduskeskkonnas. Iga asutus pakub oma teenuseid ise ja teenindajad on asutuse koosseisus. Taoline mudel eeldab koostööd erinevate teenust pakkuvate osapoolte vahel ja vajadus asutustevaheliseks teenusprotsesside ühildamiseks on väike. Lisaks on asutuste vahel jagatud teeninduskeskkond ja osaliselt tugiprotsessid (nt ühine järjekorrasüsteem või fotoboks). Selle mudeli puhul pole vajalikud asutuste institutsionaalsed ega õiguslikud muudatused.
- **Ühe akna mudel** (*ingl. k. Single window model*) – kliendiga tegeleb nn ühisteenindaja, kes esindab mitut organisatsiooni. Ühisteenindaja võtab vastu dokumentatsiooni ja edastab selle menetlevale asutusele. Selle mudeli puhul on oluline erinevate asutuste teenusprotsesside ühildamine ning ühe akna teenindaja võimekus õppida mitme asutuse tegevusvaldkondi ja protsesse. Suurema integratsiooni korral tagatakse teenindajale ligipääs asutuste andmebaasidesse ja antakse võimalus algatada teenuste menetlusprotsessi.

Kokkuvõtvalt on järgneval joonisel esitatud erinevad mudelid ja valikuvõimalused *one-stop shop* põhimõttel teenuskeskuste loomiseks.

⁷ One-Stop Shops as a Mode of Public Service Delivery. Login Asia, Local Governance Initiative and Network.

⁸ The Commonwealth 2016. Key Principles of Public Sector Reforms – Case Studies and Frameworks. (lk 162)

3 Rahvusvaheline võrdlus

3.1 Läti⁹

Avalike teenuste arenduse koordineerimisega tegeleb Lätis Keskkonnakaitse- ja Regionaalarenguministeerium, kus on muuhulgas e-riigi osakond (*ingl. k. Electronic Government Department*) ja avalike teenuste osakond (*ingl. k. Public Services Department*). Viimane koosneb kahest üksusest: e-teenuste divisjon (*ingl. k. Electronic Services Division*) ja ühtse teenuskeskuse divisjon (*ingl. k. One-Stop Shop Division*).

Majanduskriisi järgselt kaotati Lätis osaliselt suurematest halduskeskustest riigiasutuste esindused. Sellega seoses tekkisid teenuste kättesaadavuse probleemid, kuna mõnede teenuste saamiseks pidid kliendid sõitma erinevate linnade vahel.

2010. aastal alustati Lätis Euroopa Liidu toetusel avalike teenuste osutamise reorganiseerimise projektiga. Ministeerium kaardistas riigiteenused ja selgus, et üle riigi pakkusid 103 asutust teenuseid 947 erinevas asukohas. Lisaks jõudis ministeerium järelduseni, et kodanik tegelikult ei tea, millist teenust pakub riik ja millist kohalik omavalitsus.

2014. aastal viidi läbi teeninduskeskuste loomise pilootprojekt, mille raames testiti kahte mudelit:

- 1) kõik riigiasutused ühe katuse alla;
- 2) oluliste riigiteenuste delegeerimine KOV-ile (KOV kui riigi käepikendus teenuste pakkumisel).

Pilootprojektide jaoks arendati eraldi IKT süsteem. Valitsus sai pilootide kohta 2015. aastal raporti ja kiitis heaks plaani, mille eesmärk oli luua üle riigi avalike teenuste ühtlustatud teeninduskeskused. Plaanis on aastaks 2020 luua teenuskeskuste võrgustik, mis koosneks:

- 89 kohalikust keskusest;
- 21 regionaalsest keskusest;
- 9 riikliku tähtsusega keskusest (riikliku tähtsusega linnades).

Tegevuste põhimõtted:

- Motiveerida kliente kasutama e-teenuseid;
- Tagada avalike teenuste kättesaadavus klientide lähedal;
- Ühtlustada asutuste erinevad palgamäärad ja kulud teenuste pakkumisel.

Oluline on teenuste korvi mõiste (*ingl. k. Basket of services*), mis tähendab, et igas keskuses on minimaalne arv teenuseid, mida on võimalik saada. Informatsioon on kättesaadav kodulehel www.latvija.lv, kust on võimalik leida informatsiooni teenuste kohta ja selle kohta, millises keskuses neid pakutakse. Veebilehel on e-teenused loetletud sarnaselt www.eesti.ee

⁹ Informatsioon on saadud 27.06.2017 toimunud kohtumistel Läti Keskkonnakaitse- ja Regionaalarenguministeeriumite esindajatega Riias.

veebilehga. Samuti töötab ka riigiteenuste abitelefoni, mis on suunatud KOV-ides asuvatele teenindajatele. Veebileht: <https://www.latvija.lv/pakalpojumucentri>.

Teenuste osutamiseks on sõlmitud koostöölepingud ministeeriumi, asutuste ja KOV-ide vahel. Kokku on sõlmitud 75 kokkuleppet 75 KOV-iga. Eraldi on sõlmitud kokkulepped Läti Maksuameti ja Sotsiaalkindlustusametiga isikuandmete kaitse tarbeks. Isikuandmete kaitse oli väga tundlik teema ja lepingu teksti kooskõlastamine oli ametnike sõnul vaevaline. Lepingu projekti ette valmistamise töögruppi kuulus ka Andmekaitse Amet.

Riigiteenuste delegeerimine väikestele KOV-idele

Teise mudeli järgi toimunud pilootprojekti delegeeriti olulisemad riigiteenused KOV-idele väljaspool regioonikeskusi. Delegeeritavate teenuste all olid populaarsemate teenuste vahendamine ja e-teenuste kasutamisel abistamine. Peamiselt on KOV-idele delegeeritud järgmised teenused (sulgudes on esitatud paralleelid Eestiga):

- haiguslehed, laste sünnitoetus jt (Sotsiaalkindlustusameti teenused) ;
- tulumaksu deklaratsiooni esitamine, maksuraamatud jt (Maksu- ja Tolliameti teenused);
- elukoha deklareerimine (Rahvastikutoimingud);
- konsultatsioonid ja töötuna registreerimine, kus inimest aidatakse avalduse esitamisel, kuid edaspidiselt peab ta käima regioonikeskuses asuvas vastava asutuse esinduses (Eesti Töötukassa).

Delegeeritud teenuste arv oleneb KOV-ist ja piirkonna vajadustest. Näiteks mõnele KOV-idele on delegeeritud muuhulgas loomade registreerimise teenus. Selle näite puhul ei pea kodanik sõitma regioonikeskusesse vaid suundub ühtsesse teenuskeskusesse koos looma ja vaktsiiniraamatuga ning registreerimise teostab KOV.

Keskuse teenindaja ülesandeks on avalduste vastuvõtmine ja eelkõige nende aitamine ja koolitamine, kes vajavad abi e-teenuste kasutamisega. Teenindaja üheks oluliseks rolliks on ka suunata inimesi kasutama eelkõige e-teenuseid. Sisulist nõu annab keskuse teenindaja baastasemel. Keeruliste küsimuste puhul tuleb pöörduda asutuse poole regioonikeskuses, näiteks kui klient vajab põhjalikumat nõustamist maksude teemal. Ministeerium soovib lahendada KOV-ide teenindajate õiguste küsimuse, et viimased saaksid kasutada teenuste osutamisel riiklikke infosüsteeme, tänu millele paraneks teenuste osutamise kvaliteet.

Ühiste teenuskeskuste loomine toimib projektifondi põhimõttel: KOV peab täitma tingimused ja seejärel saab kandideerida programmi. Igal aastal saavad liituda programmiga uued KOV-id. Ministeerium annab ühekordse toetuse teenindussaali kohandamiseks (50 000 eurot), KOV peab samuti investeerima vähemalt 30%. Edaspidi on KOV-ile ettenähtud püsitoetus teenindaja palgakulude katteks. KOV-idele eraldatavad toetussummad erinevad sõltuvalt elanike arvust: 0-10 000, 10 000–20 000 ja 20 000–100 000 elanikuga KOV-id. Väiksemale KOV-ile on maksimaalne toetuse summa 10 000 eurot aastas ning ta peab tagama vähemalt 30% kaasfinantseeringut. Riik tagab teenindajatele koolituse ca 2 korda aastas.

Näiteks võib tuua Adaži linna ühtse teeninduskeskuse, kus teenindussaalis on korraga kaks teenindajat. Üks nendest on rohkem spetsialiseerunud KOV ja teine riigi teenuste teemadel. Samuti on saalis iseteenindusarvutid.

Ministeerium kogub statistikat ühtsetes keskustes teenuste osutamise kohta ning peamised tähelepanekud on järgmised:

- 67% teenustest on avalduste registreerimine. Avaldustest suurim osa on seotud sotsiaalkindlustusega.
- 10% on nõustamine.
- Kõige suurem koormus on ajaperioodil veebruar, märts, aprill - tuludeklaratsioonide esitamise aeg.

3.2 Portugal

1999. aastal esitleti Portugalis avalike ja erateenuste pakkumise kontseptsiooni nimega „Kodanike kauplus“ (*ingl. k. Citizen's Shops*). Eesmärgiks oli pakkuda laia hulka kodanikele suunatud avaliku ja erasektori teenuseid ühes asukohas. Kontseptsioon põhines avaliku sektori asutuste ja eraettevõtete vahelisel koostöökokkuleppel.

2007. aastal hakati „kodanike kaupluste“ kontseptsiooni edasi arendama. Modulaarne kontseptsioon võimaldas disainida erineva suuruse ja teenustepaketiga teeninduskohti vastavalt piirkonna elanike reaalsele vajadusele. See sisaldas ka uut lähenemist teenuste osutamisel, mis oli rohkem kooskõlas *one-stop shop* põhimõttega¹⁰. Muuhulgas esitleti järgmisi uuendusi:

- **Ühisteenindaja** (*ingl. k. multi-services counter*) – üldine ja multifunktsionaalne teenuste pakkumine. Ühisteenindaja annab üldist informatsiooni teenuste kohta ja osutab teenuseid, mis ei nõua kõrget spetsialiseerumist.
- **Integreeritud teenindaja** (*ingl. k. integrated counter*) – pakub teenuseid, mis on seotud konkreetsete sündmustega (nt kinnisvara ost/müük, kaotatud dokumentidega seonduv jne). Näiteks 2008. aastal viidi läbi „Ma kaotas rahakoti“ teenindaja pilootprojekt, kus ühe teeninduskontaktiga oli võimalik uuendada mitmed dokumendid: ID kaart, maksumaksja kaart, juhiluba, sotsiaalkindlustuskaart, pensionäri kaart, sõiduki registreerimistunnistus.
- **Iseteeninduse kioskid** - võimaldab ligipääsu e-teenustele, tagatud on vajadusel teenindaja poolne abistamine.

Teenused, mis on kättesaadavad „kodanike kauplustes“:

- Riigi teenused: maksude, sotsiaalkaitse, registrite (maa, äri, sõidukid, jm), tervishoiu, tööhõive, immigratsiooni, erinevate asutuste litsentside ja lubadega seonduv.
- KOV teenused: litsentsid ja veevarustuse teenused.
- Erasektori teenused: pangateenused, kommunalteenused, postiteenused, side ja TV teenused.¹¹

Teiste seas oli „kodanike kaupluste“ loomise eesmärgiks tõhustada avalike teenuste pakkumise mudelit. Eesmärkideks oli asutuste ja teenuste vahelise sünergia loomine, ressursside jagamine ja majandamiskulude vähendamine hoonete ülalpidamise arvelt. Asudes samas asukohas on eesmärgiks pidevalt suurendada integratsiooni teenuste vahel.

2014. aastal esitleti uut algatust nimega „kodaniku punkt“ (*ingl. k. Citizen Spot*). „Kodaniku punkt“ on väiksem teeninduspunkt, kus on kättesaadaval kodanikele suunatud avaliku- ja erasektori e-teenused. Teenindaja toimib kui vahendaja kliendi ja e-teenuste vahel ja klient pöördub teenindaja poole teenuse saamiseks. Suunatud nendele klientidele, kes ei oska ega soovi e-teenuseid iseseisvalt kasutada. Juhul kui kodanikul on huvi nõustab ja koolitab klienditeenindaja kodanikke e-teenuste kasutamisel. Algatuse üheks eesmärgiks on edendada e-teenuste kasutamist. Teeninduspunkt loodi koostöös KOV-ide ja Portugali Posti ettevõttega

¹⁰ <https://joinup.ec.europa.eu/document/citizen-shop-citizen-shop>

¹¹ One Stop Shop – Easier, Faster and Cheaper. The Portuguese Experience. 2010.

<https://www.oecd.org/mena/competitiveness/privatesectorinitiatives/44796252.pdf>

(CTT) kasutades nende ressursse (personal ja infrastruktuur). Riik tagas teenindajate koolituse ja vajaliku tarkvara.¹²

„Kodanike kaupluste“ võrgustikku arendatakse koostöös kohalike omavalitsustega. Eesmärk on luua teeninduskeskused igas KOV-is (kokku 308). 2017. aasta seisuga on Portugalis 47 „kodaniku kauplust“, mis asuvad regionaalsetes keskustes. Lisaks on riigis 533 „kodaniku punkti“, mis asuvad ka väiksemates KOV-ides.¹³

Portugalis on loodud eraldi ka ettevõtetele suunatud teenuste keskused nn „ettevõtte kauplused“ (ingl. k. *Business Shops*). Nende keskuste teenused katavad ettevõtte elutsükli: ettevõtte alustamine, tegevus, laiendamine, likvideerimine või võõrandamine.

3.3 Norra^{14 15}

Tööhõive ja Heaolu Organisatsiooni (ingl. k. *Norwegian Labour and Welfare Organisation, lühidalt NAV*) reform on üks suurematest avaliku sektori reformidest Norra lähiajaloo. Enne 2001. aastat oli üks suuremaid väljakutseid heaolu teenuste institutsionaalne killustatus ja struktuur. Reform algatati parlamendi poolt 2001. aastal, võeti vastu 2005. aastal ja viidi ellu aastatel 2006 - 2011. Reformi tulemusena ühendati Töö ja Heaolu ministeeriumi (ingl. k. *Ministry of Labour and Welfare*) haldusalas eraldiseisvad tööhõive ja sotsiaalkindlustuse ametid ühiseks Tööhõive ja Heaolu Organisatsiooniks, mis koordineerib kolmandiku Norra riigi eelarve vahendite kasutamist. Asutused ühendati valitsuse ettepanekul kuna tööhõive ja sotsiaalkindlustuse valdkonna eesmärgid ja klientuur on sarnased ning eelduseks oli, et asutuste ühendamine muudab töö ja teenuste osutamise efektiivsemaks.

Reformi sihtrühmaks oli eelkõige sotsiaalkindlustuse, tööhõive ja sotsiaalsete teenuste osutamist kasutavad kliendid, kes valdavalt pidid oma probleemide lahendamiseks pöörduma mitme asutuse poole. Sihtrühma suurusjärk oli ca 15% kõikide teenuste kasutajatest, mis oli ka üheks reformi ajendiks. Samal ajal on sotsiaalkindlustuse ja tööhõive valdkondade teenuste tarbijate seas palju neid, kes mõlema valdkonna teenustega kokku ei puutu.

Reformi üldised eesmärgid:

- Suurendada töötava ja vähendada sotsiaaltoetuste abil elava elanikkonna arvu (tööle orienteerimine);
- Muuta teenused kättesaadavamaks ja klientide vajadustele vastavaks;
- Luua siduva ja tõhusa tööhõive ja heaolu valdkonna administratsioon.

Reformi keskseks kohaks oli kohustusliku koostöö mudeli kasutuselevõtt keskvalitsuse ja kohaliku omavalitsuse vahel, mille tulemusena toimus *One-stop shop* põhimõttega teenuskeskuste loomine igas kohalikus omavalitsuses. Esimesed *One-stop shop* põhimõttega keskused avati 2006. aastal ning 2011. aastaks oli *One-stop shop* teenuskeskused kõigis 429 Norra kohalikus omavalitsuses. *One-stop shop* põhimõttega teenuskeskused loodi, et koordineerida varasemalt eraldi olnud riikliku sotsiaalkindlustuse, tööhõive ja sotsiaalsete teenuste osutamist. Reformi suurimaks väljakutseks oli erinevate asutuste IKT süsteemide ühildamine. Peamise kriitikana on välja toodud, et asutuste ühendamise esimesel etapil ei andnud uus mudel oodatud efektiivsuse tõusu. Lisaks ei olnud reformi ettevalmistamise etapil

¹² <https://www.oecd.org/governance/observatory-public-sector-innovation/innovations/page/citizensspots.htm>

¹³ <https://www.portaldocidadadao.pt/web/lojas-edc/lojas>

¹⁴ Coordinating Norwegian Welfare: The NAV Reform (2013). Per Lægred and Lise H. Rykkja. University of Bergen.

¹⁵ Reform of the Employment and Welfare Administrations – the Challenges of Co-ordinating Diverse Public Organisations (2006). Anne Lisefimreite, Tom Christensen and Per Lae Greid. Stein Rokkan Centre for Social Studies. Unifob AS.

diskussiooni, millised võiksid olla võimalikud probleemid, mis tekivad klientide mitmekesisusest erivaldkondade ühildatud teenuste korral.

Keskused asuvad ühes füüsilises kontoris, kuid tegutsevad erinevate juhtimismudelite alusel. Sotsiaalteenused on kohaliku omavalitsuse poolt korraldatud, sel ajal kui sotsiaalkindlustuse ja tööturu teenused on koordineeritud regionaalse kontori ja osaliselt keskvalitsuse poolt. Uue struktuuri ühe eelisena on välja toodud riigi ja KOV-ide tihedam koostöö sotsiaalvaldkonnas. Lisaks sellele võimaldab sotsiaalvaldkonna teenuste ja tööhõive teenuste ühine füüsiline asukoht ja sünergia hõlpsamalt nõustada ja suunata komplekssete küsimustega kliente vajalike teenusteni, sh vajadusel luua keerulisemate küsimuste lahendamiseks nõ juhtumikorraldaja funktsioon.

Keskuste miinimumnõuded on kehtestatud keskselt, täielik teenuste komplekt KOV-ides erineb. Minimaalne teenuste pakett koosneb sotsiaalkindlustuse ja tööhõive ametite teenustest: töötuse hüvitise, lastetoetused, pension ja muud rahalised toetused, lisaks tööalane rehabilitatsioon, haigushüvitis, abivahenditega seonduv, sotsiaalne abi kohaliku omavalitsuse poolt puuetega inimestele nõustamine jm. Osalemine keskuste loomises oli KOV-ide jaoks kohustuslik, st et KOV-ide poolt osutatavad sotsiaalabi teenused pidid olema pakutud keskustes. Teiste KOV poolt pakutavate sotsiaalvaldkonna teenuste lisamine oli vabatahtlik. Samas on kümnest keskusest üheksa otsustanud lisada teenuste paketti ka teisi KOV-ide ülesandeid.

Tööhõive ja heaolu valdkonnas on lisaks Norrale *one-stop shop* põhimõttel teenuskeskused loodud Taanis (Jobcenter) ja Ühendkuningriigis (Jobcentre Plus).¹⁶

3.4 Rahvusvahelise võrdluse kokkuvõte

Läti, Portugali ja Norra näitel on näha, kuidas *one-stop shop* mudeli põhimõtete rakendamisel on loodud konkreetse riigi eripärasid arvestavad unikaalsed teenuskeskuste lahendused, mis täidavad püstitatud eesmärged ning vastavad kohalikule olukorrale ja kodanike vajadustele. Rahvusvahelise võrdluse puhul on võrreldavateks riikideks valitud Läti, Portugal ja Norra seetõttu, et analüüsida laiaulatuslikult erinevate lähenemistega rahvusvahelist praktikat.

Läti puhul on oluliseks märksõnaks riigiteenuste kättesaadavuse parandamine regioonides ja kohalikes omavalitsustes. Sealhulgas on osaliselt keskvalitsuse teenuseid delegeeritud KOV-idele vastavalt piirkonna vajadustele. KOV-ides toimib esmase infopunkti funktsioon, mille kaudu kodanik saab teenuste kohta informatsiooni ja abi e-teenuste kasutamisel.

Portugali teenuskeskuse lahendus on mitmekülgne ja kliendile mugav, sest lisaks riigi ja KOV teenustele pakutakse ühises teenuskeskuses ka erasektori teenuseid. Riik arendab pidevalt teenuskeskuste kontseptsiooni, arvestades tehnoloogilisi arenguid.

Norras loodi sotsiaal- ja tööhõive valdkonna ulatusliku reformi käigus lisaks muudele organisatorsetele ümberkorraldustele valdkondlikud teenuskeskused igas KOV-is. Reformi keskseks kohaks oli kohustusliku koostöö mudeli kasutuselevõtt keskvalitsuse ja kohaliku omavalitsuse vahel. Valdkondlikes teenuskeskustes on teenuseid võimalik suuremal määral integreerida ja klientidele personaalsemalt läheneda. Nt on võimalik luua keeruliste ja mitut asutust puudutavate probleemidega klientidega tegelev juhtumikorraldaja funktsioon.

---

¹⁶ One Stop Shops for Social Welfare: The Adaptation of an Organisational Form in Three Countries. Jostein Askim et al. 2011. Public Administration 89 (4)

Teiste riikide näiteid ei ole võimalik üks-ühele üle kanda, kuid välisriikide näited annavad ülevaate erinevate teeninduskeskuste võimaluste ja suundade kohta, mida riigimajade kontseptsiooni loomisel analüüsida ja arvesse võtta. Eestil on võimalik õppida kõikidest vaadeldud riikidest. Rahandusministeerium pakub riigimajade kontseptsioonis välja valdkondlike riigimajade loomise. Üheks oluliseks teemaks on sotsiaalteenused. Nende teenuste tarbijaskonna hulgas on suures mahus teatud ühiskonnagruppide esindajaid (nt erivajadusega inimesed, pensionärid, pikaajalised töötud, sotsiaalsete probleemidega inimesed, toimetulekuraskustega inimesed jne), kelle jaoks on vajalik teenuste tarbimine muuta võimalikult lihtsaks ja mugavaks. Töö ja heaolu valdkonna riigimajad on üks näide valdkondlikest kooslustest (õppetund Norra näitest) ning Rapla linna näitel on kavandamisel koostöö kohaliku omavalitsusega. Nimelt on käimas läbirääkimised, et Rapla Vallavalitsus kolida samuti Rapla riigimajja ning luua töö ja heaolu valdkonnas riigi ja kohaliku omavalitsuse ühine teeninduskeskkond (õppetund Läti näitest). Enamikes kohtades on planeeritud riigimajana kasutada endisi maavalitsuste hooneid, kus juba praegu on sees teisi rentnikke (KOV liidud, maakondlikud arenduskeskused, mõnel pool eraettevõtted). Teenuste pakkumisel on võimalik kaasata ühtsesse füüsilisse keskkonda ka teiste sektorite teenusepakkujaid, keda kliendid võivad vajada (nt notarid, tõlkebürood, õigusabiteenused, posti- ja pangateenused). Portugali näitel on koostöö sektorite üleselt läbi katsetatud.

Tabel 1. Rahvusvaheline võrdlus.

	Läti	Portugal	Norra
Mudel	<p>Riigiteenuste keskused regioonides, infopunktid KOV-des koos mitmete oluliste teenustega.</p> <p>Osaliselt on keskvalitsuse teenused delegeeritud KOV-dele. Teenuste kogupakett loodud vastavalt KOV eripäradele ja vajadustele.</p>	<p>Riigi, kohaliku omavalitsuse ja erasektori teenuste pakkumine ühtsetes teenuskeskustes.</p> <p>Teenuskeskused jagunevad: 1) kodanikele suunatud teenuste keskused 2) ettevõtetele suunatud teenuste keskused 3) kodanikupunktid</p> <p>Modulaarne kontseptsioon võimaldab disainida erineva teenustepaketiga teeninduskohti vastavalt piirkonna elanike reaalsele vajadustele.</p>	<p>Valdkondlikud teenuskeskused tööhõive ja heaolu valdkonnas.</p> <p>Suurenenud koostöö KOV-ga sotsiaalvaldkonnas. Teenuste kogupakett loodud vastavalt KOV eripäradele ja vajadustele.</p>
Olulisemad põhimõtted	<ul style="list-style-type: none"> - tagada avalike teenuste kättesaadavus klientide lähedal, sh vähendada teenuste hajusust - motiveerida kliente kasutama e-teenuseid - ühtlustada asutuste erinevad palgamäärad ja kulud teenuste pakkumisel 	<ul style="list-style-type: none"> - asutuste ja teenuste vahelise sünergia loomine - ressursside jagamine ja majandamiskulude vähendamine hoonete ülalpidamise arvelt - pidav integratsiooni suurendamine teenuste vahel 	<ul style="list-style-type: none"> - tööhõive ja heaolu valdkonna reform - suurendada töötava elanikkonna arvu ja vähendada sotsiaaltoetuste abil elava elanikkonna arvu (tööle orienteerimine) - muuta teenused kättesaadavamaks ja klientide vajadustele vastavaks - luua siduva ja tõhusa tööhõive ja heaolu valdkonna administratsioon

4 Riigimajade kontseptsioon

Kontseptsiooni ja ettepanekute koostamisel on lähtutud järgmistest põhimõtetest ja analüüsi käigus tehtud järeldustest:

Kliendi mugavus ja teenuse kvaliteet - kliendi jaoks on mugavam, kui asutused, kellega ta peab samal teemal suhtlema, on ühes asukohas. Eestis toimub pidev e-teenuste arendamine ja kasutajasõbralikuks muutmine ning lihtsamad teenused ja toimingud on suuresti e-kanalites. Kodanikul tekib vajadus büroosse füüsiliselt kohale tulemiseks sageli keerulisemate küsimuste lahendamiseks, mille puhul on vajalik ka põhjalik nõustamine. Võib kaaluda mudelit, kus üks klienditeenindaja osutab kahe-kolme sarnase valdkonna asutuse teenuseid. Paljude asutuste ja valdkondade ülene (nt dokumendid/juhiloa, sotsiaaltoetused, põllumajandustoetus) universaalse teenindussaali ja ühisteenindaja funktsiooni loomine pole otstarbekas ega paranda teeninduse kvaliteeti. Sellele järeldusele on jõudnud Rahandusministeeriumi projektimeeskond 2017. a. tehtud töö tulemusena ning seda on kinnitanud valdav osa teenuseid pakkuvatest riigiasutustest. Mõned üksikud asutused on pidanud võimalikuks enda teenuste üleandmist ühisteenindajale, nt Tarbijakaitseameti poolt pakutav tarbijainfo vahendamine või Tööinspeksioonile avalduste esitamine. Enamikes asutustes on klientide pöördumised füüsilisse teeninduslehti seotud nõustamise või keerulisemate toimingutega, mida ühisteenindaja teostada ei saa. Suurem osa põllumajandus- ja keskkonnavaldkonna kliendi ja asutuse kokkupuudetest on nõustavat laadi ning puudutavad kas mõnda konkreetset ehitusprojekti, keskkonnavalda eritingimusi, põllumajandusliku tootmise eritingimusi, keerulisi järelevalvetoiminguid. Samuti on enamik maksualaseid nõustamisi sellised, millega tulevad toime koolitatud teenindajad, kuid ühisteenindajate koolitamine kõikides vajalikes valdkondades ei ole realistlik.

Siiski teeb Rahandusministeerium ettepaneku katsetada riigi infotöötaja teenust kahes esimeses riigimaja pilootprojekti – Rapla ja Valga riigimajades. Infotöötaja rolliks on klientidele esmase info jagamine riigiteenuste kohta (kui on samas hoones ka KOV, siis samuti kohalike teenuste kohta), klientide suunamine õigete asutusteni, hoones liikumise juhendamine, vajadusel vastuvõtuaegade kokkuleppimine, iseteenindusarvutites e-teenuste kasutamise üldisem juhendamine. Kui infotöötaja teenus ennast õigustab, siis on võimalik seda laiendada ka teistesse maakonnakeskustesse või kaaluda tulevikus isegi infoteenuse pakkumist koostöös KOVidega.

Asutuste suurem sünergia potentsiaal - kui asutused on füüsiliselt ühes asukohas, siis see soodustab suuremat koostööd. Sama valdkonna sees on tihtipeale asutuste klientide osas kattuvusi, mis võimaldab rohkem omavahel koordineeritult osutada teenuseid, sh mitme asutuse pädevusse kuuluvate küsimuste lahendamisel. Kuid tuleb arvestada, et määrava tähtsusega koostöö loomisel on asutuste tahe teha koostööd. Esmased kogemused ministeeriumide ühishoones¹⁷ on näidanud, et füüsiline koos paiknemine on loonud palju uusi võimalusi koostööks asutuste vahel ning parandanud töö kiirust ja kvaliteeti. Samuti on loodud Rahandusministeeriumi struktuuris ühisosakond, kes pakub tugiteenuseid ühishoones paiknevatele ministeeriumitele.

---

¹⁷ Tallinnas Suur-Ameerika 1 aadressil asuv hoone, kus paiknevad Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Sotsiaalministeerium, Justiitsministeerium ja osaliselt Haridus- ja Teadusministeerium.

Teenuste pakkumise säilitamine kõikides maakonnakeskustes – arvestades teenuste tarbimise vähenenud mahte ei ole majanduslikult mõistlik igas maakonnakeskuses hoida kõikide asutuste kõiki teenuseid osutavad töötajad. Samas on võimalik tagada teenuse tarbimise võimalus (nt esmane nõustamine) nt videokonverentsi vahendusel. Selleks peab looma võimaluse asutustele kasutada riigimajade või teiste asutuste infrastruktuuri (nõupidamisruume, vestlusruume jne) oma teenuse osutamiseks. Samuti on võimalik kasutada regioonides paiknevate teiste asutuste esinduste võrku delegerides neile lihtsamate teenuste osutamise.

Asutuste töö- ja teeninduskeskkonna parandamine – ümberkorralduste käigus on võimalik parandada töökeskkonda, kohandades seda tänastele kaasaegsetele põhimõtetele vastavaks (ventilatsioon, õige valgustus, multifunktsionaalne mööbel jms). Lisaks on oluline tagada mugav juurdepääs klientidele ning luua juurdepääsu võimalused ka puuetega inimestele.

Kinnisvara olemasolevate võimaluste parim ja tõhusaim kasutamine – Enamikes maakonnakeskustes ei ole selliseid hooneid, kuhu oleks võimalik paigutada kõik otseseid teenuseid osutavad riigiasutused kokku. Ühe suure hoone ehitamine igasse maakonnakeskustesse ei ole lahendus, sest riik peab tagama muuhulgas ka linnade ruumilise terviklikkuse, miljöö ja ajalooliste kultuuriväärtuste säilimise. Lisaks muinsuskaitseõuetest ja seisukorrast tulenevatele piirangutele tuleb arvestades, et enamikes väikestes maakonnakeskustes on sellise arvestatava ruumilise mahuga hoonete realiseerimine vähetõenäoline. Suur risk oleks hoonete tühjalt seisma jäämine. Võimalusel tuleks kasutada olemasolevaid väärtuslikke riigile kuuluvaid hooneid, eriti kui nad asuvad kesklinnas.

Samuti on asutustel erinevad vajadused (nt proovide vastuvõtmise ruumid, varustuse hoidmise ja hooldamise ruumid), mida pole alati võimalik konkreetses hoones tagada. Asukohtades, kus olemasolevad hooned seda võimaldavad (nt Rapla) on mõistlik enamik asutusi kolida ühte hoonesse. Oluline on kasutada maavalitsustest vabanenud hooneid, kuid riigiasutuste ühise teeninduskeskkonna jaoks võib konkreetses maakonnakeskuses olla ka paremaid lahendusi (nt Paide). Maakonnakeskustes analüüsitakse kinnisvara võimalusi koos riigipalgaliste töökohtade pealinnast väljaviimisega, et leida väljaviidavatele töökohtadele sobilikud ruumid. Samuti on eesmärgiks tõhustada pinnakasutust, mida on võimalik saavutada muuhulgas jagades potentsiaalselt ühiskasutatavaid ruume (nõupidamise- ja puhkeruumid, teenindussaalid).

Tehtud investeeringutega arvestamine – mõistlik on arvestada juba tehtud suuremahuliste kinnisvarainvesteeringutega, mis on tehtud spetsiaalselt konkreetsete asutuste vajadusi arvestades. Näiteks on Eesti Töötukassa enamikes maakonnakeskustes viimastel aastatel teinud investeeringuid bürooruumide korrastamiseks ja sõlminud pikaajalised rendilepingud. Ehitatud on PPA ja Päästeameti sisuravalisuse ühishooned, kust pole mõistlik PPA teeninduslette ära viia.

Täna erinevates kohtades asuvate asutuste paigutamisel samasse füüsilisse asukohta on võimalik lahendada probleem, et riigiasutused paiknevad maakonnas hajusalt ning sarnastes valdkondades tehakse vähe koostööd.

Suuremaks eesmärgiks on olulisi teenuseid osutavate asutuste viimine maakonnakeskustes ühte asukohta, samas arvestades kinnisvara võimalusi, teenuste arendamise taset, klientide vajadusi ja piiratud ressursse. Eesti riigimajade kontseptsiooni loomisel on eeskujuks võetud Norra valdkondliku teenuskeskuse praktikat, mis lähtub eeldusest, et teenuse pakkumine on kasutajasõbralik, kui ühe valdkonna erinevad asutused kolitakse ühte asukohta ning võimalusel integreeritakse ka nende teenuseid.

Üldiselt on võimalik teenuste pakkumine liigitada kolme valdkonda: sise – ja liiklustravalisuse valdkond, töö ja heaolu valdkond, põllumajandus- ja keskkonnavaldkond.

Eeltoodust lähtuvalt on ettepanek:

Seada eesmärgiks otseste avalike teenuste osutamise viimine maakonnakeskustes võimalikult vähestesse füüsilistesse asukohtadesse.

Luu valdkondlikud riigimajad, tagades sarnasele klientuurile teenuste pakkumine ühest asukohast ning luua sellega eeldused teenuste sisuliseks integratsiooniks tulevikus.

Valdkondlikud riigimajad:

Sise – ja liiklustravalisuse valdkond – Maanteeamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, Prokuratuur, vanglate kriminaalhooldusosakond, võimalusel Maksu- ja Tolliamet. Ettepanek on analüüsida Maanteeameti ja Politsei- ja Piirivalveameti letiteenuste pakkumise võimalusi väiksemates maakonnakeskustes ühest asukohast Politsei- ja Piirivalveameti teenindusleti kaudu. Maanteeametil väheneb e-teenuste arendamise tulemusel näost-näku kliendikontaktide arv maakonnakeskustes. Mõnes väiksemas maakonnas võib teenuste maht väheneda niipalju, et ei ole enam otstarbekas hoida teenindusbürood lahti. Ka Politsei- ja Piirivalveamet arendab praegu e-taotluskeskkonda, millega kaasneb tõenäoliselt samuti näost-näku kliendikontaktide arvu vähenemine. Mõlemal asutusel on sarnase iseloomuga teenused (nt juhiloa ja ID-kaardi väljastamine) ja vajadused, nt fotoboksi näol. Suurimaks väljakutseks on Maanteeameti poolt veoautode registreerimisele ülevaatuse teostamine, milleks on vajalik tagada eritingimused.

Töö ja heaolu valdkond – Sotsiaalkindlustusamet, Eesti Töötukassa, Tööinspeksioon ja Eesti Haigekassa. Sotsiaalkindlustusametil ja Töötukassal on klientuuri kattuvus (erivajadustega isikute näol) ja mõistlik on kaaluda asutuste teenuste pakkumist ühest asukohast. Samuti tuleb kaaluda Tööinspeksiooni vastuvõtu/nõustamise toimumist samas asukohas. Võimalusel arendada suuremat koostööd kohalike omavalitsustega ja soodustada nende poolt osutatavate sotsiaalteenuste pakkumist samas asukohas riigiasutustega.

Põllumajandus- ja keskkonna valdkond – Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (edaspidi *RRIA*), Põllumajandusamet, Veterinaar- ja Toiduamet, Keskkonnaamet, Keskkonnainspeksioon, Maa-amet ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskus. Võimalusel veel Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontroll, Eesti Keskkonnauuringute Keskus ja Maaeluministeriumi Kalamajandusosakond. *PRIA*-l, Põllumajandusametil ja Veterinaar- ja Toiduametil on tihti rohkem koostööpunkte keskkonnavaldkonna asutustega (Keskkonnaamet ja Keskkonnainspeksioon) kui omavahel. Samuti on ka klientidel võimalik samal temal saada erinevate asutuste spetsialistide nõustamist ühest asukohast.

Valdkonnad annavad üldise suuna ning aja jooksul võib valdkonna koosseis muutuda, täieneda või hoopis tekkida uus valdkond. Samuti tehakse koostööd valdkondade vahel vastavalt klientide vajadustele, näiteks Politsei- ja Piirivalve hoonetes paikneb paljudes maakondades Sotsiaalkindlustusameti ohvriabiga tegelev spetsialist.

Teistel asutustel (nt Muinsuskaitseamet või Rahvakultuuri Keskus) on eeltoodud põhjustel mõistlik paikneda samuti riigimajas. Näiteks Maksu- ja Tolliamet võib paikneda nii töö ja heaolu valdkonna kui ka sise- ja liiklustravalisuse valdkonna riigimajas. Järgmiste sisetavalisuse ühishoonete (PPA ja Päästeameti ühishooned) kavandamisel Eesti regioonides saab kaaluda

lisaks PPA ja Päästeametile ka Maanteeameti ja Maksu- ja Tolliameti esinduste sinna planeerimist.

Riigimajade loomine on strateegiline suund ja pikaajaline projekt. Selle esimeses etapis ei ole võimalik terviklikult kõikides maakondades ideaalset lahendust saavutada. Esialgu pole kõikides maakonnakeskustes võimalik luua kõigile valdkondadele riigimaju, sest mitmel juhul on vajalik täiendavalt analüüsida ja kalkuleerida ümberkorraldustega kaasnevaid kulusid ning osades kohtades on esialgu piiranguks kinnisvara võimaluste puudumine. Järgmisel neljal aastal on kavas riigimajade loomisel kasutada maksimaalselt vabanenud pindu maavalitsuste hoonetes. Projektis ei käsitleta esialgu Tallinna ja Tartut, kuna klientide arv ja asutuste koosseis on liiga suur riigimajade loomiseks. Sellegi poolest on ettepanekutes arvestatud Tartu maavalitsuse hoone investeerimisvajadusega.

Samuti on igas maakonnas planeeritud riigimajades kaugtöökohtade loomine, mida saaksid kasutada kõik riigiasutused (vt peatükk 5). Planeeritud on piloteerida (1-2 asukohas) riigi infotöötaja teenust, mis tähendaks info jagamist riigiasutuste ja teenuste kohta ning abistamist e-teenuste kasutamisel.

Võimalikud tulevikusuunad, mida Eesti riigimajade kontseptsiooni arendamisel üle võtta Läti, Norra ja Portugali praktikatele tuginedes on erasektori ja KOV teenuste kaasamine riigimajade arendamisel (sh erinevate sektorite vaheline koostöö ja keskvalitsuse teenuste delegeerimine).

Põhjalikumad selgitused valdkondade ja asutuste lõikes ning ettepanekud on kirjeldatud järgmistes peatükkides.

4.1 Sise- ja liiklustravalisuse valdkond

4.1.1 Politsei- ja Piirivalveamet

Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi PPA) klienditeenindused on avatud igas maakonnakeskuses ja Narvas. Enne PPA ühinemist oli kodakondsus- ja migratsioonibüroo paljudes maakonnakeskustes teises asukohas kui politseijaoskonna hoone. PPA on viimastel aastatel teinud ümberkorraldusi eesmärgiga ühendada samas linnas paiknev klienditeenindus ja politseijaoskond. Selliselt on 2017. aasta jooksul kolitud eraldi paiknev teeninduslett politseijaoskonda Paides, Viljandis, Haapsalus ja Raplas. Viimased asukohad väljaspool Tallinna, kus teenindus on eraldi politseiosakonnast, asuvad Valgas ja Pärnus. Valgas planeeritakse teeninduse kolimist politseijaoskonda, Pärnus kavandatakse PPA ja Päästeameti ühishoone ehitust, kuhu paigutatakse ka teeninduslett.

PPA arendab oma asutuse siseselt ühe akna süsteemi - näiteks toimub ühes teenindusletis nii relvaloa kui ID-kaardi taotlemine. Lisaks taotluste esitamisele soovivad inimesed saada PPA-st vastuseid ka erinevatele küsimustele ning seetõttu on võimalik saada igas teeninduspunktis ka üldnõustamist. Keerulisemate teemadega pöörduetakse suuremasse keskusesse (Tallinn, Tartu, Jõhvi, Narva, Pärnu) ja seal on rohkem erioskustega teenindajaid.

PPA teeninduslett Kuressaares

PPA on prognoosinud oma töömahtude muutusi aastani 2022, mille kohaselt taotluste menetlus kuni aastani 2019 suureneb ja sealt edasi aastatel 2020-2021 natuke langeb ning aastal 2022 tõuseb taas. Üldises vaates suurt langust töömahtudes ei prognoosita. Lisaks on riik otsustanud soodustada välismaalaste sisserännet majanduse elavdamiseks, mis tähendab, et rändetaotluste maht on juba oluliselt kasvanud ja prognoositakse kasvu ka järgmisteks aastateks.

2017. aastal on PPA-s tehtud muudatusi taotlemisprotsessi lihtsustamiseks – näiteks on avatud e-taotluskeskkond, kus on võimalik elektrooniliselt taotleda ID-kaarti. ID-kaardi taotlemise maht moodustab ligi poole kogu PPA töömahust ning on seega suurima koormusega PPA teenus. Järgmisena on planeeritud arendada e-keskkonnas lühiajalise töötamise registreerimise võimalus ja reisidokumendi (passi) taotlemine ja seejärel lisada kõigi ülejäänud teenuste e-taotlemise võimalused.

PPA prognoosib, et seoses e-taotluskeskkonna arendamisega väheneb näost-näku kliendikontaktide arv teenindusletis. Tulevikus on ametil plaanis pakkuda ka dokumentide kullerväljastuse teenust, mille tõttu väheneks kontaktide arv teeninduses veelgi. Selle teenuse puhul saaks klient tellida dokumendi koju või tööle. Ka siis kui suurem osa taotlustest tehakse internetis, jääb siiski vajadus infotöötaja järele, kellega on võimalik näost-näku kohtuda. Teenindusbüroode politseijaoskonda kolimise järgselt on soov ühendada politseijaoskonna infotöötaja funktsioon teenindusletis pakutavate toimingutega. Aga enne võimalike ümberkorralduste tegemist on vajalik välja selgitada, kuidas mõjutab e-taotluskeskkonna ja kullerväljastuse rakendamine näost-näku kliendikontaktide arvu teenindusletis.

PPA teenindus on avatud paljudes (ja eriti väiksemates) maakonnakeskustes 4 päeva nädalas (E-N), millega vähendati teenindusaega, kuid selle arvelt tuleb päevas teenindada rohkem kliente. Väiksemates maakonnakeskustes (nt Põlva, Jõgeva, Haapsalu, Paide, Kuressaare jt) on politseijaoskonna teenindusleti koosseisus kolm teenindajat 0,8 koormusega (summeeritud koormus 2,4). Samas tuleb arvestada, et mida väiksem on teeninduse koosseis, seda keerulisem on tööd korraldada (puhkused, asendused jm). Väikse töötajate arvuga esindustes antakse klienditeenindajatele tihtipeale ka n.ö. *back-office* tööd - näiteks võib teenindaja sisestada menetlusinfosüsteemi politsei uurimistööga seotud dokumente.

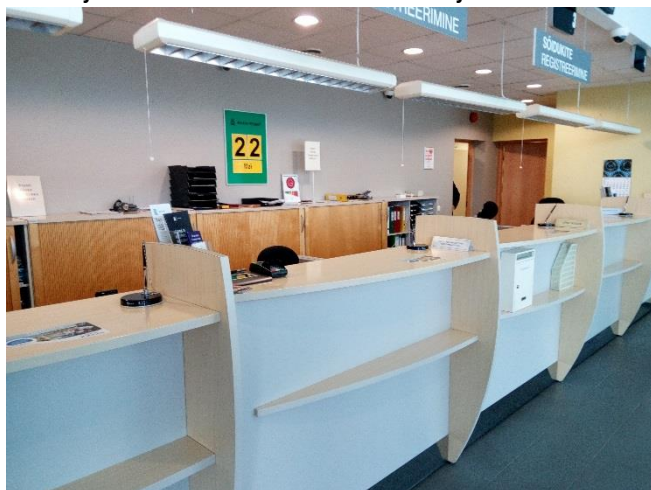
Seoses avastatud ID-kaartide turvariskiga ja sertifikaatide uuendamise vajadusega avas PPA 2017. aasta lõpus nädalavahetustel ajutised teenindused dokumendi sertifikaatide

uuendamiseks kaubanduskeskustes Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Narvas. Kriisi lahendamise perioodil on PPA teenindusbürood avatud nelja päeva asemel viis päeva nädalas ning pikendatud on lahtioleku aega. PPA kasutas oma olemasolevat teenindusvõrku ja see on hea näide sellest, et järgmise võimaliku kriisiolukorra puhul peaks jääma asutustel maakonnakeskustes võimekust teenuseid pakkuda, isegi kui suurem osa teeninduskontakte on e-kanalites.

4.1.2 Maanteeamet

Maanteeameti otsesed teenused on jagatud kaheks valdkonnaks: liiklusregistri ja teedevaldkonna teenused. Riigimajade kontseptsiooni raames on eelkõige vaatluse all liiklusregistri teenused, mida pakutakse teenindusbüroodes. Teedevaldkonna inseneriteenused on väga spetsiifilised, nende maht on väike ja suurel määral osutatakse neid kas digitaalselt, e-posti või üksikute näost-näku kliendikontaktide teel. Maanteeamet rakendab oma büroodes ühe akna süsteemi, kus klientidel on võimalik saada sama teenindaja juures kõiki liiklusregistri teenuseid ning vajalikku informatsiooni ja juhendamist liiklusregistri toimingute ning teenuste osas. Praegu valmistatakse Maanteeameti ette teatud teede valdkonna avalike teenuste toomist liiklusregistri teenindusletti.

Maanteeameti teenindusbürood asuvad igas maakonnakeskuses, samuti Narva ja Saue linnades. Maanteeamet on ühendanud ja viinud samadesse hoonetesse samas linnas asuvad teede valdkonna esindused ja liiklusregistri bürood Tallinnas, Haapsalus, Põlvas, Jõgeval. Viimase viie aasta jooksul on ühendatud bürood ja esindused ning optimeeritud pinnakasutus Jõhvis, Paides, Viljandis, Võrus ja 2018 aasta jooksul on planeeritud kolida ameti esindused ühte hoonesse Rakveres.

Maanteeameti teeninduslett Paides

Väiksema klientide hulgaga teenindusbürood asuvad Haapsalu, Jõgeva, Kuressaare, Kärdla, Paide, Rapla, Põlva ja Valga linnades ning on avatud kolm päeva nädalas, ülejäänud maakonnakeskustes viis päeva nädalas. Näiteks võib tuua Põlva teenindusbüroo, mis on avatud teisipäeval, kolmapäeval ja reedel. Esmaspäeval ja neljapäeval on teenindusbüroo klientidele suletud,

töötajad teevad kas *back-office* ja kaugteeninduse tööd (telefoni ja e-posti teel teenindus) või käivad teises büroos asendust pakkumas. Jõhvi, Pärnu ja Tartu on Maanteeameti mõistes suure arvu kliendikontaktidega keskused, mida ei ole otstarbekas projekti raames esialgu käsitleda.

Tabel 2 – Maanteeameti teenindusbüroode külastatavus maakonnakeskustes ja Narvas

Linn	2015 aasta	2016 aasta	Aasta muutus %	2017 aasta	Aasta muutus %
Jõgeva	10121	8174	-19,3%	7482	-8,5%
Põlva	9552	8640	-9,6%	7690	-11%
Kärdla	3825	2990	-21,9%	3118	+1%
Valga	9281	8984	-3,7%	7427	-17,4%

Haapsalu	10120	8844	-22,7%	7651	-13,5%
Jõhvi	32860	32757	-0,4%	32059	-2,2%
Kuressaare	11373	7457	-44,5%	10213	+27%
Paide	14051	12271	-12,7%	10337	-15,8%
Rakvere	32438	29600	-8,8%	28353	-4,3%
Viljandi	23635	17880	-24,4%	18048	-1%
Narva	30588	30177	-1,4%	33848	+10,9%
Pärnu	43193	41457	-4,1%	39201	-5,5%
Rapla	14210	7880 (10 kuud)*	-	8657	-
Tartu	83306	79635	-4,5%	82289	+3,3%
Võru	20186	16495	-18,3%	16401	-0,6%

*Raplas toimus 2016. aasta suvel teenindusbüroo töö ümberkorraldus, mistõttu puudub juuni-juuli kuude statistika.

Teenindusbüroode kolmepäevane lahtioleku süsteem on tingitud e-teenuste arendamise tulemusena näost-näku kliendikontaktide arvu vähenemisest. Keskmiselt oli 2016. aastal teenindusbüroode külastatavus väljaspool Tallinna 14% (v.a Rapla ja Saue) väiksem kui aasta varem. See on seotud asjaoluga, et 2015. aastal oli erakordselt paljude juhulubade aegumise tähtaeg, mis põhjustas külastatavuse suurenemise. 2017. aastal oli külastatavus samades asukohtades keskmiselt 2,6% väiksem.

Väiksemates maakonnakeskustes on näost-näku klienditeeninduse vähenemine suurem kui regioonikeskustes nagu Pärnu, Tartu ja Jõhvi. Üldise tendentsi järgi eelistavad kliendid üha rohkem e-teenuseid. 2015. aastal oli e-teeninduse toimingute osakaal 38% ja 2016. aastal oli juba 50% nendest teenustoomingutest, mis on kättesaadavad nii letiteenusena kui ka e-teenusena. Samas on teenuseid, mis nõuavad teenindusbüroosse isiklikult kohale minemist, näiteks sõiduki esmane registreerimine, teatud kategooria eksamite sooritamine või erijuhtumid. Maanteeamet prognoosib tulevikus juhiloa teenuste näost-näku kliendikontaktide arvu jätkuvat vähenemist (välja arvatud teenindusbüroosse kohale minemist nõudvate teenuste puhul).

Maanteeameti sõidukite registreerimiseelse kontrolli ja sõidueksamite teenuste osutamisel on eritingimused. Tagatud peab olema sõidukite ligipääs teenindusbüroo juurde, parkimiskohad ja sõiduplats. Registreerimiseelse kontrolli (teisisõnu ülevaatus) puhul peab ametnik sõiduki üle vaatama. Eraldi väärib tähelepanu veosõidukite ja rasketehnika ligipääsetavuse küsimus, kuna näiteks kesklinnas ei tohi veoautod sageli sõita ega parkida, kuid autode maaletoojad toovad sõiduautosid ka suurtes treilerites registreerimiseks. Mõnes linnas ei asu sõiduplats büroo juures, sel juhul seda renditakse. Eelmainitud eritingimused on võimalikuks takistuseks Maanteeameti teenuste osutamisel teiste riigiasutustega samas asukohas.

Nõudlus Maanteeameti erinevate teenuse järele sõltub piirkonnast. Valgas on tänu oma piirilähedasele asukohale oluliselt rohkem sõidukite registreerimiseelseid ülevaatusi (1036) võrreldes näiteks Põlva (665) ja Jõgevaga (577), sest piirkonnas on klientideks sõidukeid maale toovad ettevõtted. Võimalike ümberkorralduste planeerimisel tuleb arvestada piirkonna eripära ja klientide vajadustega.

Rapla teenindusbüroo töökorraldus erineb teistest asukohtadest. Teenindusbüroo asub Rapla maavalitsuse hoones (Tallina mnt 14), kus on teised riigiteenuseid osutavad asutused. Algselt

kontseptisooni kohaselt ei planeeritud osutada alates 1. juunist 2016. a. büroos registreerimiseelse kontrolli ja sõidueksamite teenuseid. Maakonna elanike ja ettevõtjate nõudmisel taastati nende teenuste osutamine. Praegu vormistatakse kolm päeva nädalas teenindusbüroos juhtimisõigusega seotud dokumente (nende vahetus, eksamile registreerimine jne) ning sõidukite liiklusregistri kannete muutmise toiminguid, mis ei vaja registreerimiseelset ülevaatuset. Registreerimiseelset ülevaatuset tehakse Raplas eelneva broneeringu alusel kahel ülejäänud päeval. Veosõidukite registreerimiseelne kontroll toimub teises asukohas, mida renditakse, kuna maavalitsuse hoone juurde ei saa nad ligi.

Sõiduki registreerimine on üks protsess, kuid kui büroo ja ülevaatus punkti asuvad erinevas asukohas, siis see tähendab kliendi jaoks kahte külastust. Seetõttu ei pea Maanteeamet sellist töökorraldust piisavalt heaks. Vajab täiendavat analüüsimist, kas oleks võimalik ülevaatus teostamise paigas väljastada ka registreerimistunnistusi ja -märke.

Maanteeamet analüüsib teatud teenuste ümberkorralduse ja delegeerimise võimalusi, nagu näiteks sõidukite registreerimiseelse kontrolli korraldamine, mis looks paremad eeldused teenuste pakkumisele teiste riigiasutustega samast asukohast (kaob vajadus sõiduplatside ja mahuka parkimise järele). Praegu võib uute sõidukite registreerimiseelset kontrolli teostada Maanteeametiga halduslepingu sõlminud sõiduki valmistaja, tema esindaja või tunnustatud edasimüüja, st teenus on osalisel juba delegeeritud. Sellest oleneb, milline on tulevikus teenindusbüroode teenuste nimekiri ja teenuse pakkumise asukohale rakendatavad eritingimused. Samuti on sellel teenusel kõrgendatud korruptsiooni risk, millega tuleb arvestada.

4.1.3 Kokkuvõte

Politsei- ja Piirivalveamet ning Maanteeamet osutasid aastatel 2014-2016 teenuseid ühiselt samas asukohas PPA Pinna tänava teenindusbüroos Tallinnas. Teenindusletis olid koos nii PPA kui ka Maanteeameti ametnikud. Teenindusbüroos paiknesid lähestikku kaks samasugust fotoboksi, kuid erineva tarkvara tõttu läks ühest boksist foto PPA ja teisest Maanteeameti süsteemi. Segaduste vältimiseks värvis Maanteeamet oma fotoboksi teist värvi. Tegu oli ühe ukse mudeliga, kuid süsteemid ei olnud omavahel integreeritud. Probleemseks sai muuhulgas olukord, kui ühel ametil oli pikk järjekord ja teisel olid vabad teenindajad, see tekitas klientides segadust. Ühise teeninduskeskkonna jagamist on otstarbekas esmalt katsetada mõnes väiksemas maakonnakeskuses, kus eelduslikult ei teki pikki järjekordi ning kavandada tuleks kindlasti ka IT-süsteemide integreerimist.

Nii PPA-l kui ka Maanteeametil on samasugused fotoboksid, allkirjapadjad, broneerimis- ja järjekorrasüsteem, kuid kasutusel on erinev tarkvara või selle versioon. Näiteks fotoboksi pildi jagamine, mille puhul Maanteeameti süsteem juhiloa taotlemisel võib võtta PPA menetlussüsteemist kliendi foto pärast menetluse lõppemist, kuid otse PPA fotoboksist foto saamine või vastupidine jagamine pole võimalik. Vajalik on edaspidi analüüsida, mis on infosüsteemide ühendamise või liidestamise arenduste kulu ja kas see on tasuv investeering.

Maanteeameti väitel tunnevad nende eksamiklasside ja eksamisüsteemide vastu huvi Veeteede Amet ja PPA. Maanteeameti teooriaeksami moodul on universaalne, sinna saab sisestada küsimusi ja ka teistel asutustel on võimalik seda kasutada. Maakonnakeskusesse loodavas riigimajas võiks olla üks eksamisaal, mida saaksid broneeringu alusel kasutada kõik asutused.

Tabel 3 – asutuste teenindajate koosseis väikestes maakonnakeskustes.

Linn	MNT teenindusbüroo koosseis	PPA teenindusleti koosseis
------	-----------------------------	----------------------------

Jõgeva	2	2,4*
Põlva	2	2,4
Kärdla	1 (2)	1,2
Haapsalu	3	2,4

*2,4 koormus tähendab 3 töötajat 0,8 osakoormusega.

PPA ning Maanteeamet mõlemad prognoosivad näost-näku klienditeeninduse vähenemist. Väikestes maakonnakeskustes on nii PPA-l kui ka Maanteeametil teenindajate arv nii väike (vt tabel 3), et väiksema koosseisuga ei ole enam võimalik tagada teeninduse mõistlikku töökorraldust (puhkused, asendused jm). Samas on mõlemal asutusel sarnase iseloomuga teenused (nt juhiloa ja ID-kaardi väljastamine) ja vajadused.

Vajalik on täiendavalt analüüsida, kas kliendile on olulisem, et teenindusbüroo on lahti vähem päevi (nt 3. päevast väheneb 1-2 päevaks nädalas), kuid klient saab mugava täisteenuse või on alternatiiviks lahendus, mille puhul klient saab igas maakonnakeskuses osa teenuseid kogu aeg kätte ja mõne teenuse saamine võib muutuda ebamugavamaks (nt veoautode ülevaatus eraldi asukohas). Esimese variandi puhul on risk, et mõnes maakonnakeskuses on järgmise sammuna otstarbekas teenindusbüroo sulgeda, mis on vastuolus regionaalpoliitiliste eesmärkidega. Lisaks oleks vajalik eraldi analüüsida sõidukite registreerimiseelse kontrolli teistsuguse teenuse korralduse võimalusi.

Kuna politseijaoskonnad jäävad ka tulevikus füüsiliselt maakonnakeskustesse ning nende hoonetes on teenindussaalid, siis on mõistlik tuua politseijaoskonda funktsioone juurde ja pakkuda teenuseid, kasutades parimal viisil olemasolevaid ressursse.

Kahe ameti letiteenuste pakkumisel on võimalik kasutada nii ühe ukse kui ka ühe akna mudelit. Pikemas perspektiivis on kasulikum kasutada ühe akna mudelit, mille puhul on ettepanek delegeerida Maanteeameti liiklusregistri teenuste näost-näku osutamine PPA-le.

Eeltoodust lähtuvalt on PPA ning Maanteeameti teenuste osutamise osas järgmine ettepanek:

Kaaluda võimalust pakkuda Maanteeameti ja Politsei- ja Piirivalveameti letiteenuseid väiksemates maakonnakeskustes (v.a Tallinn, Tartu, Pärnu, Jõhvi) ühest asukohast Politsei- ja Piirivalveameti teenindusleti kaudu (näost-näku teenindus).

Selle analüüsimiseks on ettepanek ellu viia Maanteeameti ning PPA teenuste ühise korralduse projekt koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Siseministeeriumiga.

Sise- ja liiklustravalisuse hoonetes paiknevad võimalusel veel Päästeamet ja ohvriabi (PPA ja Päästeameti ühishoone) ning võivad paikneda ka prokuratuur, vanglate kriminaalhooldusosakond, Maksu- ja Tolliamet.

4.2 Töö ja heaolu valdkond

4.2.1 Sotsiaalkindlustusamet

Sotsiaalkindlustusametil (edaspidi SKA) on esindused igas maakonnakeskuses, Kohtla-Järvel ja Narvas. SKA peamised valdkonnad otseste teenuste osutamisel on pensionid, teenused lastele

ja peredele (perehüvitised, lastekaitse jm), laste ja täiskasvanute terviseiga seotud teemad (töövõime, puue, erihoolekanne, rehabilitatsioon jt) ning ohvriabi jm.

SKA teeninduslett Jõgeval

Klientidega puutuvad kõige rohkem kokku klienditeenindajad ja juhtumikorraldajad (*front-office*). Teised ametnikud (*back-office*) piirkondlikes büroodes ei puutu igapäevaselt klientidega kokku. Klient räägib teenindajaga teenindusletis ja juhtumikorraldajaga tema kabinetis. SKA ruumides ei ole reeglina eraldi nõustamisruume. Klientid tulevad sageli teenindusletti kui on küsimused pensionite, hüvitiste või toetuste ja teda puudutavate konkreetsete otsuste kohta,

st klient soovib saada teenindaja käest põhjalikku nõustamist. Kui klient pöördub sensitiivse teemaga nagu näiteks ohvriabi, koduvägivald või lastekaitse, siis teenindaja proovib murest aru saada ning seejärel suunab kliendi vastava spetsialisti juurde.

Ametil on aastas üle riigi umbes 450 000 kliendikontakti, nendest 30% (ca 120 000) on telefonikõned, ca 330 000 on teenindusletti kontaktid. Prognoositakse, et aja jooksul peaks teenindusletti kontaktide arv vähenema ja seevastu telefoniteeninduses ja e-kanalis teenindatavate klientide arv kasvama. SKA-l on eesmärk aastaks 2020 saavutada olukord, kus enamus teeninduskontakte luuakse e-kanalite kaudu.

Näost-näkkude kliendikontaktide arv sõltub ka sellest, milliseid uusi toetusi ja teenuseid riik pakub, millised seadusmuudatused vastu võetakse ja milline on võimalike muudatuste kommunikatsioon. Näiteks võib üks aasta näost-näkkude kliendikontaktide arv esindustes veidi väheneda, kuid järgmisel aastal on seoses mingi seaduse või toetuse muudatustega palju kliente teenindusletis, kes soovivad saada nõustamist antud teemal. Isegi kui näost-näkkude kliendikontaktide arv oluliselt väheneb, peab jääma piirkondadesse reageerimisvõimekus ettenägemata olukordade lahendamiseks.

Üldiselt ei ole välistatud, et *front-office* (SKA puhul klienditeenindajad ja juhtumikorraldajad) on maakonnakeskuses eraldi *back-office* töötajatest. Asutuse vaatenurgast on otstarbekam kui kõik töötajad on samas asukohas, kuid *front-office* potentsiaalne viimine teise asukohta võimaldab teenuste osutamist koos teiste asutustega.

SKA-l on maakonniti erinev töötajate arv. Näiteks võib välja tuua Haapsalu, kus SKA-l on kokku 6 töötajat - 2 klienditeenindajat, 1 juhtumikorraldajat ja 3 spetsialisti, nt Põlvas asub kokku 8 asutuse töötajat, kellest 3 klienditeenindajat. Samas on Võrus nt kokku 12 töötajat - 3 klienditeenindajat.

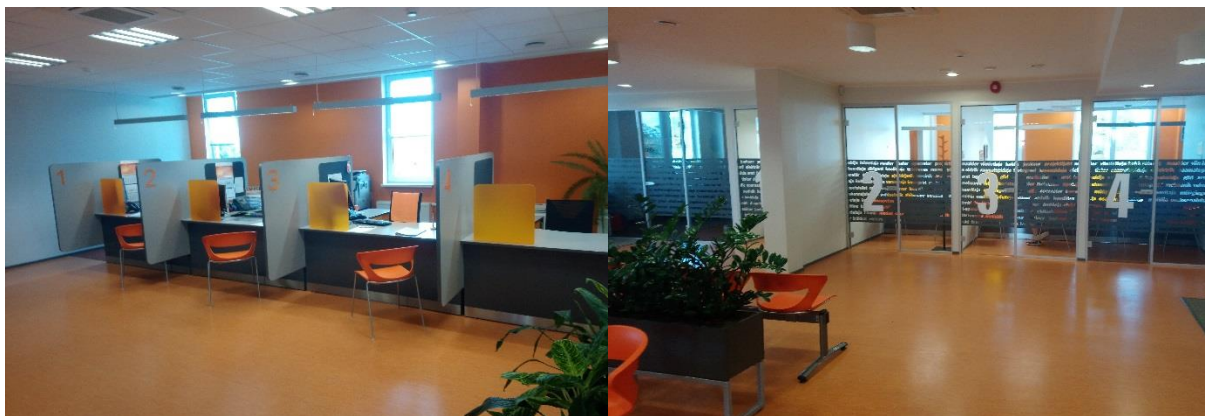
SKA ruumid vajavad paljudes asukohtades investeringuid või on vajadus kolida teise asukohta. Sageli ei vasta asutuse ruumid kaasaegsetele teenindamise ja töötamise tingimustele.

4.2.2 Eesti Töötukassa

Eesti Töötukassal (edaspidi Töötukassa) on esindused igas maakonnakeskuses ja täiendavalt järgmistes kohalikes omavalitsustes: Kiviõli linn, Narva linn, Sillamäe linn, Põltsamaa vald, Väike-Maarja vald, Lääneranna vald (endine Lihula vald), Räpina vald, Tõrva vald, Antsla vald. Lisaks on mitu teenindusbürood Tallinnas ja Tartus.

Töötukassa vastutusallas on muuhulgas järgmised tegevused ja valdkonnad: kindlustushüvitised ja toetused, teenused töötutele, teenused töötavatele inimestele ja noortele, teenused tööandjale, tööle asumisega ja töötamisega seotud toetused ning lisaks alates 2016. aastast töövõime hindamine ja 2017. aastast töötust ennetavad meetmed.

Töötukassa spetsiifika seisneb selles, et paljud kliendid peavad kuni töö leidmiseni regulaarselt käima asutuse teenindusbüroos. Kliente nõustavad töövahenduskonsultandid teenindusletis ja juhtumikorraldajad vestlusruumis. Töövahenduskonsultant nõustab inimesi, kelle eeldused tööle saada on suuremad ning ühe kliendi kohtumine kestab ligikaudu 15 minutit. Juhtumikorraldajad tegelevad suuremat privaatsust ja põhjalikumat nõustamist vajavate klientidega, kelle nõustamiseks kulub rohkem aega ca 30-45 minutit nõustamiskorra kohta. Nõustamise eesmärk on klientide tööle saamisele kaasa aidata. Igal juhtumikorraldajal on oma vestlusruum, mis on ühtlasi ka tema töökoht. Töötukassa esinduste ruumid on paigutatud ja kujundatud selliselt, et need toetaksid funktsionaalselt klientide nõustamist ja neile teenuste osutamist. Näiteks on kõigile inimestele avatud karjäärinõustamise ja karjääriinfo ala, nõustamisala jaguneb kolmeks vastavalt erinevate kliendirühmade vajadustele (nõustamise ulatus, privaatsus jms). Tagatud on nõustamiskeskonna ligipääsetavus erivajadusega inimestele ja vastavalt abivajaduse ulatusele või keerukusele privaatsem keskkond pikemate nõustamiste läbiviimiseks.

Töötukassa teeninduslett ja mõned vestlusruumid Põlvas

Lähtuvalt Töötukassa teenindamise spetsiifikast on kliente teenindavate töötajate arv suurem võrreldes teiste otseseid teenuseid osutavate asutustega (proportsionaalselt elanikkonna arvule). Näiteks võib välja tuua Haapsalu ja Põlva Töötukassa bürood, kus esimeses töötab 16 ja teises 19 inimest (01.01.2018 seisuga andmed), kellest enamik on kas töövahenduskonsultandid või juhtumikorraldajad. Töötukassa prognoosib, et seoses töövõimereformi elluviimisega tuleb palgata 2019. a. alguseks igasse maakonnakeskuse teenindusbüroosse täiendavalt mitu töötajat.

Viimaste aastate jooksul on enamus asukohtades Töötukassa teenindusbüroo ruumidesse tehtud investeeringuid ja sõlmitud üürileandjaga 10 aastased üürilepingud. See on tingitud vajadusest lahendada suureneva personali ruumipuudust, muuta ruume erivajadustega

inimestele ligipääsetavamaks ja tagada suuremat privaatsust klientidele (nt juhtumikorraldajate vestlusruumid). Töötukassas rakendatav avatud teenindusruumide kontseptsioon, mis eeldab avaramaid ruume, ei ole sageli rakendatav vanades hoonetes, näiteks paljudes endiste maavalitsuste hoonetes. Lähtuvalt eeltoodust ei ole otstarbekas asutusel maakonnakeskustes kasutuses olevatest ruumidest lähiaastatel teise asukohta kolida. Erandiks on Rakvere ja Kuressaare, kus mõlemas asukohas ei vasta ruumid enam asutuse vajadustele ja otsitakse uut üüripinda.

4.2.3 Töövõimereformi mõju

Riik viib ellu töövõimereformi, mille raames võtab Töötukassa Sotsiaalkindlustusametilt üle töövõime hindamise, mis toimub järk-järgult (vastavalt SKA poolt määratud töövõimetus tähtaja lõppemisele) kuni aastani 2020.

Töövõimereformi järgselt peaks tööjaotus välja nägema selliselt, et SKA tuvastab endiselt puuet ja maksab puudetoetusi nii laste (kuni 15-aastased k.a), tööealiste kui ka vanaduspensioniealiste inimeste puhul. Töötukassa hindab tööealiste pikaajalise tervisekahjustusega inimeste töövõimet ning maksab osalise ja puuduva töövõime korral töövõimetoetust. Kasutusel on ühe ukse poliitika, mis tähendab, et tööealine inimene saab esitada töövõime hindamiseks ja puude tuvastamiseks korraga ühe taotluse, kas Töötukassas või SKA-s. Kui inimene taotleb ainult puude tuvastamist, tuleb taotlus esitada SKA-le. Kui ainult töövõime hindamist, siis Töötukassale.

Vähenenud töövõimega (nii osalise kui puuduva töövõimega) inimestele, kes on töötuna registreeritud või töötavad, pakub tööle saamiseks ja tööl püsimiseks vajalikke tööturuteenuseid Töötukassa, kui töövõime hindamisel Töötukassa tuvastab puuduva töövõime, siis saab isik edaspidi teenuseid SKA-st. Osalise töövõimega isik saab endiselt mõningaid teenuseid SKA-st taotleda. Nendeks on näiteks igapäevaeluks vajalik abivahend ja kui ta ei ole tööalaselt aktiivne (ei õpi, ei tööta ega ole töötuna arvel), siis kaitstud töö teenus ja sotsiaalne rehabilitatsioon. Samas saavad puuduva töövõimega kliendid mõningaid teenuseid ka Töötukassalt taotleda.

Töötukassa annab tasuta kasutamiseks abivahendi, mida inimene vajab töötamiseks, kuid kui inimene vajab abivahendit igapäevaelus kasutamiseks, siis saab ta selle SKA kaudu, pöördudes tõendi ja isikliku abivahendi kaardiga abivahendi ettevõttesse. Inimene võib vajada erinevaid abivahendeid nii töötamiseks kui igapäevaeluks kasutamiseks, sel juhul saab ta mõne abivahendi Töötukassalt ja mõne abivahendi SKA-lt, milleks võib olla vajalik kahe asutuse koostöö.

Eeltoodust saab järeldada, et SKA-l ja Töötukassal on teatud määral klientuuri kattuvus, kellel on vajadus mõlema asutusega samal teemal suhelda. Praegu puudub hinnang kui suur on kahe asutuse klientuuri kattuvuse protsent.

4.2.4 Eesti Haigekassa

Eesti Haigekassa (edaspidi Haigekassa) esindused asuvad Tallinnas, Tartus, Jõhvis ja Pärnus, kus ühtlasi osutatakse teenindusleti kaudu teenuseid. Ligikaudu 90% kõikidest taotlustest esitatakse elektrooniliselt (jaotus: eesti.ee e-taotlused 60%, e-kirjad 40%). Peagi valmib uus iseteenindusportaal, mille kaudu loodetakse elektrooniliste kanalite kaudu saadetud taotluste protsenti veelgi suurendada.

Haigekassa prognoosib e-teenuste arendamise tulemusel lähitulevikus näost-näku kliendikontaktide olulist vähenemist. Ühe alternatiivina e-teenuste täiendavate arenduste toimima hakkamisel kaalub Haigekassa tulevikus oma klienditeeninduste sulgemist ja selle funktsiooni osas koostöö tegemist SKA-ga, st osutada näost-näku teenuseid SKA teeninduslettide kaudu üle Eesti. Siinjuures tuleb lahendada delikaatsete isikuandmete töötlemise küsimust, et tagada teenuse kvaliteeti.

Haigekassa töötajad käivad sageli regioonides ja kohtuvad maakonna tervishoiutöötajatega. Sellistel külastuspäevadel oleks neil hea kasutada riigimajas kaugtöökoha teenust, et kohtumiste vahepeal arvutiga tööd teha või organiseerida kohtumised riigimaja nõupidamisruumidesse.

4.2.5 Tööinspeksioon

Tööinspeksiooni töötajad asuvad väljaspool Tallinna Narvas ja kolmeteistkümnes maakonnakeskuses, Haapsalus töötajat pidevalt kohapeal ei ole. Asutuse kliendivastuvõttud, kus kliendid saavad töösuhete alast nõustamist toimuvad Tallinna, Jõhvi, Narva, Pärnu ja Tartu kontorites. Vastavalt kokkuleppele on võimalik, et nõustamine toimub ka teistes maakonnakeskustes Tööinspeksiooni ruumides. Varem pakkus Tööinspeksioon näost-näku nõustamist ka mitmes kohalikus omavalitsuses, kuid loobus sellest piisava nõudluse puudumisel. Tööinspeksiooni andmetel toimub ligikaudu 75% nõustamistest telefoni teel.

Töövaidluskomisjoni istungid toimuvad igas maakonnakeskuses ja Narvas ning vastavalt esitatud töövaidlusavalduste arvule. Näiteks Tallinnas toimuvad komisjoni istungid iga päev, Tartus kaks korda nädalas ning Kärdlas keskmiselt kord kuus. Töövaidlusavalduste täitmisel nõustamist ei toimu. See tähendab, et ka teise asutuse teenindaja saaks vastu võtta avaldusi või suunata klienti Tööinspeksiooni kliendiportaali ilma valdkonna põhjaliku tundmiseta.

Tööinspeksioonile on vajalikud turvalised vestlusruumid menetlustoimingute teostamiseks ja ruumid töövaidluskomisjoni istungite läbiviimiseks. Ruumid võivad olla jagatavad teiste asutustega. Amet tegi ettepaneku Justiitsministeeriumile regioonides kohtusaalide kasutamise võimaldamiseks istungite jaoks, kuna kohtusaalid kõige rohkem vastavad nõetele. Alternatiivina on võimalik kasutada töövaidluskomisjoni istungiteks riigimajades olevaid saale.

Tööinspeksioon tõi välja, et ametil on palju kokkupuutepunkte ja sarnased teenused Terviseametiga.

4.2.6 Kokkuvõte

SKA-l ja Töötukassal on teenuste osutamisel suurema sünergia tekkimise potentsiaal, mitte ainult töövõimereformiga seoses. Pensionide, toetuste/hüvitiste ja tööhõive teemad võivad olla tulevikus üha rohkem omavahel põimunud, mis võimaldab pakkuda klientidele komplektsemat lahendust sarnaselt Norra kogemusele. Näiteks võib SKA vanaduspensioniealisele kliendile pakkuda muuhulgas proaktiivselt tööturu teenuseid. Töötukassa ja SKA klientidel on tihti vajadus ka kohalike omavalitsuste poolt pakutavate teenuste järele (eluruumid jms küsimused).

Lisaks on Töötukassa klientide hulgas inimesi, kes saavad oma probleemidega pöörduda Tööinspeksiooni poole. Vajadus suhelda kahe asutusega võib olla ühe ja sama elusündmuse tagajärjeks ning Töötukassa ja Tööinspeksiooni suurem koostöö võib parandada kliendi jaoks teenuste kvaliteeti.

Maakonnakeskustes toimunud aruteludest tuli välja, et kohtades, kus Töötukassa, SKA ja Tööinspeksioon paiknevad lähestikku tehakse ka juba praegu teatud määral koostööd, kuid kohtades, kus asutused paiknevad eraldi, sellist sünergiat nende poolt välja toodud pole.

Töenäoliselt on kliendil mugavam, kui need asutused paiknevad samas asukohas. Samuti on asutustel võimalik omavahel koordineeritumalt lahendada klientide keerulisi juhtumeid, mis võivad vajada mitme asutusega suhtlemist.

Eeltoodust lähtuvalt on järgmine ettepanek:

Seada eesmärgiks töö ja heaolu valdkonna riigimajade loomine pakkudes võimaluse korral Sotsiaalkindlustusameti, Eesti Töötukassa, Tööinspeksiooni ja Eesti Haigekassa teenuseid maakonnakeskustes ühest asukohast.

Töö ja heaolu valdkonna majades võib paikneda veel Terviseamet. Kinnisvara võimaluste piires saab teha ettepanekuid kohalikele omavalitsustele osutada sotsiaalvaldkonna teenuseid töö ja heaolu valdkonna asutustega ühest asukohast.

4.3 Põllumajandus- ja keskkonna valdkonna riigimaja

4.3.1 Keskkonnainspeksioon

Väljaspool Tallinna paiknevad Keskkonnainspeksiooni (edaspidi KKI) asutuste esindused igas maakonnakeskuses. Samuti on tugipunktid Kivilõppes, Räpinas ja Mustvees, kus töötajate pidevat kohalolekut seni ei toimunud. Alates 1. veebruarist 2018. a muutus Mustvee punkti staatus, kus Peipsi kalajärelevalve ümberkorraldamise tõttu hakkab paiknema püsivalt mehitatud tugipunkt. Asutuse peamiseks tegevusvaldkonnaks on keskkonnajärelevalve teostamine, mis toimub väljaspool asutuse ruume. Kliendid käivad büroo ruumides väga vähe.

KKI inspektorid vajavad järelevalvetööks nii kontoripinda kui tingimusi vormi- ja eriietuse hoiustamiseks, samuti pesemisvõimalusi. Need peavad asuma samas hoones bürooruumidega. Bürooruumide osas tuleb arvestada, et inspektori varustuse hulka kuuluvad personaalsed töövahendid, mis vajavad pidevat hooldust ning tööoperatsioonideks ettevalmistamist.

Kontoripinna koosseisus vajab KKI ka menetlusruume, milleks ei sobi üldkasutatavad nõupidamisruumid, kuna menetlusruumid on vajalik varustada täiendavate turvameetmetega. Garaaže vajab KKI järelevalvetehnika ning selgusetu kuuluvusega püügivahendite ja asitõendite hoiustamiseks. Garaažide asukoha valikul tuleb lähtuda mõistliku kauguse põhimõttest.

4.3.2 Keskkonnaamet

Keskkonnaamet on esindatud igas maakonnas. Kahes kohas ei asu büroo maakonnakeskuses - Järvamaal asub büroo Türi vallas ja Põlvamaal Räpina vallas. Lisaks maakonnakeskustele on ametil töötajad Lääneranna vallas (Penijõe kontor), Haljala vallas (Palmse kontor) ja Otepää vallas. Samuti on Keskkonnaametil üle Eesti looduskeskused, kus korraldatakse keskkonnahariduslikku tegevust.

Keskkonnaamet on avalike teenuste pakkumise korraldanud regioonipõhiselt, kokku on kolm regiooni: Põhja, Lääne ja Lõuna regioon. Kuna mõned spetsialistid osutavad teenuseid kogu regioonis ning võivad paikneda kliendist erinevas maakonnas, võiks tööruumides olla tagatud mugav videokonverentsi võimekus. Näiteks kui klient tuleb ühes maakonnas bürosse, siis on

võimalus saada teises maakonnas asuva spetsialisti nõustamist kaasaegsete tehniliste vahendite abil, mis võiks olla riigimajades keskselt korraldatud.

Keskkonnaametil ei ole selliseid teenuseid, mille raames klienditeenindaja saaks kliendile esmase kontakti järel kohe vastuse anda, sest teemad on spetsiifilised ja infotöötaja ei suuda väga sisulist valdkondlikku nõu anda.

Ameti peamised kliendid on ettevõtted ja kohalikud omavalitsused, füüsilisele isikule suunatud teenuseid on vähe. Keskkonnaameti kontorisse tulevad tihtipeale kalamehed (harrastuskalapüügiload) ja metsamehed (nt metsateatise vormistamine), kes soovivad vastavaid lubasid paber kandjal. Samas on neid teenuseid võimalik tarbida ka e-lahenduse kaudu. Hetkel taotletakse ligikaudu 80% lubadest e-kanalite kaudu ning prognoositud on selle protsendi suurenemine kuni 90%-ni.

4.3.3 SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi KIK) eesmärk on keskkonnaseisundi hoidmisele, loodusvarade taastootmisele ja keskkonnakahjustuste heastamisele suunatud projektide finantseerimise korraldamine. KIK-il on igas maakonnas korraldatud klientide vastuvõtt maakonnakeskuses, Põlvamaal asub esindus Rāpinas. Kuressaare ja Kärdla, Paide ja Jõgeva ning Valga ja Võru maakondades on töö korraldatud selliselt, et 1 töötaja teenindab kahte maakonda. Kogu projektide menetlusprotsess on e-taotluse keskkonnas, näost-näku kliendikontaktide arv on suhteliselt minimaalne, nõustamine toimub pigem telefoni või e-posti kaudu.

KIK-il on koostöökohti nii Keskkonnaameti, Keskkonnainspektiooni, PRIA kui ka teiste asutustega. Näiteks koostöös PRIA-ga kontrollitakse, et klient ei kasutaks kahest kohast saadud toetust sama tegevuse finantseerimiseks.

Kuna KIK on Rahandusministeeriumi haldusalas, siis on kujunenud olukord, kus esindused paiknevad eraldi Keskkonnaministeeriumi ja Maaeluministeeriumi asutustest. Võimalusel on mõistlik KIK-il kolida keskkonna- ja põllumajandusvaldkonna asutuste juurde, et tekiks suurem sünergia asutuste vahel.

4.3.4 Maa-amet

Maa-ameti peakontor ja arhiiv asuvad Tallinnas, bürood asuvad igas maakonnakeskuses. Tallinnas, Tartus, Jõhvis ja Pärnus on büroo klientidele avatud tööpäevadel, teistes asukohtades võetakse kliente vastu eelneva kokkuleppe alusel. Tallinna ja Tartu büroodes on esindatud enamik Maa-ameti osakondi, teistes büroodes paiknevad hetkel koos nii katastri valdkonna töötajad kui ka maareformi nõustajad, kuid maareformiga seotud ülesanded Maa-ametis peaksid pikemas perspektiivis läbi saama.

Tallinna, Tartu, Pärnu, Rakvere ja Valga esindustes on töötajatele (katastrimõõdistamise kontrolli- ja kvaliteediosakond) vajalik tagada mitmeid eritingimusi – näiteks pesuruumide olemasolu, töövahendite ja -riiete hoiustamise ruum, maastikusõidukite parkimise võimalus.

4.3.5 Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA)

PRIA peakontor asub Tartus ning teenindusbürood on igas maakonnas. Hiiumaal asub büroo Käina piirkonnas. Maakondlikes teenindusbüroodes on PRIA klientidel võimalik saada erinevat informatsiooni ja infomaterjale ning esitada toetustaotlusi ja registridokumente.

PRIA teeninduslett Kuressaares

Amet läks 2008. aastast kabinetis teenindamiselt üle teenindussaalide süsteemile. Selle põhjuseks oli kliendivajadustega arvestamine ja teeninduse kvaliteedi tõstmine. PRIA-l on enamikes büroodes letiteenindus, saalis asuvad ka kliendarvutid.

1. juulist 2017 on PRIA teenindusbüroodes muudetud lahtiolekuaegasid - teenindussaal on avatud esmaspäevast neljapäevani ning reedeti suletud. PRIA töötajad on universaalsed - nad täidavad nii teenindaja kui ka inspektori tööülesandeid ning teevad teenindusletis

ka *back-office* tööd. Väga spetsiifiliste küsimuste lahendamisel kutsutakse teenindussaali lisaks ka vastava valdkonna spetsialist. Klienditeeninduse aega on kliendil võimalik ka ette broneerida. Näost-näku kliendikontaktide arv PRIA teeninduslettides pidevalt väheneb ning suureneb e-kanalite kasutus. Paber kandjal esitatavate taotluste osakaal on väga väike – 2016. aastal tehti 95% taotlustest läbi e-kanalite. 2018. aastal saab kõige suurema mahuga taotlusvoorude puhul esitada taotlust ainult digitaalselt. Teeninduskoormus kõigub aasta lõikes suhteliselt palju ning on oluliselt suurem teatud perioodidel, näiteks on aktiivne taotluste esitamise periood maist kuni juuni keskpaigani (pindalatoetused jt).

Seoses füüsiliste kliendikontaktide vähenemisega ei vaja amet sellises suuruses teenindussaale nagu need on käesoleval hetkel. Kabinetisüsteemile amet tagasi minna ei soovi, aga riigimajade loomise kontekstis sooviks amet kasutada klientide teenindamiseks teenindusbokse, kliendarvuteid ja infotöötaja teenuseid. Nii teenindusboksid, kui ka kliendarvutid võivad olla teiste asutustega jagatavad. Ühe lisavõimalusena on kliendi juhendamiseks/nõustamiseks kaalutud ka videokonverentskõne tegemise võimekuse loomist teenindusbüroos, mis tagaks kliendi nõustamise Tartu keskuse teenistuja poolt.

PRIA vajab kõikides büroodes tingimusi eririietuse hoiustamiseks ja kuivatamiseks, samuti pesemisvõimalusi ja riietusruume. Need ruumid võivad olla teiste asutustega jagatavad. Regioonipõhiselt vajab ameti ühte garaaži ATV ja ATV käru hoiustamiseks.

4.3.6 Põllumajandusamet

Põllumajandusameti (PMA) esindused paiknevad väljaspool Harjumaad igas maakonnakeskuses, lisaks veel Narvas ja Saks (peakontori asukoht). PMA esindajad paiknevad alaliselt ka Muuga, Luhamaa, Koidula ja Narva piiripunktides.

Regionaalsetes esindustes on ka maaparanduse valdkonna arhiivid, mis ei ole digitaliseeritud ja klientidel võib-olla vajadus arhiividokumente kohapeal vaadata. PMA kliendid on suhteliselt pikaajalised ning teavad enamasti, kelle juurde nõustamisele minna. Üldjuhul lepitakse ka enne nõustamisele tulekut kohtumise aeg kokku.

PMA soovib kõik oma teenused suunata e-teeninduse kanalitesse ja arendab selle tarbeks kliendiportaali. Paber kandjal taotluste esitamise võimalus peab ka tulevikus alles jääma, kuid prognooside kohaselt on selle tarbijaskond marginaalne.

4.3.7 Veterinaar- ja Toiduamet

Veterinaar- ja Toiduameti (VTA) struktuuris on peakontor ja 15 maakondlikku veterinaarkeskust. Enamasti asub veterinaarkeskus maakonnakeskuses, kuid Hiiumaal on veterinaarkeskus Käina piirkonnas ja Lääne-Virumaal Vinni vallas Rakvere linna piiril. Samuti on Veterinaar- ja Toiduameti töötajad Muuga, Paldiski, Luhamaa, Narva ja Koidula piiripunktides. Regioonides on veel volitatud veterinaararstid, kellele on veterinaarkorralduse seaduses sätestatud korras antud VTA järelevalvealasse kuuluvate objektide seisundi kontrollimise volitus ning kes paiknevad objektidel.

VTA jaoks on lisaks kontoripindadele olulised ka eriruumid - külmkapiruumid, prooviruumid, võimalusel eraldi sissepääs (nt loomsete jäätmete jms veoks). Piirkonniti moodustavad olulise osa klientidest jahimehed, kes toovad VTA-sse hukkunud loomade proove. Oluline on, et VTA proove hoitaks teiste asutuste proovidest eraldi. Prooviruumid peavad olema üleni desinfitseeritavad ja ligipääsu piiranguga.

Veterinaar- ja Toiduameti teenuseid osutatakse suuremas osas läbi e-kanalite. Klient käib esinduses peamiselt nõustamise eesmärgil.

4.3.8 Kokkuvõte

Viieteistkümnest maakonnast on seitsmes aja jooksul tekkinud nn põllumajandusmajad, kus on koos ühel ja samal aadressil VTA, PMA ja PRIA piirkondlikud esindused. Põllumajandusmajad on järgmistes maakonnakeskustes: Põlva, Tartu, Jõgeva, Jõhvi, Paide, Rapla, Viljandi. Teistes asukohtades on asutused osaliselt koos, näiteks asuvad PMA ja PRIA kontorid Rakveres ühel aadressil.

Külastatud ametite esindajad nii regioonides kui ka peamajas tõid aruteludes välja, et põllumajandusmajade kontseptsioon on toonud kasu ja sellega tuleb jätkata. Samas hoones asudes on asutuste vahel suurem sünergia ja kliendi jaoks on see mugavam, kuna saab ühe käiguga suhelda mitme asutusega.

Keskkonnaamet ja Keskkonnainspeksioon asuvad samas asukohas järgmistes maakonnakeskustes: Jõgeva, Jõhvi, Kuressaare, Pärnu, Rakvere, Tartu, Valga, Viljandi. Mitmes kohas asub koos nendega asutustega ka Maa-amet. Sarnaselt põllumajandusmajadele saab neid hooneid nimetada keskkonnamajadeks.

Seni on toimunud koordineeritud kinnisvara ühise kasutamise planeerimine ühe ministeeriumi valitsemisala raames. Maaeluministeeriumi asutustel PMA-l, PRIA-l ja VTA-l on aga palju kokkupuutepunkte Keskkonnaministeeriumi asutuste Keskkonnaameti, Keskkonnainspeksiooni ja Maa-ametiga. Kahe valdkonna erinevate asutuste koostöö ulatus ei ole detailselt kaardistatud, kuid asutused on nõustunud, et suurema sünergia potentsiaal on olemas.

Näiteks PMA-l on tööalane koostöö Keskkonnaametiga muuhulgas taimetervise ja taimekaitse valdkonnas ning ameti esindajate arvamusel on sisulisi kokkupuuteid rohkem kui VTA-ga. Keskkonnainspeksioon annab vajadusel maakonnakeskustes PRIA kasutusse oma asutuse ATV-sid. Samuti võib olla eriolukordade puhul vajalik kahe valdkonna asutuste ühine kiire reageerimine. Asutustel on sarnased ruumi- ja muud vajadused, nt garaažide ja laopindade olemasolu, pesemisvõimalused, sõidukid ja eritehnika. VTA jaoks on vajalikud eriruumid proovide hoidmiseks, teiste asutuste jaoks spetsiifilisi eripindu ei ole tarvis.

Lähtuvalt eeltoodust on ettepanek:

Seada eesmärgiks maakonnakeskustes põllumajandus- ja keskkonnavaldkonna riigimajade loomine, pakkudes võimaluse korral Keskkonnaameti, Keskkonnainspektsiooni, Maa-ameti, SA Keskkonnainvesteeringute Keskusi, Põllumajandusameti, Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti, Veterinaar- ja Toiduameti teenuseid ühest asukohast.

Põllumajandus- ja Keskkonnajamajades võiksid paikneda veel SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontroll, Eesti Keskkonnauuringute Keskus ja Maaeluministeriumi Kalamajandusosakond, mille töötajad on enamikes maakonnakeskustes.

4.4 Teised asutused

4.4.1 Maksu- ja Tolliamet

Maksu- ja Tolliameti (edaspidi MTA) teenindusbürood asuvad maakonnakeskustes ja Narvas. MTA esindajad paiknevad veel piiripunktides, kus osutatakse tolliteenuseid. Teenindusbüroode klienditeenindus üle Eesti on avatud viis päeva nädalas ning iga kuu viimasel reedel suletud. MTA on läinud seda teed, et klienditeenindajatele anda võimalikult rohkem n.ö. *back-office* tööd. Büroo teenindussaalis on teeninduslett, vestlusruumid ja iseteenindusarvutid. MTA vestlusruume oleks võimalik jagada teiste asutustega, kuid selleks peab olema asutuste vaheline broneerimissüsteem. MTA enda võrgus saab juba täna broneerida MTA teenindusbüroode erinevaid ruume üle Eesti.

MTAs vähenes näost-näku kliendikontaktide arv märkimisväärselt uute e-teenuste kasutuselevõtu järgselt. Seejärel on olukord stabiliseerunud ja viimastel aastatel on teenindusbüroo külastatavus vähenenud keskmiselt 4-6,5% aastas. 2017. aastal vähenes külastatavus 11,6% võrra (vt tabel 4). Teeninduskoormus büroodes on oluliselt suurem tuludeklaratsiooni esitamise perioodil veebruarist-aprillini, millal võivad tekkida järjekorrad.

MTA teeninduslett Haapsalus

2014 aasta	2015 aasta	Aasta muutus %	2016 aasta	Aasta muutus %	2017 aasta	Aasta muutus %
149 711	142 589	-4,8%	133 454	-6,5%	118 047	-11,6%

Tabel 4 - Maksu- ja Tolliameti teenindusbüroode külastatavus maakonnakeskustes ja Narvas

Teenindusbüroo näost-näku kliendikontaktide arv sõltub ka seadusmuudatustest, mida pole võimalik pikaajaliselt prognoosida. Näiteks oli 2017. aastal võimalik taotleda ühekordselt madalalpalgaliste töötajate toetust ja 1. jaanuarist 2018 muutus maksuvaba tulu arvestus. Maksumuudatuste puhul kasvab oluliselt kliendipöördumiste arv, kes soovivad selgitust ning tihtipeale on vajalik ka pikem nõustamine. Maakonnakeskustesse peab jääma klienditeenindamise võimekus eriolukordade ja oluliste muudatuste puhul reageerimiseks.

MTA teenindusbüroodes käivad väga erineva profiiliga kliendid. Näiteks on kliendid, kes töötavad välismaal ning seoses sellega vajavad nõustamist dokumentide ja deklaratsioonide korrektseks vormistamiseks. Valga, Võru, Kuressaare, Pärnu, Narva ja Tartu teenindusbüroodes käivad lisaks

transpordivahenditega seotud tolliteenuseid tarbivad kliendid, milleks võib teatud asukohtades olla vajalik veosõidukite ligipääsu tagamine. MTA teostab ka maksukohustuslaste kontrolle ning selle raames palub Maksu- ja Tolliameti esindaja kliendil tulla ameti lähimasse teenindusbürosse seletusi andma. Sel juhul suhtleb kontrolli teostav ametnik kliendiga näost-näku vestlusruumis või videokonverentsi abil.

Osa kliente tuleb teenindusbürosse sooviga kasutada iseteenindusarvutit nt tuludeklaratsiooni esitamisel. Küsimuste ja probleemide korral tuleb teenindaja kliendi juurde ning juhendab e-teenuste kasutamisel. Veebruaris ja märtsis on büroode teenindussaalides sageli täiendavad teenindajad, kelle ülesandeks on abistada iseteenindusarvutite kasutajaid. Klient tuleb teenindusbürosse sageli selleks, et tal on keerulisemad probleemid, mille puhul peab teenindaja põhjalikult valdkonda tundma.

Kui kliendil on spetsiifiline küsimus, siis tuleb kasuks *front-office* ja *back-office* paiknemine samas asukohas. Sel juhul on võimalik jurist või spetsialist vajadusel kohe kliendi juurde kutsuda. MTA ainuke teenindusbüroo, kus on kohapeal ainult klienditeenindajad, asub Jõgeval. Jõgeval tuleb spetsiifilise küsimuse korral asutuse spetsialistiga kokku leppida kohtumise/videokonverentsi aeg või suhelda telefoni teel.

MTA büroodes on teenindamise koosseisus tavaliselt rohkem töötajaid kui saalis teenindusleti kohti. Näiteks Jõgeval on büroos 4 töötajat, kellest üks on büroo juht ning kolm teenindajat, kes teenindavad teenindusletis kliente graafiku alusel. Nendel päevadel, kui töötaja ei paikne teenindusletis, teeb ta *back-office* ruumides muud asutuse poolt antud tööd, näiteks teostab ettevõtete kontrolle. Kui Võru büroo koosseisus on 30 inimest, siis teenindamisega tegeleb seal ca 10 inimest. Teenindajad on pädevad kõikides teemades ja saavad üksteist asendada.

Maksu- ja Tolliameti teenindusbüroo võiks paikneda nii töö ja heaolu valdkonna kui sise- ja liiklustravalisuse valdkonna riigimajas. Järgmiste siseturvalisuse ühishoonete (PPA ja Päästeameti ühishooned) kavandamisel Eesti regioonides võiks juba alguses sinna kavandada ka Maksu-ja Tolliameti esinduse. Mitmes asukohas pole antud hetkel kinnisvara aspektist mõistlik teenindusbürood täies koosseisus teise asukohta kolida. Nendes asukohtades (nt Pärnu) on edaspidi vajalik analüüsida, kas klientidele on parem, et MTA teeniduslett asub koos *back-office* töötajatega samas asukohas või teenindus asub eraldi *back-office* töötajatest, seevastu koos teiste otsest teenust osutavate asutustega.

Kaaluda võiks ka teistest asutustest lihtsamate ja üksikute näost-näku teenuste üleandmist MTA teenindajatele, näiteks juhul, kui asutusel pole regionaalseid esindusi. Selline lahendus tagaks riigi ressursside kõige optimaalsema kasutamise MTA teenidusbüroode võrgu näol kuid selle täpsem sisustamine vajab täiendavat analüüsi.

4.4.2 Terviseamet

Terviseameti esindused asuvad igas maakonnas enamasti maakonnakeskustes. Ida-Virumaal on ameti esindused Narvas ja Kohtla-Järvel ning Jõgevamaal Põltsamaal. Terviseameti laborid asuvad Tallinnas (kesklabor), Tartus, Kohtla-Järvel ning Kärdlas.

Terviseameti esindustes väljastatakse klientidele vaktsiine, mille hoiustamiseks peavad olema tagatud külmkappidega ruumid. Peamised kliendid on haiglate esindajad ja perearstid, kes tulevad ise vaktsiinidele järgi. Samuti tulevad esindusse kliendid, kes soovivad saada nõustamist või kooskõlastada projekte ja muid dokumente.

Terviseameti inspektorid käivad ka objektidel ja tegelevad dokumentide vormistamisega. Kaugtöökohtade kasutamise võimalus teises maakonnakeskuses oleks inspektoritele mugav lahendus kaugemalasuva objekti külastuse järgselt ka arvutitöö tegemiseks.

Arvestades vaktsiinide väljastamise tegevusega võib ametil olla mõistlik paikneda haiglate juures. Praegu asub Terviseameti esindus haigla juures ainult Valgas. Terviseamet kaalub teenuse kvaliteedi tõstmise huvides hakata tulevikus ise perearstikeskustele vaktsiine kohapeale viima, et tagada nõuetele vastav kohale toimetamine.

Terviseamet teeb Keskkonnaametiga koostööd näiteks joogivee temadel ja Veterinaar- ja Toiduametiga toiduainete temadel. Amet teeb koostööd ka Tööinspektsiooniga kemikaaliseaduse rakendamisel (REACH- ja CLP valdkond) ning alustati koostööd koolide ja koolieelsete lasteasutustega riikliku järelevalve raames. Palju on koostööd kohalike omavalitsustega tervisekaitse temadel laste- ja sotsiaalteenuste pakkumisel.

Terviseamet võib paikneda vastavalt võimalusele nii töö ja heaolu valdkonna riigimajas koos teiste Sotsiaalministeeriumi haldusala asutustega, põllumajandus- ja keskkonnavaldkonna riigimajas või haiglate juures, arvestades asutuse koostöö ja sihtrühma vajadusi.

4.4.3 Tarbijakaitseamet

Tarbijakaitseametil on väljaspool Tallinna töötajad Tartus, Pärnus ja Jõhvis. Näost-näkku kliendivastuvõttud toimuvad mõned päevad kuus Haapsalus, Jõhvis, Pärnus, Tartus, Valgas ja Võrus. Valgas ja Võrus käib vastuvõtte tegemas Tartus paiknev töötaja. Haapsalus on nõustamine üle antud linnavalitsusele ja kliente võtab vastu linnavalitsuse töötaja. Varem toimusid näost-näkku vastuvõttud ka teistes maakonnakeskustes, kuid Tarbijakaitseamet loobus sellest piisava nõudluse puudumisel. 2016. aastal toimus üle Eesti (k.a Tallinn) kokku 1764 näost-näkku kliendi nõustamist, samas helistati infotelefonile 26 269 korda. Prognoosi kohaselt jätkub näost-näkku kliendikontaktide arvu vähenemine.

Kohtades, kus Tarbijakaitseametil esindusi ei ole, oleks võimalik üldise info jagamise funktsioon piirkonda tuua andes vastava ülesande üle mõnele teisele regioonis paiknevale asutusele või riigimajas paiknevale riigi infotöötajale. Sellise mudeli alusel saaks näiteks pakkuda esmast nõustamist ja suunata kliendid pretensiooni esitamiseks elektroonilisse kanalisse.

Tarbijakaitseamet avas 2015. aastal Tallinna lennujaamas kolm infokioskit, kust reisija leiab reisimisega seonduvat infot oma õiguste kohta erinevates olukordades. Samuti on reisijail infokioski vahendusel võimalik kirjalikult pöörduda Tarbijakaitseameti poole.

Tarbijakaitseameti infokiosk kaubanduskeskuses

Lennujaama projekti jätkuna avab Tarbijakaitseamet 2018. aastal pilootprojektina tarbijavaldkonna infokioskid Rakvere, Viljandi ja Kuressaare kaubanduskeskustes. Tarbijakaitseameti vaatest on info edastamiseks parim lahendus paigaldada sellised infokioskid üle Eesti tõmbekeskuste kaubanduskeskustesse. Lähtutakse põhimõttest, et informatsioon peab olema kättesaadav kliendi peamisel

liikumistrajektoril. Infokioskite kaudu on võimalik pakkuda ka teiste riigiasutustega seotud informatsiooni, näiteks ebakvaliteetsete toiduainete (Veterinaar- ja Toiduamet) ja ravimite kohta (Raviamet).

4.4.4 Muinsuskaitseamet

Muinsuskaitseameti esindajad on igas maakonnakeskuses, seejuures väljaspool Tallinna ja Tartut paikneb igas asukohas 1-2 muinsuskaitseinspektorit. Inspektor osutab klientidele teenuseid (load, kooskõlastused, nõustamine jm) ja teostab järelevalvet.

Muinsuskaitsealaseid riiklikke kohustusi täidavad mitmed kohalikud omavalitsused (Tallinn, Tartu, Haapsalu, Narva, Viljandi) Muinsuskaitseametiga sõlmitud halduslepingute alusel. Nende omavalitsuste territooriumil asuvate ehitis- ja arheoloogiamälestisi puudutavate küsimustega tuleb pöörduda otse omavalitsuste poole.

Riik kavandab muinsuskaitseriformi läbiviimist¹⁸, mille raames muutuks muinsuskaitseinspektori roll, muuhulgas lisanduvad ülesanded muuseumite tegevuse valdkonnas. See tähendab, et lisaks teistele riigiasutusele võib tulevikus ühes asukohas paiknemise sünergia potentsiaal olla ka muuseumidega.

4.4.5 Rahvakultuuri Keskus

Rahvakultuuri Keskuse spetsialistid asuvad igas maakonnakeskuses ning enamasti on igas asukohas üks töötaja. Rahvakultuuri Keskusega ei toimunud projekti raames arutelu. Mõistlik on Rahvakultuuri Keskuse spetsialistidel paikneda samades asukohtades edasi.

5 Kaugtöökohad

5.1 Mida tähendab kaugtöö mõiste ning millega tuleb kaugtöö puhul arvestada?

Tehnoloogilised võimalused on loonud kõik eeldused kaugtöö rakendamiseks töökorralduse osana. Distantilt töötamine aitab kaasa riigi regionaalpoliitilistele eesmärkidele pidurdada rahvastiku siirdumist pealinna, võib vähendada pendelrännet, aidata kaasa toimepiirkondade arengule ning loob võrdsemad eeldused töö leidmiseks avalikus sektoris.

Kaugtöö (ingl.k. *telework, telecommuting*) on kiirelt arenevas ja globaliseerivas ühiskonnas aina enam populaarsust koguv töötamise vorm. Traditsiooniline kontoritöö on tugevates muutustes, kuna tehnoloogia soodustab järjest enam mobiilse töökultuuri arenemist. Integreeritavad töövahendid ja pilveteenuse vahendusel pidev ligipääs oma andmetele, hoolimata kohast või seadmest, ei sea enam töökohale nii tugevaid raame. Kaugtöötamine võimaldab töötajale paindlikku tööaega, suurendades sellega töötaja isikliku aja autonoomsust, millega kaasneb suurem rahulolu ning selle tulemusel ka produktiivsus¹⁹.

Kaugtöökeskus on inimese elukoha lähedal asuvad kontoriruumid, kus on tagatud töötamiseks vajalikud tingimused (töökeskkond, ergonomika, sidevahendid, IKT) ja kus töötavad ühe või mitme organisatsiooni kaugtöötajad, asudes eemal oma vahetust juhust.

¹⁸ <http://www.kul.ee/et/eesmargid-tegevused/muinsuskaitse/muinsuskaitseriform>

¹⁹ Kallaste E., Jaakson K., 2009. „Kaugtöö Eesti organisatsioonides“, CENTAR Eesti Rakendusuringute keskus

Euroopa Liidus kasutab kaugtöö tegemise võimalust keskmiselt ¼ töötajatest. Riigiti varieerub kaugtöötajate osakaal 5%-st Albaanias, Bulgaarias ja Rumeenias enam kui 40%-ni Hollandis ja Põhjamaades²⁰. Ameerika föderaalvalitsuse tasandil küündib näitaja ligi 50%-ni (osalise tööajaga).²¹ Eesti kohta on andmed kaugtöö kasutamise osas vastuolulised, jäädes

erinevate uuringute tulemusel vahemikku 12–30%. Seejuures on kaugtöö kasutamine mõnevõrra üllatuslikult enam levinud suuremates ettevõtetes (vähem kui 50 töötajaga ettevõtetes on vastav näitaja olnud 18%, üle 250 töötajaga ettevõtetes aga ligi 53%).²²

Eesti ametiasutuste füüsiline killustumine on toonud kaasa vajaduse ühtlustada töökorraldust ja lihtsustada andmevahetust IKT-vahendite abil, mille lahendamiseks on võetud kasutusele võrguülesed andmebaasid ning võrgukettad, elektroonilised veebiülesed dokumendihaldussüsteemid jms, mis loovad hea tehnoloogilise eelduse kaugtöö rakendamiseks töökorralduse osana.²³

Kaugtöökohad ja kodukohale lähedal töötamine laiendavad töövõimalusi riskirühma kuuluvatel inimestel: erivajadustega, väikelastega vanemad, pikaajalised töötud (elukohaga seotud põhjustel) jne. Kaugtöökohtade kasutamine aitab kiirendada tööprotsesse ja otsustamist ning tõstab seeläbi töötajate tulemuslikkust. Läbi isikliku ajaplaneerimise autonoomia on töötajal võimalus ühildada paremini töö- ja pereelu, mis kasvatab töötaja rahulolu.²⁴

Distantsilt töötamine aitab kaasa riigi regionaalpoliitilisele eesmärkidele pidurdada rahvastiku siirdumist suurlinnadesse, vähendada pendelrännet, aidata kaasa toimepiirkondade arengule ja säästa linnaruumi. Lisaks on kaugtöö võimalused abiks ka töötoimingute järjepidevuse tagamisel. Olukorras, kus füüsiline liikumine on raskendatud või töötaja on haigestunud sellisel määral, mis ei sega otseselt töötamist, aga mistõttu ei ole võimalik töökeskkonnas viibida, võib just kaugtöö olla lahendus järjepidevuse hoidmisel. Kolmas oluline aspekt on kvaliteetse tööjõu värbamine ja hoidmine. Aina paindlikum töökultuur erasektoris on vähendamas riigisektori atraktiivsust, mis raskendab tippspetsialistide värbamist ning just viimane on olnud oluliseks sisendiks kaugtöö juurutamisel ka näiteks Ameerika föderaalvalitsuses.²⁵

Kaugtöökohtade arendamisel on potentsiaal vähendada linnades kontoripinna ruutmeetrite arvu töötaja kohta ning hoida osaliselt kokku bürookuludelt. Samuti annab see inimestele võimaluse

²⁰ Eurofund, 2012. „Fifth European Working Conditions Survey“, Publications Office of the European Union, Luxembourg

²¹ United States Office of Personnel Management, 2014. „Status of Telework in the Federal Government Report to Congress“ (<https://www.telework.gov/reports-studies/reports-to-congress/2014-report-to-congress.pdf>)

²² Eurostat yearbook, 2009. „Europe in figures“.

(<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5709995/KS-CD-09-001-14-EN.PDF/06e4b8f2-0e03-497d-b535-e517918382e2?version=1.0>)

²³ Põllumäe, S., 2006. „Kaugtöö kasutamine riigiasutustes“. – Riigikogu toimetised, 14/2006

²⁴ Teichmann, M., Ilvest, J., Murdvee, M., 2015. „Virtuaalsetel töökohtadel töötavate ametnike e-juhtimine“, TTÜ tööstuspsühholoogia instituut.

²⁵ United States Office of Personnel Management, 2014. „Status of Telework in the Federal Government Report to Congress“ (<https://www.telework.gov/reports-studies/reports-to-congress/2014-report-to-congress.pdf>)

töötada oma elukoha lähedal, sõitmata selleks pikki vahemaid, millega hoitakse kokku oma isiklikku aega ja raha, vähendada liikluskoormust ning säästa looduskeskkonda.

Samas kätkeb kaugtöö tegemine endas ka mitmeid riske. Näiteks on uuringutes välja toodud töötajate omavahelise suhtlemise vähenemist ja isoleeritud tunde tekkimist, kommunikatsioonivigade sagenemist, sünergia vähenemist meeskonnatöös ning juhtide vähest valmisolekut kaugtöö juhtimiseks.²⁶ Oluline kaugtöö rakendamise takistus on ka teenistujate psühholoogiline vastuseis oma füüsilise töökoha kaotamisele.²⁷ Seetõttu on väga oluline organisatsiooni juhtkonna suhtumine kaugtöö tegemisse. Uuringud näitavad, et kaugtöö rakendamine on olnud edukam ülevalt-alla lähenemist kasutades ehk kus sisend on tulnud ettevõtte juhttasandilt.²⁸ Kuna paindlikuma töökorralduse osas on nii tehnoloogia kui ka mõtteviis arenenud kiiremini kui vastav seadusandlus, tuleb kaugtöö kasutajate puhul eraldi kokku leppida töötulemuste mõõtmises, tööaja arvestuses, isiklike vahendite kasutamise hüvitamises ning muudes kaugtöösuhtes tekkivates õigustes ja kohustustes. Lisaks on kaugtöö rakendamisel oluline tulemuspõhine töökorraldus,²⁹ mis on praeguses praktikas sageli keeruline, kuna puuduvad sobivad mõõdikud. Distsantsilt töötamine peab sobima organisatsioonikultuuriga, võimaldama töö tulemuslikkuse mõõtmist töötatud tundide asemel täidetud eesmärkidega ning ettevõttes peab olema juurdunud kaasaegsete tarkvaralahenduste kasutamine.

5.2 Kaugtöökohtade loomine riigimajadesse

Kaugtöökohtade loomist käsitletakse ühe lisavõimalusena töötajate paiknemiseks väljaspool pealinna, kuid mitte asutuste väljaviimise alternatiivina. Seda seetõttu, et kaugtöö tegemine on üldjuhul seotud konkreetse isiku, mitte töökoha püsiva asukohaga ning seetõttu ei garanteeri töötamist väljaspool Tallinna. Riigipalgaliste töökohtade pealinnast väljaviimine ning kaugtöökohtade loomine on üksteist täiendavad algatused ning neid tuleb vaadelda koosmõjus.

Kaugtöö iseloom võib olla väga erinev ning sõltub konkreetsest töötajast ning temaga sõlmitud kokkuleppest. Näiteks kaugtööd võib teha ainult aeg-ajalt, kasutades maakonnakeskustesse loodavaid kaugtöökohti. Inimestele, kes töötavad riigipalgalisel ametikohal Tallinnas, kes on pärit mõnest teisest Eesti piirkonnast või omavad näiteks suvilat, perekonda, sõpru, tuttavaid väljaspool Tallinna, saavad aeg-ajalt kasutada maakonnakeskustes kaugtöö võimalust (kasvõi mõni päev aastas). Kaugtööd saab teha ka püsivamalt, kasutades enamuse tööajast maakonnakeskuses olevat kaugtöökontorit ning osaledes Tallinnas ainult koosolekutel jms (eeldab kokkulepet tööandjaga ning töö iseloom peab seda võimaldama).

Juba täna on mitmete asutuste regionaalsetes keskustes olemas kaugtöö tegemiseks 1-2 vaba lauda, mida saavad kasutada teisest regioonist tulnud sama asutuse töötajad. Tuleviku suunana on mõistlik kaugtöökohti hallata keskselt. Riigi Kinnisvara AS on ette valmistamas kaugtöökohtade pilootprojekti Raplas (4 töökohta), Paides (4 töökohta) ja Haapsalus (4 töökohta). Kaugtöökohad luuakse 2018. aastal Riigi Kinnisvara AS omandis olevates hoonetes. Eelnevalt renoveeritakse ruumid, paigaldatakse võrgukaablid (kiire internet) ning võetakse

²⁶ Teichmann, M., Ilvest, J., Murdvee, M., 2015. „Virtuaalsetel töökohtadel töötavate ametnike e-juhtimine“, TTÜ tööstuspsühholoogia instituut.

²⁷ Põllumäe, S., 2006. „Kaugtöö kasutamine riigiasutustes“ – Riigikogu toimetised, 14/2006.

²⁸ Perez M., Sanchez A., Carnicer M., 2003. „Top Manager and Institutional Effects of the Adoption of Innovations: The Case of Teleworking“, Prometheus, Vol. 21, No. 1

²⁹ Kurki, M., Rauhalu, T. 2004. „Inhibitors to Telework – Do They Exist?“ – Telework in SMEs.

kasutusele veebipõhine broneerimissüsteem ning ligipääsusüsteem. Täpsed lahendused selguvad hangete ja tööde teostamise käigus. Planeeritud on pilootprojekti teha kaugtöökohtade kasutamise võimalus esmajärjekorras riigiasutuste töötajatele.

Pikemas plaanis, kui pilootprojekt annab häid tulemusi (st kaugtöökohad leiavad piisavas mahus kasutust), on plaanis laiendada kaugtöökohtade loomist kõikidesse maakonnakeskustesse. Tulevikuvisionina on plaanis luua kõikidesse maakonnakeskustesse kaugtöökeskkonnad: kuni 15 töökohta, köök/puhkenurk, vaigse töö alad, nõupidamise võimalused koos videokonverentsiseadmetega. Kaugtöökeskkonnad on plaanis luua kaasaegset multifunktsionaalset mööblit kasutades, et olla piisavalt atraktiivne ning arvestada töötajate vajadustega.

Kaugtöökeskkondade loomine on planeeritud selliselt, et kõikides asukohtades haldab ruume Riigi Kinnisvara AS ning ruumide eest tasumiseks planeeritakse eelarvelised vahendid keskselt Rahandusministeeriumi eelarvesse. Kaugtöökohti kasutavad riigiasutused ei pea eraldi kasutustasu maksma. Kaugtöökeskkondadesse planeeritakse tööks vajalik inventar (mööbel, arvutimonitorid, muud arvutitarvikud) ning Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse toel luuakse kaitstud võrguühendus (juhtmevaba). Kaugtöökohtade puhul ei ole mõistlik paigaldada ruumidesse erinevate IKT asutuste võrguühendusi, võimalik on kokku leppida ning töö korraldada läbi Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse pakutud võrguühenduse.

Üldjuhul on mõeldud kaugtöökohad ajutiseks kasutamiseks, kuid vajaduse ilmnemisel on võimalik Rahandusministeeriumiga kokkuleppel kaugtöökohti kasutada ka püsivalt. Näiteks, kui mõni ainult Tallinnas esindust omav asutus soovib palgata endale töötaja kaugtöö vormis mõnes maakonnakeskuses, siis on võimalik inimesel igapäevaselt kasutada riigimajas asuvat kaugtöökohta. Planeeritud on igasse maakonnakeskusesse kuni 15 töökohaga kaugtöökeskkonna loomine. Kui aja jooksul selgub, et nõudlus on suurem (sh püsivat kaugtööd tegevate inimeste hulk kasvab), siis on võimalik koostöös Riigi Kinnisvara AS-iga otsida lahendusi ning kaugtöökohtade arvu suurendada.

5.2.1 Rahandusministeerium viis ministeeriumide ühishoones läbi kaugtöö teemalise lühiküsitluse

78% Rahandusministeeriumi riigihalduse ja avaliku teenistuse osakonna korraldatud küsitlusele vastanutest kasutaksid aeg-ajalt võimalust töötada väljaspool Tallinna. Paindlike kaugtöö asukohtadena eelistatakse enam nii Tartut, Pärnut kui ka Kuressaaret.

Rahandusministeeriumi korraldatud küsitlusele vastas 369 ühishoone töötajat, mis on ca 35% kõikidest ühishoone töötajatest, seega saab pidada valimit piisavalt usaldusväärseks, et teha järeldusi. Küsimusele, „Kas sooviksid aeg-ajalt oma praegust tööd teha mõnes maakonnakeskuses, kui seal asuks kaasaegne kaugtöö keskkond?“, vastas 78,3% inimestest „Jah“ ning 21,7% „Ei“. Küsimusele „Jah“ vastanud inimesed said pakkuda linnasid, kus nad aeg-ajalt kaugtööd sooviksid teha.

Küsitlusele vastanute eelistused linnade kaupa:

Tartu	95
Pärnu	60
Kuressaare	43
Rakvere	25

Rapla	24
Võru	23
Haapsalu	22
Paide	21
Viljandi	21
Kärdla	16
Põlva	13
Jõhvi	6
Jõgeva	5
Valga	4
Narva	2

Kuna kaugtöö erineb praegusest töökorraldusest üsna oluliselt, siis eeldab see ühishoone töötajate hinnangul muutust ka juhtimiskultuuris ning protsessi teadlikku juhtimist, et nii töötajate kui juhtide vahel oleksid selged kokkulepped, kuidas kaugtööd korraldada, kuidas hinnatakse töö tulemuslikkust jne. Töökeskkonna puhul pidasid vastajad oluliseks kiiret ja turvalist interneti, videosilla kasutamise võimalust, printerit, töölauda ja kaasaegset töökeskkonda.

Eeltoodust lähtuvalt on ettepanek:

Lua igas maakonnakeskuses kaasaegsed kaugtöökeskkonnad (kuni 15 kaugtöökohta), mida saavad kasutada kõik riigiasutused.

Selle protsessi käigus kaardistatakse samuti kui suur on nõudlus püsivate kaugtöökohtade järele, eriti nende asutuste töötajate käest, millel pole regionides kontoreid.

6 Tulevikuvaade

Riigimaja kontseptsiooni on võimalik tulevikus kindlasti edasi arendada, sest häid näiteid riigiasutuste koostööst, füüsilise keskkonna jagamisest, teenuste integreerimisest, ühisteenindajate kasutamisest on teistes riikides olemas. Headeks näideteks on eespool toodud Läti, Norra, Portugal. Ühisteenindaja (infoteenindaja) riigiteenuste ja KOV teenuste puhul on kasutusel Lätis. Kindlasti ei tähenda teiste riikide näited ja kogemus seda, et Eestil oleks mõistlik kõik asjad üle võtta. Näiteks ühisteenindajate puhul on riigimajade töögrupp jõudnud järeldusele, et Eestis ei ole see mõistlik. Otstarbekam on katsetada riigi infotöötaja teenust ning seda toimivuse korral laiendada.

Ühiskond muutub ning inimeste ootused avaliku sektori asutustele ja teenustele muutuvad. Suhtlus avalike institutsioonidega peaks muutuma üha lihtsamaks ja mugavamaks. Tulevikus peaks ka riigi avalike teenuste pakkumisel rohkem tähelepanu pöörama koostööle kohalike omavalitsustega, et teatud teenuseid ühiselt pakkuda. Olukorda tuleb analüüsida kliendi vaatest ja elusündmustest lähtuvalt - inimene ei pea oskama vahet teha, mis institutsioon talle teenuseid pakub. Reaalses elus paljud inimesed ei mõistagi, kas konkreetset teenust pakub riik või KOV. Inimese jaoks on oluline, et bürokraatlik asjaajamine toimuks kiiresti ja häiriks tema tavaelu võimalikult vähe. Elusündmused on mitmekesised ja vajavad panust mitmelt osapoolt. Näiteks lapse sünni puhul tuleb inimestel suhelda nii riigi- kui KOV asutustega, et saada kõik vajalikud asjatoimetused aetud (lapsele nime panek, isikukoodi saamine ja rahvastikuregistris

registreerimine, sünnitoetus, vanemahüvitis, lastetoetus, lasteaiakoha saamiseks järjekorda registreerimine). Samalaadsed elusündmused on ka abiellumine, kooli minek, päranduste asjad, ettevõtte asutamine jms. Tulevikusuunana on mõistlik läheneda teenustele elukaeesündmuste kaudu ning terviklikult, sh liikudes riigi ja KOV teenustel suurema koostöö suunas. Riigimajade projekt loob selliseks koostööks head eeldused.

Üheks võimalikuks arengusuunaks on ka avalike teenuste pakkumine koostöös erasektoriga. Siinjuures on võimalikud erinevad variandid alustades teenuste osutamisega ühest asukohast lõpetades suurema arvu teenuste delegeerimisega erasektorile. Ka erasektoril võivad tekkida sarnaselt avaliku sektoriga probleemid regioonides näost-näku kliendikontaktide vähenemisega, samas mõned erateenused on elanikkonnale sama olulised kui avalikud. Riigimajade kontekstis on esmajoones mõistlik luua võimalused, et kliendi vaatest olulisemad erateenused oleksid võimalikud lähestikku avalike teenustega (nt panga- ja kindlustusteenused, postiteenused, juriidiline abi jms).

Oluline on see, et kuni elanikkonnal on vajadus näost-näku kliendikontakti kaudu saada teenuste järele, peab sellisel viisil teenuseid ka pakkuma. Samas kui muutub klientide vajadus, siis peab ka riik kaasa minema uute tehnoloogiate ja lähenemistega. Veidi kaugemas tulevikus võib ette kujutada, et paljude avalike teenuste osutamine toimub peamiselt nutiseadmete kaudu, sh kliendi autentimine ja automaatne ühendus vastava teenuse osutajaga. Sel juhul võib teenindusleti mõiste kaotada oma tähenduse. Väheneva rahvastikuga riigina, kus tööeliste inimeste hulk ei taga enam piisavalt töökäsi nii era- kui ka avalikule sektorile, peame kindlasti proovima leida abi ka kaasaegsest tehnoloogiast võttes kasutusele hologrammteenindaja või muid virtuaalreaalsuse lahendusi avalike teenuste pakkumisel.

Samuti on tänasel tööturul muutumas arusaam füüsilisest töökohast. Tehnoloogia areng on juba täna loonud olukorra, kus ühel kindlal aadressil iga päev kohal käimine ei ole vajalik selleks, et teha oma tööd. Peame võtma suuna, et iga riigitöötaja saaks riigi kasutuses olevates büroohoonetes kasutada töökeskkonda ja muid tugiteenuseid sõltumata töötaja või tema elukoha asukohast. Riik tööandjana peab soodustama töö- ja eraelu tasakaalustamist luues inimestele võimalused töötada võimalikult oma elukoha lähedal.

Unistada tuleb suurelt, kuid alustada tuleb väikestest konkreetsetest sammudest, nt siia maani pole kasutusel ühtset videokonverentsi lahendust, mis kiirelt ja mugavalt ühendaks erinevaid asutusi ja institutsioone. Riigimajade projekti raames on planeeritud ka sellega tegeleda.

7 Kinnisvara ülevaade ja optimeerimise ettepanekud

7.1 Riigi kinnisvarapoliitilised eesmärgid

Riigimajade kontseptsioon näeb ette paigutada maakonnakeskustes teenuseid pakkuvad asutused valdkonnapõhiselt kokku samasse füüsilisse asukohta. Kinnisvarapoliitilisi eesmärke järgides tuleb seejuures silmas pidada pinnakasutuse optimeerimise, töökeskkonna nõuetele vastavaks viimise ja pikas perspektiivis kinnisvarakulude kokkuhoiu eesmärki.

2007. aastal valitsuse poolt heaks kiidetud riigi kinnisvarategevuse strateegias sõnastatud missioon on: „Riik tagab, et tema kinnisvara avalike hüvede osutamise keskkonnana toetab riigi funktsioonide täitmist.“ Visioon on: „Eesti riik kinnisvara omanikuna, haldajana, valdajana ja

kasutajana on eeskujuks sotsiaalselt, ökoloogiliselt ja ruumikujunduslikult parimal viisil avalike teenuste pakkujana.“

Suur osa praegu maakonnakeskustes riigiasutuste kasutuses olevatest büroodest ei ole missiooni ja visiooniga kooskõlas, sh ei ole paljudes hoonetes suudetud täita mitmeid riigi enda poolt kehtestatud nõudeid. Samuti ei ole bürood kooskõlas mitmete väärtustega nagu näiteks:

- funktsionaalsus – kliendi väärtustamine, töötaja väärtustamine, ökoloogiline säästlikkus, ruumikujunduse väärtustamine;
- esinduslikkus – riigi väärtustamine kodanike ja külaliste silmis;
- majanduslik efektiivsus – kinnisvarakeskkonna ettenähtud kvaliteedi taseme ja dünaamika saavutamine väikseima kogukuluga;

Riigi kinnisvarategevuste strateegia peaesmärkideks on riigile vajaliku vara tõhus arendamine ja korrashoid ning mittevajaliku vara käibesse suunamine. Nimetatud eesmärke viiakse ellu Riigi Kinnisvara AS kaudu lähtudes **nn TOI-strateegiast ehk strateegiast Tsentraliseerida** → **Optimeerida** → **Investeerida**. See tähendab, et investeringuotsused tehakse alles peale optimeerimisotsuseid, mille eelduseks on varade koondamine ehk tsentraliseerimine.

2017. aasta lõpuks on riigi kasutuses büroohooned valdavas enamuses **tsentraliseeritud** RKASi omandisse, sellega on loodud eeldus järgmiseks sammuks - büroopinna kasutamise tõhustamiseks.

2015. aasta detsembris valitsusele esitatud riigi kinnisvaravalitsemise koondaruandes tõdeti, et hoonete seisukorra viimiseks rahuldavale tasemele ja selle taseme säilitamiseks olemasolevate rahaliste võimaluste juures tuleb pinnakasutust vähendada ca kolmandiku võrra. Maakonnakeskustes on riigiasutuste kasutuses keskmiselt 30 m² büroopinda (üüripind) ühe töötaja kohta. Teoreetiliselt on sellelt tasemelt pinnakasutuse optimeerimine 1/3 võrra võimalik (sihttase 20 m² töötaja kohta). Uute hoonete puhul on vastav sihttase 15 m², kuid olemasolevate hoonete ümberehitamisel ei ole võimalik saavutada uutega võrreldavat pinnakasutuse tõhustust.

Euroopa Liidu direktiivist ning energiamajanduse korralduse seadusest tuleb riigile kohustus pinda kasutusse võtta vaid energiatõhususe miinimumnõuetele vastavas hoones. Sama seadus kohustab riiki igal aastal rekonstrueerima 3% riigi kasutuses olevatest energiatõhususe miinimumnõuetele mittevastavatest hoonetest energiatõhususe miinimumnõuetele vastavaks. Riigimajade projektiga on võimalik toetada nii optimeerimise kui energiatõhususe eesmärkide täitmist.

7.2 Maakonnakeskuste bürood

Seoses maavalitsuste tegevuse lõpetamisega kaob ankurüürnik maakonnakeskuste ühest suurimast hoonest ning maakonnakeskustes asuvate büroohonete keskmine vakantsus tõuseb 30 protsendini. Suur vakantsus tingib vajaduse muudatuste järele. Seepärast on soodne moment analüüsida riigiasutuste pinnakasutust maakonnakeskustes laiemalt ning koondada asutused võimalikult vähestesse hoonetesse hoides niimoodi kokku hoonetesse tehtavaid investeeringuid ja majandamiskulu ning minimeerides vakantsust RKASile kuuluvates hoonetes.

Maakonnakeskusena käsitleme maakonnakeskuste linnu välja arvatud Tallinn ja Tartu.

Büroodena käsitleme valdavalt Keskkonna-, Maaelu-, Rahandus- ja Sotsiaalministeeriumi valitsemisala asutuste kasutatavaid büroo(laadseid) tööruume. Kinnisvara optimeerimise

ettepanekuid ei tehta ja käesolevas peatükis büroode all silmas ei peeta Politsei- ja Piirivalveameti, Maanteeameti ega kohtute kasutatavaid pindu (v.a ainult mõnes asukohas).

Riigi kinnisvarategevuste strateegiaga hõlmatud ametiasutused ja hallatavad riigiasutused kasutavad omandiõiguse või kasutuslepingu alusel ca 1,6 mln m² hoonete pinda. Sellest suurusjärgus **300 000 m² on büroolaadset** (optimeerimispotentsiaaliga) pinda, millest omakorda ca **100 000 m² asub maakonnakeskustes**.

Asutused, keda optimeerimisettepanekud puudutavad, kasutavad maakonnakeskustes ca **42 000 m²** üüritavat büroopinda. Lisaks riigiasutustele, kasutavad väikest osa Riigi Kinnisvara ASile kuuluvate hoonete pinnast kohalike omavalitsuste MTÜd või eraõiguslikud isikud. Riigi Kinnisvara ASile kuuluvate hoonete vakantsus on keskmiselt suurusjärgus 30% üüritavast pinnast. Optimeerimisettepanekute realiseerumisel täidetakse kõige perspektiivikamad hooned riigiasutustega ning loobutakse väiksemate või kehvas seisukorras olevate hoonete kasutamisest.

7.3 Optimeerimise võimalused

Vakantsed büroopinnad tekitavad RKASile kulu (sh saamata jäänud tulu) ligikaudu 1 mln € aastas. Riigimajade kontseptsiooni kohaselt tehakse kolimis- või optimeerimisettepanek ca 42 000 m² riigiasutuste kasutuses oleva büroopinna kohta. Ettepanekute kohaselt on võimalik kasutatavat pinda vähendada ca 11 000 m² võrra (26%). Arvestades pealinnast maakonnakeskustesse liikuvate töökohtadega, väheneks riigiasutuste poolt maakonnakeskustes kasutatav pind reaalselt siiski mõnevõrra vähem (4000 m²). Optimeerimisettepanekute realiseerumisel tekivad üürnikega täidetud hooned ning 100% vakantsed hooned ning riigile mittevajalikuna oleks võimalik müüa hooneid suletud netopinnaga kuni 20 000 m² (ca 17 000 m² üüritavat büroopinda). Optimeerimisettepanekute realiseerumisel paraneks pinnakasutus tänaselt 30 ruutmeetrit 22 ruutmeetrile töötaja kohta.

Tehtavad ettepanekud puudutavad üle 70% Maaeluministeriumi asutuste, üle 50% Keskkonnaministeriumi asutuste ja ligikaudu 70% Sotsiaalministeriumi asutuste poolt väljaspool Tallinna ja Tartut kasutatavast büroopinnast. Maakonnakeskustes moodustab see ca 95 % nimetatud valitsemisalade asutuste kasutatavast büroopinnast.

Optimeerimine saab võimalikuks, kuna kasutatavad büroohooned on kabinetsüsteemis ning kabinetid tihti sellise kujuga, mis ei võimalda sinna paigutada optimaalset arvu töökohti. Ruumiplaneeringu muutmisel saab samadele ruutmeetritele paigutada rohkem töökohti.

Mitmete põllumajandus- ja keskkonna ning teiste valdkonna asutuste töö võib olulises osas toimuda väliobjektidel, mistõttu tuleb ruumiplaneeringu muutmisel kaaluda tegevuspõhise kontori põhimõtte kasutuselevõttu, kus mobiilsematel töötajatel ei ole isiklikku töökohta. Töökohti on arvestuslikult vähem kui inimesi ja vabanenud pinna arvelt luuakse valik eriilmelisi ja erineva funktsionaalsusega keskkondi. Sellise korralduse toimimise eelduseks on mobiilsust toetav infotehnoloogiline lahendus ja kinnipidamine ühiselt kokkulepitud mängureeglitest. Seega võib pinnakasutuse tõhusus suurenedagi veelgi. Täpne pinnakasutus ja kokkuvõid selguvad projekteerimise käigus.

Ruumikasutuse ebaefektiivsust suurendab saalide olemasolu hoonetes ning nõupidamisruumide rohkus. Nõupidamis- ja puhkeruumide arvu vähendamisel ja asutuste vahel kasutuse jagamisel on võimalik saavutada pinnakasutuse kokkuvõid. Maakonnakeskuste külastuste käigus oli näha

hulgaliselt büroohooneid, mille igal üürnikul on oma nõupidamis- või puhkeruum, enamasti on need ruumid alakasutuses. Nõupidamisruumide riskasutust erinevate asutuste vahel ei ole tekkinud. Üheks põhjuseks on asjaolu, et iga asutuse jaoks eraldi nõupidamisruum on füüsiliselt olemas. Teiseks põhjuseks on harjumused. Asutused ei ole kokku leppinud teise asutuse ainukasutuses oleva pinna kasutamises. Nõupidamisruumide (ka puhkeruumide) ühine kasutus on olnud pigem taunitav ning tundunud võõrale territooriumile tungimisena.

Pinnakasutuse vähendamine eeldab investeringut ruumiplaneeringu muutmiseks ning piisava õhuvahetuse tagamiseks (ventilatsioonisüsteemi välja- või ümberehitamine, teatud juhtudel ka jahutus). Töökohtade lisandumisel on hädavajalikud ka nõrk- ning tugevoolutööd. Praegu riigi kasutuses olevad bürood maakonnakeskustes ei vasta paljudel juhtudel tuleohutuse ja töökeskkonna nõuetele. Riigimajade projekti elluviimisel täidaks riik puudujäägi kvaliteedis ning viiks bürood nõuetekohasele tasemele (heale, ehk nn B-kvaliteeti, mitte veel väga heale, ehk nn A-tasemele), sh panustaks EL direktiivist tulenevate energiatõhususe miinimumnõuete täitmisesse.

Esialgsete hinnangute kohaselt tuleks praegu riigi kasutuses olevate maakonnakeskustes asuvate bürooehoonete tuleohutuse ja kaasagsetele töökeskkonna nõuetele vastavaks viimiseks investeerida ca 40 mln eurot, optimeerimisettepanekute realiseerimisel vajalikud investeringud on ca 26 mln €. Optimeerimise korral tehtaks investeringud vaid pikemas perspektiivis vajalikesse hoonetesse, **mille kaudu hoiab riik ühekordselt kokku ca 14 mln eurot investeringutelt ehk püsikuluna kuni 1 mln € aastas kapitalikomponendina.** Mittevajalikuks jääva vara realiseerimisest oleks võimalik teenida ühekordset tulu kuni 2,2 mln €.

Ülevaate olemasolevast olukorrast (baasstsenaarium) ja ettepanekute realiseerumise järgsest olukorrast (optimeerimise stsenaarium) annab järgnev tabel.

Stsenaarium	Riigiasutuste kasutatav büroopind	Töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	RKASI hoonete vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas (üür + vakants)	Investeeringuvajadus €	Investeeringust lisanduv kap.komp €	Mittevajaliku vara müügitulu €
Baas	42 012	1392	30	16 013	4 260 859	39 540 450	3 672 776	-
Optimeeritud	37 951	1 706	22	2 202	5 242 452	25 886 108	2 402 912	2 213 450

Optimeerimisvõimalusi on peale kinnisvara ka teistes tugiteenustes. Põllumajandusameti ning Veterinaar- ja Toiduameti tegevuse optimeerimisvõimaluste analüüsis on tehtud ettepanek luua PMA ja VTA asutuste ühine sõidukipark koos broneerimissüsteemiga (kulude jaotus vastavalt kasutusmahule) ning võimalusel kaasata ka teisi valitsemisala asutusi. Keskkonnainspektsiooni esindajate sõnul on nad teinud ettepaneku Keskkonnaametile garaažide ja eritehnika riskasutuseks, kuid selle realiseerumiseks on vajalik saavutada kokkulepe kulude jaotamise ja vastutuse küsimustes. Samas võib kaaluda maakonnakeskustes Maaeluministeriumi ja Keskkonnaministeriumi asutuste ühise sõidupargi loomist kokkulepitud süsteemi alusel, eriti asutustes, mis asuvad samades hoonetes. Täiendavalt tuleb analüüsida, kas ühe või mitme valitsemisala sõidukite ja eritehnika riskasutus annab kokkuhoiu efekti ning mis riskid sellega kaasnevad.

7.4 Riigimajade haldusmudeli ettepanekud

Maavalitsuste hooned on töötanud teatud mõttes kui riigimajad. Hoonetes kasutavad pinda mitmed riigiasutused. Maavalitsused kui hoone ankurüürnikud on täitnud hoone kasutajapoolse haldaja rolli. Hoones olevad saalid või suuremad nõupidamisruumid olid reeglina maavalitsuse üürilepingus. Teistele avaliku sektori asutustele võimaldati ruume kasutada valdavalt tasuta. Pärast maavalitsuste tegevuse lõpetamist ei jää hoonesse ankurüürniku, kuid nn jagatavad ruumid (suurem nõupidamisruum, kaugtöökohad jne) võtab oma lepingusse Rahandusministeeriumi regionaalne talitus ning jätkuvalt on riigiasutustel võimalik neid ruume kasutada.

Üürileandja seisukohast sobiks lahenduseks ka olukord, kus saalid ja suured nõupidamisruumid on hoone ühiskasutuses pinna hulgas. Sel juhul maksavad kõik hoone kasutajad nende ruumide eest proportsionaalselt vastavalt ainukasutuses oleva pinna osakaalule kogu hoone pinnast, mitte vastavalt ruumikasutuse intensiivsusele. Selline lahendus ei ole aga vastuvõetav kasutajatele, kes ühispinnas olevat ruumi ei kasuta või kasutavad teiste ühiskasutajatega võrreldes vähem. Samuti ei saa sel juhul hoones mitte paiknevad asutused vajadusel seal ruume kasutada.

Maavalitsuste praktika oli suuremate ruumide kasutamise jagamine. Optimeerimise säästu annab saavutada ka väiksemate koosolekuruumide kasutuse jagamisel ning asutuste ümberpaigutamisel hoones. Seni on enamusel asutustest oma üüripinna sees väiksem nõupidamisruum, mis sageli on alakasutuses. Tihti toimub kodanike vastuvõtt ametniku töökabinetis, mistõttu on kabinetipind töökohti arvestades ebaproportsionaalselt suur. Hoone kasutajapoolne haldaja peaks tähelepanu juhtima ning suutma kõrvaldada sellised priiskamised.

Kokkuhoiukohti on peale ruumide jagamise veel teisigi. Näiteks võib tuua sõidukipargi, kontoritehnika ja -tarvikute jne jagamise.

Järgnevat on välja toodud kaks võimalikku haldusmudelit riigimajades, mis aitavad lahendada ruumide jagamise takistusi.

7.4.1 Mudel 1 - keskselt üüritavad hoonete ühiskasutatavad ruumid

Ühiskasutuse soodustamiseks ning pinnakasutuse efektiivistamiseks on ettepanek suurtes hoonetes (nt maavalitsuse hooned) võtta suuremad nõupidamisruumid ja suured saalid rahandusministeeriumi lepingusse ning võimaldada seda ruumi kõigil riigiasutustel kasutada rahandusministeeriumi kulul.

Ühe üürniku lepingus olevad ühiskasutatavad nõupidamisruumid väldivad diskussiooni teemal, kes kui palju ruumi kasutab ja kui palju selle eest maksab. Kui nõupidamisruumid on asutustele nõo tasuta kasutada, siis ka asutused, kelle saalikasutamise vajadus on väga harv, kasutavad riigi lepingus olevat saali ega otsi muid koosoleku pidamise variante.

Selle mudeli alusel on võimalik korraldada samuti kaugtöökohade haldamist. Suurte saalide, nõupidamisruumide ja kaugtöökohade kasutamiseks oleks samasugune broneerimissüsteem. Samuti saavad kasutada hoonete ühiskasutatavaid ruume ka teised asutused, kes paiknevad maakonnakeskustes teistes hoonetes (kuid vajadus näiteks suure saali järele kord kvartalis) või kelle töötajad pidevalt ei paikne maakonnakeskuses.

7.4.2 Mudel 2 - keskselt üüritavad büroohooned

Keskselt üüritava büroohoone mudel on kasutusel ministeeriumide ühishoones Tallinnas. Selle mudeli puhul üürib Rahandusministeerium RKASi käest terve hoone ja koordineerib asutuste paiknemist hoones. Nõupidamisruume on võimalik kõikidel hoonet kasutavatel asutustel kasutada võrdsetel alustel. Ruumide üürimiseks ja majandamiseks ettenähtud asutuste eelarvelised vahendid kantakse üle Rahandusministeeriumi eelarvesse, kes omakorda tasub kogu hoones kasutatava pinna eest. See tähendab, et asutused ise ei tasu kulusid riigimajades ruumide kasutamise eest. Suurte hoonete üürilepingute arv väheneb ja sellega ka administratiivne koormus. Selle mudel puhul on samuti võimalik broneerimissüsteemi alusel kasutada hoonete suuri saale.

Üürileping sõlmitakse ainult kasutatava pinna ulatuses, kui hoones on vakantsed pinnad, siis nende eest hoolitseb Riigi Kinnisvara AS. Juhul, kui lepingu sees tekib vakantsus ja ei ole seda võimalik täita keskvalitsussektori asutustega, siis nende pindade üürimisest loobutakse. Keskvalitsussektori välise kasutajaga sõlmib lepingu kas ministeerium või RKAS (näiteks Eesti Töötukassa, MAK, KOV jt). Viimase variandi puhul võib väheneda ruumide jagamise efekt.

Selle mudeli plussiks on, et riigiasutustel väheneb vajadus eelarvesurve olukorras kinni panna oma regionaalset esindust, hoides sellega kokku oma eelarvest muuhulgas kinnisvaraga seotud kulud. Riigiasutused on motiveeritud palkama uusi töötajaid maakonnakeskustes asuvatesse riigimajadesse, kuna kinnisvara kulude tasumine on keskselt lahendatud.

7.4.3 Riigimajade haldusmudeli rakendus

Maavalitsuste tegevuse lõppemisel võttis Rahandusministeerium maavalitsuste lepingutes olnud saalid enda lepingusse üle. Sellega on välditud olukord, kus RKAS vaates oleks ruumid jäänud vakantseks ning riigiasutustel oleks keeruline ja tülikas neid tunni- või päevapõhiselt kasutusse võtta. Esialgu on kasutusel esimene mudel, kus keskselt üüritakse ühiskasutavad ruumid, ning kõik asutused saavad neid kasutada. Selle raames lahendatakse kaugtöökohtade kasutamise küsimus. Paralleelselt analüüsitakse ka teise mudeli kasutuselevõtu võimalusi, sellega kaasnevaid eeliseid ja probleeme.

Mõlema mudeli puhul vajab lahendamist ruumi broneerimise korraldamine. Vaadatakse RKASi poolt teostatava kaugtöökohtade pilootprojekti esimesi tulemusi ning seejärel pakutakse välja optimaalsem lahendus broneerimissüsteemi loomiseks. Kohapeal vastutab võimalike ruumide ühiskasutamisega seotud probleemide lahendamise eest kohalik koordinaator, Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna (edaspidi REHO) talituse juhi näol.

7.5 Kinnisvara ettepanekud

Kinnisvara ettepanekud on tehtud lähtuvalt viimasest teadaolevast informatsioonist. Juhul, kui ettepanekute realiseerimise ajaks olukord muutub, näiteks suureneb mõnda maakonnakeskusesse pealinnast välja viidavate riigipalgaliste töökohtade arv ja sellega ka kinnisvara vajadused, siis vastavalt korrigeeritakse ka kinnisvara ettepanekuid. Samuti selguvad lõplikult lahendused ja kolimised objektide projekteerimise käigus, sh kas üks või teine asutus mahub hoonesse või kas uued pinnad tagavad asutusele vajaliku funktsionaalsuse.

Järgnevalt on kirjeldatud maakonnakeskustes asuvate asutuste kasutuses oleva kinnisvara olukorda ja välja toodud optimeerimise ettepanekud. Lisas 1 ja Lisas 2 on iga maakonnakeskuse

kohta tabelid koos ülevaatega hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeerimisvajadustest ja kolimissetepanekutest. Tabelites toodud andmed on 2018 aasta jaanuari seisuga ning rahalised numbrid on ilma käibemaksuta.

Lisas 3 on toodud kinnisvaraettepanekutega hõlmatud hoonete nimekiri, kus iga hoone juurde on märgitud kas hoonel on muinsuskaitsepiiranguid ning kas hoone vabaneb või mitte.

7.5.1 Haapsalu

Haapsalus kasutavad asutused, kelle pinnakasutuse kohta optimeerimissetepanekuid tehakse, pinda kaheksal aadressil kokku üle 3000 m². Kõik need hooned on üüritava pinnaga alla 1000 m², mistõttu ükski RKASi omandis olevatest hoonetest ei sobi valdkondlikuks riigimajaks.

Kiltsi tee 10

Hoonetest kõige kehvemas seisukorras on Keskkonnaameti kasutuses olev Kiltsi tee 10 büroohoone, mis vajab lähiaastatel ca 0,5 mln euro suutust investeringut. Samas on hoone pinnakasutus üle 50 m² töötaja kohta, lisaks on hoones 15 % vakants. Hoone asub linna servas ning linnaplaneerimise aspektist ei ole otstarbekas viia riigiasutusi kesklinna tsoonist välja. Seetõttu on pinnakasutuse optimeerimisel esimene ülesanne leida Keskkonnaametile uued sobivad ruumid.

Lahe tn 8 asuv hoone jääb pärast maavalitsuste tegevuse lõpetamist ca 75% ulatuses vakantseks. Vabaks jääv pind on piisavalt suur (ning ainus RKASi omandis olev piisavalt suur vakantne pind), et sinna kolida Keskkonnaamet. Peale Keskkonnaameti lisandumist jääb hoonesse veel arvestuslik vakants ca 20 töökoha paigutamiseks. Oma tööiseloому poolest sobivad hoonesse lisaks kõige paremini Ehte tn 9 hoones pinda üürivad asutused. Täiendavate pealinnast väljaviidavate töökohtade selgumisel (nt Tööinspektsiooni 10 töökohta) võib kaaluda nende paigutamist Lahe tn 8 hoonesse.

Lahe tn 8

Teine halvas seisukorras ja ebaefektiivse pinnakasutusega hoone on Veterinaar- ja Toiduameti kasutuses olev Jaani tn 8 hoone. Kõrval kinnistul asuv Maaeluministeriumi teiste asutuste kasutuses olev Jaani tn 10 hoone on aga hiljuti renoveeritud ning samuti ebaefektiivses kasutuses. Mõõduka investeringuga on võimalik luua Jaani tn 10 hoones sobivad tingimused Veterinaar- ja Toiduametile ning seeläbi loobuda Jaani tn 8 hoone kasutamisest.

Jaani tn 8

Jaani tn 10

Eraldi väikeses mereäärses hoones asub Keskkonnainspeksioon. Asutuse seisukohast ei ole kolimine vajalik, kuid see võib päevakorda tulla, kui mõnes RKASile kuulavas hoones on inspeksioonile sobilik vakantne pind. Riigimajade kontseptsiooni järgides võiksid keskkonnaasutused paikneda koos, ehk võimalusel tuleb kaaluda Keskkonnainspeksiooni kolimist Lahe tn 8 hoonesse.

Sotsiaalkindlustusamet, Maksu- ja Tolliamet ning Töötukassa üürivad erasektorist kaasaegset büroopinda ning nende asutuste kolimine RKASil Haapsalus oleva kinnisvararessursi juures ei ole mõistlik.

Kuna olemasoleva kinnisvararessursi põhjal pinnakasutust optimeerides jääks riik endiselt 5 erinevasse hoonesse ning ei tekiks ühtegi valdkondlikku riigimaja, siis viidi läbi turu-uuring selgitamaks erasektori valmidust riigile vajaliku büroopinna üürimiseks. Lühikese tähtaja jooksul laekus mitu mittesiduvat üüripakkumist, mis annab kindluse, et Haapsalus on piisavalt büroopinna pakkumist riigimaja tarbeks erasektorist pinna üürimiseks.

Erasektorist pinna üürimise eeliseks on ühele aadressile tekkiv riigimaja ja riigisektori investeringuvajaduse vähendamine. Puuduseks on aga 10+ aasta perspektiivis kõrgemad püsikulud. Lisaks ei suuda Haapsalu turg korraga vastu võtta kõiki riigi poolt hüljatavaid hooneid, mistõttu nende müügiperiood venib määramatult pikaks ning hind jääb madalamaks kui väiksema pakkumiste arvu korral. Seetõttu kogu riigile vajaliku pinna erasektorist üürimise ettepanekut käesolevaga ei tehta.

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeringuvajadusest ja kolimisetpanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.2 Jõgeva

Optimeerimisetpanekutest puudutatud riigiasutused paiknevad Jõgeval neljas Riigi Kinnisvara

Suur tn 3

ASile kuulavas hoones. Lisaks üürib Tööinspeksioon erasektorist ruume Aia tn 1 hoones. Suur tn 3 aadressil asuv endise maavalitsuse hoone on oma asukoha, suuruse ja seisukorra poolest kõige perspektiivikam, mistõttu on eesmärgiks seatud Aia tn 1 ja 2 (Tööinspeksioon, Maa-amet, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, Muinsuskaitseamet), Ristiku tn 3 (Sotsiaalkindlustusamet) ja Ravila tn 10

(Põllumajandusamet, Jõgevamaa Veterinaarkeskus, PRIA, Maaeluministerium) hoonete kasutusest loobuda ning kolida asutused kokku Suur tn 3 asuvasse hoonesse.

Aia tn 2 hoone on pindala poolest võrreldav maavalitsuse hoonega, kuid viimasest oluliselt kehvemas seisukorras. Maaeluministeriumi asutuste kasutuses olev hoone oleks samuti suuruse poolest sobilik riigimajaks, kuid see asub linna servas ning vajab investeeringuid konserveeritud hooneosa kasutusele võtmiseks. Sotsiaalkindlustusameti kasutuses olev hoone on riigimajaks väike, asub elamute piirkonnas ning vajab olulisi investeeringuid.

Suur tn 3 hoonel on planeeritud välja ehitada katusekorrus, et võimaldada kõikide asutuste hoonesse paigutamist. Hoone ruumilahenduse läbi joonistamise käigus võib siiski selguda, et hoonesse ei ole oma eripärade tõttu füüsiliselt võimalik ja majanduslikult otstarbekas paigutada Maaeluministeriumi asutusi (Ravila 10). Sel juhul puudub vajadus katusekorruse välja ehitamiseks, kuid säilib vajadus investeerida Ravila tn 10 hoonesse.

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeeringuvajadusest ja kolimissetepanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.3 Jõhvi

Jõhvis kasutab riik kolme RKAS omandis olevat büroohoonet, Tööinspeksioon ja Tarbijakaitseamet asuvad erapindadel. Keskväljak 1 on

Pargi tn 15

endine maavalitsuse hoone, Viru tn 5a on Maaeluministeriumi asutuste kasutuses ning Pargi tn 15 hoones asuvad Keskkonnaministeriumi asutused. Pargi 15 hoones on suur vakantsus, mis lubab Maaeluministeriumi asutustel kolida

Keskkonnaministeriumi asutustega ühte hoonesse. Nii tekib põllumajandus- ja keskkonnavaldkonna riigimaja ning vabaneb Viru tn 5a hoone. Pargi 15 hoone rekonstrueerimise projekteerimise käigus selgub, kas kõik planeeritud asutused mahuvad hoonesse ära või tuleb nt Maa-ametile ette valmistada pinnad Keskväljak 1 hoones.

Keskväljak 1 hoone on samuti suure vakantsusega. Vakantsele pinnale saab tuua erapindadel asuvad asutused, kuid ka sel juhul jääb hoone vakantsus suurusjärku 40% üüritavast pinnast.

Justiitsministerium soovib tuua Jõhvi 100 täiendavat töökohta, mis oleks võimalik paigutada Keskväljak 1 hoone vakantsetele pindadele ning vabanenud Viru tn 5a hoonesse.

Sellisel juhul Tööinspeksiooni ning Tarbijakaitseameti mahutamine Keskväljak 1 hoonesse ei ole enam füüsiliselt võimalik. Üheks võimaluseks on osa Justiitsministeriumi väljaviidavatest töökohtadest paigutada Jõhvi

Keskväljak 1

kohtumaja, mis võimaldaks ka Tööinspeksiooni ja Tarbijakaitseameti kolimist Keskväljak 1 hoonesse. See võimalus vajab siiski täiendavat analüüsi kohtuhoone võimaluste välja selgitamiseks.

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeeringuvajadusest ja kolimissetepanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.4 Kuressaare

Valdkondlike riigimajade rajamine Kuressaarde on võimalik vaid läbi suurte investeeringute. Kuressaares asuvad optimeerimissetepanekutesse kaasatud asutused suhteliselt väikestes hoonetes ning 10 erineval aadressil (sh Pärnu Maakohus, Prokuratuur, Tallinna Vangla). Enamus hooned asuvad Kuressaare vanalinna muinsuskaitsealal ning nende rekonstrueerimisel või ruumiplaneeringu muutmisel tuleb arvestada muinsuskaitse piirangutega. Pärnu Maakohus on kaasatud optimeerimissetepanekutesse seetõttu, et kohus soovib oma pinnakasutust Lossi tn 2 hoones optimeerida, kuid tulenevalt hoone eripäradest ei ole võimalik hoones vakantseks jäävat pinda ilma hoonet ümber ehitamata teistele asutustele kasutusse anda. Kohus vajab oma töö tegemiseks kohtusaali, mida on võimalik rajada peale olemasoleva kohtumaja veel endisesse maavalitsuse hoonesse või endisesse politseimajja. Prokuratuur ja Tallinna Vangla kasutavad pinda hoonetes, kuhu võib olla mõistlik kolida riigiasutusi teistest hoonetest.

Saare maavalitsuse hoone aadressil Lossi tn 1 võõrandati Saaremaa vallale. Riigiasutustest kasutavad hoones pinda edasi Rahvakultuuri Keskus, Riigi Tugiteenuste Keskus ning Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna piirkondlik talitus (REHO), kuid hoone baasil riigimaja rajada ei saa. Pikemas perspektiivis tuleb nimetatud asutustele leida üüripind mõnes teises hoones.

Lossi tn 7

Maaeluministeeriumi ja Keskkonnaministeeriumi asutused asuvad Kuressaares eraldi majades. Keskkonnaameti ja -inspeksiooni pinnakasutus Tallinna tn 22 hoones on ebaefektiivne, kuid ilma ruumiplaneeringu muutmiseta ei ole võimalik pinnakasutust tõhustada. Ka optimeeritud pinnakasutuse korral ei mahu hoonesse kõik põllumajandusvaldkonna asutused. Maaeluministeeriumi asutuste kasutuses olev

Kohtu tn 10 hoone on efektiivses kasutuses ning keskkonna valdkonna asutusi sinna kolida ei ole võimalik. Keskkonna- ja põllumajandusvaldkonna riigimajaks sobiks suuruse poolest Lossi tn 7 asuv tühjalt seisev endine politseihoone, mis vajab kasutusele võtmiseks suuri investeeringuid. Tegemist on ehitismälestisega ning projekteerimata ei ole võimalik hinnata, kas hoone sobib mainitud asutustele.

Sotsiaalkindlustusamet, Terviseamet ning Tööinspeksioon kasutavad pinda Lossi tn 12 hoones, Töötukassa asub erapinnal. Töötukassa on avaldanud soovi praegusest asukohast kolida, kuid Riigi Kinnisvara AS omandis ei ole piisavalt suurt hoonet töö ja heaolu valdkonna riigimaja rajamiseks. Klienditeeninduse loomiseks sobiks Lossi 4a hoone, millele ei laiene muinsuskaitse piirangud, kuid hoone ei ole piisavalt suur. Lossi tn 2/2a/4a kinnistu võimaldab Lossi 4a hoonete teostada juurdeehituse. Samuti on Riigi Kinnisvara ASi omandis

kinnistuga piirnev Lasteaia tn 5 krunt, kuhu on võimalik ehitada uus hoone. Need kõik on aga kulukamad lahendused kui olemasolevates asukohtades jätkamine.

Lisades 1 ja 2 esitatud tabelid kajastavad asutuste tänast pinnakasutust. Ettepanekuid pinnakasutuse optimeerimiseks ega asutuste kolimiseks käesolevas dokumendis ei tehta. Jätkame Saaremaa olukorra analüüsimisega ja ettepanekute välja töötamisega.

7.5.5 Kärkla

Kärklas asub enamus riigiasutusi Leigri väljak 5 endises maavalitsuse hoones. Hoone suurus võimaldaks kõik Kärklas asuvad riigiasutused kolida ühte hoonesse, kuid hoone asukoht ei ole riigimajaks sobilik. Leigri väljak 5 hoone asub linna keskväljakult rohkem kui 2 km kaugusel, mis väikelinna mastaape arvestades ei ole kliendi mugavust silmas pidades teenindusasutustele vastu võetav. Teised riigi kasutuses olevad hooned on asukoha poolest sobilikumad kuid asutuste kokku kolimiseks liiga väikesed. Kui kõiki Kärklas asuvaid riigiasutusi ei kolita Leigri väljak 5 hoonesse, on hoone vakantsus ligikaudu 40% üüritavast pinnast, mida tulenevalt hoone asukohast ei ole võimalik ka erasektorile välja üürida. Seega, arvestades ka hoone investeerimisvajadusega, on sobivama lahenduse olemasolul riigil kasulikum hoone kasutamisest loobuda.

Justiitsministeeriumi asutused (Pärnu maakohus, Prokuratuur, Tallinna Vangla) ja Töötukassa kasutavad pinda Põllu tn 17 hoones. Kohtu pinnakasutust saaks parandada, kuid kohtu kolimine on turvanõuetest tulenevalt kulukas. Seepärast peab kohtu kolimine olema väga hästi läbi mõeldud ja põhjendatud. Hoones kasutatav pind ei vasta täielikult Töötukassa vajadustele. Sobiva asukoha ja parema ruumiplaneeringuga pinna olemasolul on Töötukassa valmis kolima.

Keskkonnaameti pinnakasutus Kõrgessaare mnt 18 hoones on efektiivne ning nende kolimine ei ole esmavajalik. Kõrgessaare mnt 18 hoone pinnakasutust ei ole võimalik tihendada, seega ei saa sinna rajada põllumajanduse- ja keskkonna valdkonna riigimaja. Maaeluministeeriumi asutustest asub Põllumajandusamet Leigri väljak 5 hoones ning PRIA ja Hiiumaa Veterinaarakeskus Käinas.

Kõrgessaare mnt 18

Terviseameti kasutuses on eramu aadressiga Uus tn 16. Hoone on amortiseerunud seisukorras. Asutus on kaalunud kolimist Kärkla haigla pinnale, mis oleks mõistlik, kuna amet on tihedalt seotud meditsiinivaldkonnaga.

Kuna Riigi Kinnisvara AS omandis ei ole ühtegi riigimajaks sobivat hoonet, siis ühe variandina saab kaaluda sobivasse asukohta sobiva hoone ehitamist. RKASi omandis on sobilik krunt Põllu tn 2. Alternatiiviks oleks ka sobiva pinna üürimine erasektorist, kuid 2017. aasta sügisel teostatud üüripäringu põhjal ei ole Kärkla kinnisvaraturul sobivate pindade pakkumist.

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeringuvajadusest ja kolimissettepanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.6 Narva

Narva ei ole küll maakonnakeskus, kuid oluline tõmbekeskus Ida-Virumaal, kus paljud riigiasutused esindatud on. Narvas on asutused koondunud juba võimalikult vähestesse asukohtadesse ning täiendav optimeerimine ei ole võimalik ega põhjendatud.

Põllumajandusamet ning Veterinaar- ja Toiduamet pakuvad Narvas vaid piiriületusega seotud teenuseid ning nende asutuste paiknemine piiripunktis on vältimatu. Piiripunktis asub ka Maksu- ja Tolliamet, kes lisaks piiriületusega seotud teenustele pakub samast asukohast teenuseid tavaklientidele. Politsei- ja Piirivalveamet pakub piiripunktis piiriületusega seotud teenuseid, kodakondsus- ja migratsioonibüroo teenuseid pakutakse uuest siseturvalisuse ühishoonest.

I. Grafovi tn 21

Keskonnaamet, Keskkonnainspeksioon, Sotsiaalkindlustusamet, Terviseamet ja Tööinspeksioon asuvad vastrenoveeritud I. Grafovi tn 21 hoones. Töötukassa, Viru Maakohtu Kriminaalhooldusosakond ning mitmed riig ja KOVi sihtasutused üürivad pinda kaubanduskeskuses. Riigi ega RKASi omandis ei ole sobivat vakantset pinda, et erapindadel asuvaid asutusi ära kolida.

Samuti ei ole mõistlik heas seisukorras olevatest RKASi hoonetest erapindadele kolida. Seepärast ei tehta käesolevas kontseptsioonis Narvas asuvatele asutustele kolimisettepanekuid.

7.5.7 Paide

Riigiasutused kasutavad Paides kolme RKASile kuuluvat büroohoonet. Endine maavalitsuse hoone asub aadressil Rüütli tn 25 ning seal üürivad pinda Maa-amet, Keskkonnainspeksioon, Rahvakultuuri Keskus, Sotsiaalkindlustusamet, Muinsuskaitseamet, Nurme Kool ja Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna piirkondlik talitus. Maaeluministeeriumi asutused paiknevad Pärnu tn 58 hoones. Suurima riigimaja potentsiaaliga on Tallinna tn 18 hoone, mida kasutavad Sotsiaalkindlustusamet, Töötukassa, Maksu- ja Tolliamet, Pärnu Maakohus, Prokuratuur, Tallinna Vangla, Tööinspeksioon, eraüürnikud ning kus on piisavalt vakantsust maavalitsuse hoones asuvate riigiasutuste ümbermajutamiseks. Hoone I korruse ümber ehitamisega on võimalik tekitada kaasaegne ja mugav teeninduskeskkond.

Tallinna tn 18 fassaad ja külgvaade

Stsenaariumi realiseerumisel jääks Rüütli tn hoone vabaks ning võimaldaks sinna majutada täiendavaid pealinnast välja viidavaid töökohti. Endises maavalitsuse hoones paiknevate

asutuste kolimisega Tallinna tn 18 hoonesse tekib töö ja heaolu valdkonna ning teiste teenuste maja. Maaeluministeriumi asutused jäävad eraldi.

Teise alternatiivina kaaluti Maaeluministeriumi asutuste kolimist maavalitsuse hoonesse, et tekitada põllumajandus- ja maaelu valdkonna riigimaja ja vabastada Pärnu tn hoone. See on aga oluliselt kulukam kui esimene alternatiiv ning valdkondlik riigimaja ei oleks täielik, kuna Keskkonnaamet asub Türi ning nende kolimine Paidesse ei ole kaalumisel olnud.

Täiendavalt on kõne all olnud Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) keskkontori 20 töökoha Paidesse toomine. Realiseerides esimese väljapakutud stsenaariumi ja paigutades RMK väljaviidavad töökohad vabanevasse Rüütli tn 25 majja, jääb hoonesse kuni 50 % vakants. Võimalik, et RMK töökohtade Paidesse toomisel muutub tasuvamaks teine välja pakutud stsenaarium. Välistatud ei ole ka kolmanda stsenaariumi tekkimine. Kõige otstarbekam riigimajade lahendus selgub siiski hoonete projekteerimise käigus.

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeeringuvajadusest ja kolimissetpanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.8 Põlva

Põlvas on Riigi Kinnisvara AS omandis ja riigiasutuste kasutuses Kesk tn 20 asuv endine maavalitsuse hoone, kus pärast maavalitsuse lepingu lõpetamist jääb vakantsus suuremaks kui 40% ja Puuri tee 1 asuv ebaefektiivse pinnakasutusega Maaeluministeriumi asutuste ning Keskkonnainspektsiooni kasutuses olev hoone. Sotsiaalkindlustusamet ja Töötukassa asuvad erapinnal. Kui töö- ja heaolu valdkonna riigimaja lahendada erapindade baasil, siis teiste riigiasutuste tarbeks piisaks ühest hoonest.

Kesk 20 hoone on heas seisukorras, asub linna südames, kuid hoonele ligipääsetavus ning hoones liikumine on raskendatud, mistõttu vajab hoone investeeringuid. Lifti rajamine on kulukas ning hea lahenduse saavutamine ei pruugi ehitustehniliselt võimalik olla, kuna hoonel on kaks tiiba, mille korrused on erinevatel tasapindadel.

Põllumajandus- ja keskkonnavaldkonna asutusi koondav Puuri tee 1 hoone asub kesklinnast

Kesk tn 20

Puuri tee 1

eemal, kuid bussijaama vahetus läheduses. Hoone on ehitustehniliselt halvas seisukorras. Asutuste pinnakasutus hoones on ebaefektiivne. Tulenevalt Puuri tee hoone asukohast ei ole mõistlik teenindavaid asutusi (nt Maksu- ja Tolliamet) kolida linna keskusest eemale. Puuri tee hoone rekonstrueerimine on ka mõnevõrra kulukam kui Kesk tn hoones liikumisvõimaluse tagamine liikumiskustega inimestele.

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeeringuvajadusest ja kolimisettepanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.9 Pärnu

Pärnus on asutuste koosseisud suured, mistõttu oleks ühtse riigimaja kontseptsiooni rakendamiseks vaja suuremaid hooneid kui Riigi Kinnisvara AS omandis on. Eraturg ei paku piisavas mahus sobivaid bürooruume, kuid ka uue hoone ehitus ei ole majanduslikult põhjendatud. Siiski saab olemasoleva kinnisvaraportfelli baasil teostada mõned asutuste kolimised, mille tulemusena pinnakasutus paraneb ning kõige kehvemates tingimustes olevate asutuste töötingimused paranevad.

Roheline tn 64

Kõige ebaefektiivsemas kasutuses ja suurima investeeringuvajadusega on Maaeluministeeriumi asutuste kasutuses olevad Haapsalu mnt 86 ja Kerese tn 4 asuvad hooned. Muutes Keskkonnaministeeriumi asutuste kasutuses oleva Roheline tn 64 hoone ruumikasutust, on hoone baasil võimalik luua põllumajandus- ja keskkonnavaldkonna riigimaja. Vabanevate kinnistute müügist on võimalik teenida investeeringuks vaja minev summa. Kui realiseerub

Keskkonnainspektsiooni keskkontori 20 töökoha pealinnast Pärnusse toomine võib Rohelina tn 64 hoone jääda kahe ministeeriumi haldusala asutustele kitsaks. Projekteerimise käigus selgub, kas kõik planeeritud asutused mahuvad valdkondlikku riigimajja või tuleb Maaeluministeeriumi asutustele otsida efektiivsemat pinda turult.

Maavalitsuse sulgemise järel jääb Akadeemia tn 2 hoonesse rohkem kui 50% suurune vakantsus. Uusi töoruume otsib aga Sotsiaalkindlustusamet, kes paikneb Pärnus kolmel erineval aadressil. Ruumiplaneeringu muutmise ning piisava õhuvahetuse tagamise korral on võimalik Sotsiaalkindlustusametile sobilikud ruumid ette valmistada endises maavalitsuse hoones.

Kvaliteetsemat pinda otsivad Pärnus ka kümnekonna töötajaga Terviseamet ning Tööinspektsioon. Akadeemia tn 2 hoone ruumiplaneeringu ümberprojekteerimise käigus selgub, kas ühele nimetatud asutustest on võimalik kolimisettepanek teha. Teisele nimetatud asutustest saab pakkuda Sotsiaalkindlustusameti kolimise järel vabanevat pinda nt Õhtu põik 5 hoones. Võimaluse korral tuleb kaaluda ka Tarbijakaitseameti ühe töökoha kolimist teiste riigiasutuste juurde.

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeeringuvajadusest ja kolimisettepanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.10 Rakvere

Lääne-Viru maavalitsuse hoonesse vakantsust ei teki. Maavalitsusest vabanevat pinda Kreutzwaldi tn 5 peahoones kasutab alates 2018. aasta jaanuarist Eesti Geoloogiateenistus. Sellele vaatamata säilib vakantsus sama kinnistu teistes hoonetes.

Suur vakantsus on ka Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi ning Lääne-Virumaa Veterinaar keskuse kasutuses olevas C. T. von Neffi tn 2 asuvas hoones. Kuna hoone asub linnast väljas, siis ei sobi see suure kliendivooga asutustele, kuid oleks sobilik põllumajandus- ja keskkonnavaldkonna riigimaja asukohana. Teised maaeluministeeriumi asutused asuvad kortermaja ühes püstakus, mis ei ole sobilik kaasaegseks bürookeskkonnaks. Samas, keskkonnaministeeriumi asutused kasutavad pinda heas seisukorras hoones ning nende kolimine ei ole vajalik. Kuna C. T. von Neffi tn hoones on suur vakantsus ja väga suur investeerimisvajadus, siis on majanduslikult soodsam rajada maaeluministeeriumi asutustele kaasaegne ja efektiivne töökeskkond mõnda paremas seisukorras olevasse hoonesse (sh rajada uude asukohta veterinaar- ja toidulabor). Sobivaks alternatiiviks on Kreutzwaldi tn 5 kinnistul asuvad vakantsed pinnad. Sel juhul ei teki Rakverre põllumajandus- ja keskkonna valdkonna riigimaja, kuid mõlema valdkonna asutused töötaksid heades tingimustes.

Probleemne on ka töö ja heaolu valdkonna riigimaja tekitamine. Sotsiaalkindlustusamet kasutab Tallinna tn 30 asuvat hoonet, mis on ebaefektiivse planeeringuga ning suure investeeringute vajadusega. Töötukassa kasutab pinda siseturvalisuse ühishoones, kuid suureneva koosseisu tõttu on vajadus suurema pinna järele. Rakvere kinnisvaraturul ei ole sobivat pinda pakkumisel olnud. Lähtudes valdkondlike riigimajade kontseptsioonist, oleks otstarbekas otsida Töötukassale ja Sotsiaalkindlustusametile sobivat lahendust ühiselt. Tallinna tn 30 hoonesse mõlemad asutused aga ära ei mahu. Kuna Tallinna tn 30 hoone ei vasta ka Sotsiaalkindlustusameti vajadustele ning hoone investeeringute vajadus on võrreldav uue hoone ehitamise maksumusega, pakume optimeerimisettepanekuna välja töö ja heaolu valdkonna riigimaja rajamise uue hoone näol (kas Tallinna tn 30 olemasoleva hoone asemele või mujale sobivasse asukohta).

Tallinna tn 30

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeeringuvajadusest ja kolimisettepanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.11 Rapla

Rapla endine maavalitsuse hoone aadressil Tallinna tn 14 on maakonnakeskuste büroohoonetest kõige suurem (5447 m² üüritavat pinda). Peale Maaeluministeeriumi asutuste, kes asuvad linna servas Kuusiku tee 6 hoones, Maksu- ja Tolliameti, kes paikneb erasektori pinnal ning Terviseameti, kes asub korterelamu ühes korteris, paiknevad kõik teised riigiasutused Tallinna mnt 14 hoones. Ka Töötukassa ning Maanteeamet üürivad pinda nimetatud hoones. Vaatamata sellele, et riik on enamasti koondunud ühte hoonesse, on hoone vakantsus suurusjärgus 50%.

Hoone vakantsuse vähendamiseks on mõistlik tuua eraldi asuvad asutused maavalitsuse hoonesse. Nii tekiks üks suur riigimaja, kus oleks koos nii töö ja heaolu valdkonna

Tallinna tn 14

asutused, põllumajandus- ja keskkonna valdkonna asutused kui ka teised riigiasutused. Vaatamata asutuste kokku kolimisele jääks hoonesse arvestatav vakants.

Tallinna mnt 14 hoones büroopindade rentimiseks on huvi näidanud Rapla vald. Ühinemise järgselt ei mahu uus vald kogu koosseisus endise linnavalitsuse hoonesse ära. Et mitte killustada asutust töötajate paigutamise erinevatesse hoonetesse, on otsustatud hankida turult üüripind, kuhu mahuks kõik vallavalitsuse Raplas asuvad töökohad. Riigi Kinnisvara ASilt on küsitud üüripakkumist, kuid lõpliku otsuse saab vald teha pärast turult võetud erinevate pakkumiste võrdlemist. Rahandusministeerium toetab ideed, et vald kolib Tallinna mnt 14 hoonesse. See on unikaalne võimalus tekitada riigimaja kohaliku omavalitsuse ja riigiasutustega (sh Töötukassa). Samal ajal saaks lahendatud ka hoone vakantsuse probleem. Siiski tuleb arvestada sellega, et lõplikult selgub asutuste mahtumine hoonesse hoone ruumilahenduse ümberprojekteerimise käigus ning kolimise otsuse teeb siiski vald.

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeringuvajadusest ja kolimisettepanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.12 Tartu

Kontseptsiooni kohaselt ei ole planeeritud riigimajade loomist Tartusse. Tartus on suur osakaal erasektorist üüritud pinnal. Riigi kasutatavast büroopinnast vaid väike osa on Riigi Kinnisvara AS või riigi omandis. Kuna asutused on suured, eeldab ka valdkonnapõhiselt asutuste ühele aadressile koondamine väga suurte hoonete rajamist, mis majanduslikult ei ole otstarbekas. Tartus tehakse ettepanek likvideerida endise maavalitsuse hoone vakantsus kolides hoonesse Sotsiaalkindlustusamet, kes täna paikneb linna erinevates otstes kahel erineval aadressil. Asutuse kolimiseks kesklinna paraneb teenuse kättesaadavus.

7.5.13 Valga

Valgas asuvad riigiasutused viiel erineval aadressil. Hoonetest suurim, sealjuures kõige ebaefektiivsema pinnakasutusega ning suurima vakantsiga on endine maavalitsuse hoone aadressil Kesk tn 12. Kuna tegemist on esindusliku hoonega ning teistes hoonetes ei ole piisavalt vakantsust, et Kesk 12 hoonet riigiasutustest tühjaks kolida, on loogiline teha ettepanek teistes hoonetes asuvate riigiasutuste kolimiseks Kesk 12 hoonesse. Kuna hoonesse jääb pärast optimeerimisettepaneku realiseerimist endiselt vakantsus, on võimalik vaba pinda pakkuda näiteks kohalikule omavalitsusele, eraturule või vakantseks jääv hoone osa konserveerida.

Kesk tn 12

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeringuvajadusest ja kolimisettepanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.14 Viljandi

Viljandis on riigiasutused valdavalt koondunud Vabaduse platsi äärde (Vabaduse plats 2, 4 ja 6 hooned). Eraldi on Maksu- ja Tolliamet ja Tööinspeksioon, kes paiknevad heas seisukorras Lossi tn 19 hoones ning Keskkonnaamet ja – inspeksioon, kes asuvad investeringuid vajavas Paala tee 4 hoones.

Vabaduse plats 6 hoone on Viljandi linna omandis ning riigiasutused peavad hoone vabastama 2018. aasta sügiseks. Juba 2017. aasta lõpus alustati Vabaduse plats 6 hoone kasutajatele

Vabaduse plats 2

pindade ette valmistamisega Vabaduse plats 2 hoonesse (endine maavalitsuse hoone). Töökohtade pealinnast välja viimise käigus kolib Rahvakultuuri Keskus Viljandisse. Ühe variandina pakutakse neile pinda Vabaduse plats 2 hoones. Planeeritud kolimiste tulemusel ei jää maavalitsuse tegevuse lõpetamise tulemusel Viljandis vakantset büroopinda.

Vabaduse plats 4 hoones asuvad Maaeluministeriumi valitsemisala asutused. Asutuste pinnakasutust hoones annab parandada, sellega tekitatakse hoonesse piisavalt vakantsust, et sinna paigutada ka Keskkonnaministeriumi valitsemisala asutused. Nii tekiks põllumajandus- ja keskkonnavaldkonna riigimaja, mis koos kõrval asuva Vabaduse plats 2 hoonega moodustavad riigiasutuste kompleksi. Eraldi jääks vaid Maksu- ja Tolliamet ning Tööinspeksioon.

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeringuvajadusest ja kolimissetpanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.5.15 Võru

Riigiasutused asuvad Võrus kaheksal aadressil. Maavalitsuse hoone aadressil Jüri tn 12 jääb 2018. aasta jaanuarist kuni 50% ulatuses vakantseks. Kuna hoone asukoht on logistiliselt hea,

hoone on suur ning suhteliselt heas seisukorras, on riigil mõistlik hoone kasutamist jätkata. Põllumajandusamet ja PRIA kasutavad pinda kortermajas, st hoone ja kinnistu haldamine on tulenevalt omanike rohkusest keeruline. PMA ja PRIA tööruumid on keskmises seisukorras, hoone vajab lähiaastatel investeringuid. Võrumaa Veterinaarkeskus asub linna servas, 50% vakantsusega hoones. Hoone asukohast

Jüri tn 12

tulenevalt ei ole olnud võimalik hoonet ka eraturu üürnikega täita. Hoone vajab lähiaastatel investeringuid. Maa-amet kasutab tervet hoonet, kus pinnakasutus töötaja kohta on üle 50 m². Eelnimetatud asutused kasutavad pinda väiksemates hoonetes, st nende juurde teisi riigiasutusi paigutada ei ole võimalik ning otstarbekas on kavandada halvemas seisukorras, kehva ruumikasutusega või kehvema asukohaga hoonete kasutajate kolimine Jüri tn 12 hoonesse.

Jüri tn 12 hoonesse jääb pärast eelnimetatud asutuste kolimist endiselt vakants. Hoone kasutuse efektiivistamiseks tuleb kaaluda ka teiste asutuste kolimist. Terviseamet ja Tööinspeksioon

asuvad erapinnal. Riigi kulude kokkuhoiduks on mõistlik vähendada RKASi hoonete vakantsust ning loobuda erasektori pindade kasutamisest. Seepärast tehakse ettepanek nimetatud asutuste kolimiseks Jüri tn 12 hoonesse.

Karja tn 17a

Keskkonnaamet asub Karja tn 17a heas seisukorras hoones, asutuse pinnakasutuse tõhusus on hea. Keskkonnaameti kolimiseks praegu ettepanekut ei tehta. Jüri tn 12 hoone rekonstrueerimise ja töökohtade ümberpaigutamise projekteerimise käigus selgub, kas hoone saab täidetud planeeritud asutustega. Kui hoonesse jääb piisavalt vakantsust, tehakse kolimisettepanek ka Keskkonnaametile.

Maksu- ja Tolliamet kasutab erasektorist üüritud pinda linna serval. Kuna Võrus teostatakse veokitele tollikontrolli, siis ei ole otstarbekas Maksu- ja Tolliameti kolimine kesklinna.

Sotsiaalkindlustusamet asub Töötukassaga ühes majas (erasektori pind). Valdkondliku riigimaja kontseptsiooni kohaselt peaksid Sotsiaalkindlustusamet ja Töötukassa asuma lähestikku. Kuna nad juba asuvad samas hoones ja Töötukassa kolimine Jüri tn 12 hoonesse ei ole majanduslikult põhjendatud, siis ei kaaluta ka Sotsiaalkindlustusameti kolimist Võrus.

Täpsema ülevaate hoonete pinnakasutusest, kuludest, investeeringuvajadusest ja kolimisettepanekutest annavad Lisas 1 ja Lisas 2 olevad tabelid.

7.6 Lisa 1 – Hoonete kasutamine, kulud ja investeringuvajadus

Haapsalu

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringuvajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Lahe 8	REHO, Tööinspeksioon, Rahvakultuuri Keskus, Sotsiaalkindlustusamet	899	199	9	22	700	68 360	4-7 aastat	850 000	66 778	
Ehte 9	Maa-amet, Terviseamet, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Tallinna Vangla, Riigi Tugiteenuste Keskus, Haapsalu Linnavalitsus (perekonnaseisutoimingud)	464	432	11	39	20	46 168	4-7 aastat	318 000	25 029	
Kiltsi 10	Keskkonnaamet	571	463	10	46	75	35 283	1-3 aastat	550 000	42 979	
Jaani 8	Läänemaa Veterinaarikeskus	439	361	7	52	78	64 990	1-3 aastat	660 000	63 566	
Jaani 10	Põllumajandusamet, PRIA, Eesti Põllumajandusloomade Joudluskontrolli AS, Maaelu Edendamise SA	547	503	12	42		74 509	1-3 aastat	90 000	7 220	
Jaama 15	Sotsiaalkindlustusamet		78	4	19		7 200				
Jaama 15 ja 17	Maksu- ja Tolliamet		330	14	24		42 000				
Lahe 38	Keskkonnainspeksioon	130	130	7	19		30 000	üle 7 aasta	-	-	
Kokku/keskmine		3 050	2 496	74	34	873	368 509		2 468 000	205 572	

Optimeerimisettepanek: Tagada asutustele kvaliteetne pind - Lahe 8 "Väike riigimaja", Jaani 10 "põllumajandusmaja", erapindadel olijad jäävad enamuses oma pindadele

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringuvajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Lahe 8	REHO, Tööinspeksioon, Keskkonnaamet, Sotsiaalkindlustusamet, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Maa-amet, Terviseamet, Rahvakultuuri Keskus, Riigi Tugiteenuste Keskus	899	899	38	24	0	135 138	4-7 aastat	850 000	66 778	
Ehte 9	vabastame										240 000
Kiltsi 10	vabastame										100 000
Jaani 8	vabastame										60 000
Jaani 10	Põllumajandusamet, PRIA, Eesti Põllumajandusloomade Joudluskontrolli AS, Maaelu Edendamise SA, Läänemaa Veterinaarikeskus	547	503	20	25		81 152	1-3 aastat	90 000	7 220	
Jaama 15	Sotsiaalkindlustusamet		78	5	16		7 200				
Jaama 15 ja 17	Maksu- ja Tolliamet		330	14	24		42 000				
Lahe 38	Keskkonnainspeksioon	130	130	7	19		30 000	üle 7 aasta	-	-	100 000
Kokku/keskmine		1 576	1 940	84	23	0	295 490		940 000	73 998	500 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	-1 474	-556		- 11	- 873	-73 019		-1 528 000	-131 574	500 000
	-48%	-22%		-32%	-100%	-20%				

Jõgeva

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Suur 3	RM REHO, Maksu- ja Tolliamet, Rahvakultuuri Keskus, Jõgevamaa Omavalitsuste Liit, Spordiliit "Kalju", Eesti Maaomavalitsuste Liit, Jõgevamaa Ühistranspordikeskus MTÜ, SA Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, PC FIX OÜ.	1 306	416	12	35	670	84 241	4-7 aastat	1 000 000	119 080	
Ravila 10	Põllumajandusamet, Jõgevamaa Veterinaar- ja Toiduamet, Põllumajanduse Registreerimis- ja Informatsiooni Amet.	1 517	809	24	34		75 200	2-5 aastat	653 000	60 073	
Aia 2	Muinsuskaitseamet, Maa-amet, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, Keskkonnainvesteeringute Keskus SA, eraüürnikud	1 399	876	22	40	59	51 783	1-3 aastat	1 940 000	182 950	
Ristiku 3	SKA, Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda, ITAK OÜ	700	499	17	29	-	34 305	1-3 aastat	900 000	84 792	
Aia 1	Tööinspeksioon		37	2	-	-	3 000				
Kokku/keskmine		4 921	2 636	77	34	729	248 529		4 493 000	446 895	0

Optimeerimisettepanek 1: Aia 2, Ristiku 3 ja Ravila 10 riigiametid kolitakse Suur 3 hoonesse. Suur 3 kohandatakse vastavalt uutele vajadustele, investeering summas 1 550 000 € (5-korruse ehitus, katuse vahetus, ventilatsioon, nõrk- ja tugevvoolu tööd, osaline siseruumide värskendamine, fassaadi soojustamine). Aia 2, Ristiku 3 ja Ravila 10 müüakse.

Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Sotsiaalkindlustusamet, Muinsuskaitseamet, Maa-amet, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, Keskkonnainvesteeringute Keskus SA, REHO, Tööinspeksioon, Tööinspeksioon, Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda, PRIA, Põllumajandusamet, VET Amet, MeM, Maksu- ja Tolliamet, Rahvakultuurikeskus, Jõgevamaa Omavalitsuste Liit, Spordiliit "Kalju", Eesti Maaomavalitsuste Liit, Jõgevamaa Ühistranspordikeskus MTÜ, SA Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, PC FIX OÜ.	1 627	1 407	87	16	-	246 303	1-2 aastat	1 550 000	168 779	
Ravila 10	vabastame									100 000
Aia 2	vabastame									55 000
Ristiku 3	vabastame									30 000

Aia 1	vabastame										
Kokku/keskmine		1 627	1 407	87	16	-	246 303		1 550 000	168 779	185 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Lisanduv kap. komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	-3294	-1229		-18	-729	-2226		-2 943 000	-278 116	185 000
	-67%	-47%		-53%	-100%	-1%		-66%	-62%	

Optimeerimisettepanek 2: Aia 2 ja Ristiku 3 riigiametid kolitakse Suur 3 hoonesse. Suur 3 kohandatakse vastavalt uutele vajadustele, investeering summas 1 000 000 € (ventilatsioon, nõrk-ja tugevvoolu tööd, osaline siseruumide värskendamine, fassaadi soojustamine). Aia 2 ja Ristiku 3 müüakse.

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Üüris sisalduv kap. komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Suur 3	SKA, Muinsuskaitseamet, Maa-Amet, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, Keskkonnainvesteeringute keskus SA, REHO, Tööinspeksioon. Jõgevamaa puuetega inimeste koda, MTA, Rahvakultuuri Keskus, Jõgevamaa Omavalitsuste Liit, Spordiliit "Kalju", Eesti Maaomavalitsuste Liit, Jõgevamaa Ühistranspordikeskus MTÜ, SA Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, PC FIX OÜ.	1 306	1 086	62	18	0	176 331	1-2 aastat	1 000 000	119 080	
Ravila 10	Põllumajandusamet, Jõgevamaa Veterinaar- ja Toiduamet, Põllumajanduse registre- ja informatsiooni amet.	1 517	809	24	34		135 273	2-5 aastat	653 000	60 073	
Aia 2	vabastame										55 000
Ristiku 3	vabastame										30 000
Aia 1	vabastame										
Kokku/keskmine		2 823	1 895	86	22	0	311 604		1 653 000	179 153	85 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Lisanduv kap. komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	-2 098	-742		-12	-729	63 076		-2 840 000	-267 741	85 000
	-43%	-28%		-36%	-100%	25,4%		-63,2%	-59,9%	

Jõhvi

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringuvajadus €	Lisanduv kap. komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Keskväljak 1	Sotsiaalkindlustusamet, Rahvakultuuri Keskus, Riigi Tugiteenuste Keskus, Muinsuskaitseamet, REHO, Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit, Kirderanniku Koostöökogu MTÜ, SA Keskkonnainvesteeringute keskus, Eesti Õigusbüroo OÜ, MTÜ Ühistranspordikeskus	2 151	849	40	21	1 021	161 402	3-5 aastat	1 960 000	142 291	
Pargi 15	Keskkonnaamet, Keskkonnainspeksioon, Maa-amet, Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ, Tallinna Ülikool	2 426	1 320	35	38	817	111 880	1-2 aastat	600 000	48 448	
Viru 5a	Põllumajandusamet, Ida-Virumaa Veterinaarikeskus, PRIA	645	645	20	32	-	56 692	4-7 aastat	650 000	57 783	
Malmi 2b	Tööinspektsioon		239	11	22	-	17 000		erasektori pind		
Rakvere tn 17	Tarbijakaitseamet		20	1	20	-	2 000		erasektori pind		
Kokku/keskmine		5 222	3 072	107	29	1 838	348 974		3 210 000	248 522	0

Optimeerimisettepanek: Viru 5a üürnikud kolivad Pargi 15. Viru 5a kohandatakse Justiitsministeeriumi 35 väljaviidava töökoha jaoks. Keskväljak 1 vakantsed pinnad kohandatakse Justiitsministeeriumi ja Siseministeeriumi 68 väljaviidava töökoha jaoks.

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringuvajadus €	Üüris sisalduv kap. komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Keskväljak 1	Sotsiaalkindlustusamet, Rahvakultuuri Keskus, Riigi Tugiteenuste Keskus, Muinsuskaitseamet, REHO, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Justiitsministeeriumi ja PPA välja viidavad töökohad, kaugtöökohad	2 151	2 151	128	17	-	336 608	1-2 aastat	1 960 000	142 291	
Pargi 15	Keskkonnaamet, Keskkonnainspeksioon, Maa-amet, Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ, Tallinna Ülikool, Põllumajandusamet, Ida-Virumaa Veterinaarikeskus, PRIA	2 426	1 937	58	33	200	160 328	1-2 aastat	600 000	48 448	
Viru 5a	Justiitsministeeriumi väljaviidavad töökohad	645	645	35	18	-	114 475	1-2 aastat	650 000	57 783	
Malmi 2b	Tööinspektsioon		239	11	22	-	17 000	-	erasektori pind	-	
Rakvere tn 17	Tarbijakaitseamet		20	1	20	-	2 000	-	erasektori pind	-	
Kokku/keskmine		5 222	4 992	233	21	200	630 411		3 210 000	248 522	0

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringuvajadus €	Lisanduv kap. komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	0	1 919		- 7	- 1 638	281 437		0	0	
	0%	62%		0%	-53%	81%				

Kuressaare

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Investeeringuga lisanduv kap.komponent €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Lossi 2	Pärnu Maakohus	696	696	12	58		74 762	4-7 aastat	960 000	113 702	
Lossi 2a	Tallinna Vangla	84	84	5	17		9 355	4-7 aastat	96 000	4 768	
Lossi 4a	Prokuratuur, eraüürnikud	522	108	2	54		11 901	1-3 aastat	73 000	6 327	
Lossi 7	vakantne					1 405	63 696	1-3 aastat	1 900 000	116 334	
Lossi 12	Sotsiaalkindlustusamet, Terviseamet, Tööinspeksioon	749	537	12	45	194	63 299	1-3 aastat	550 000	40 356	
Kohtu 10	Põllumajandusamet, Saaremaa Veterinaarikeskus, Veterinaar- ja Toiduamet, Põllumajandusuuringute Keskus	854	652	21	31	132	21 349	1-3 aastat	1 200 000	85 437	
Tallinna 22	Keskonnaamet, Keskkonnainspeksioon	1 008	1 025	26	39		79 592	1-3 aastat	140 000	13 668	
Tallinna 16	Töötukassa, Maa-amet erapinnal		507	21	24		45 600				
Tallinna 58	Maksu- ja Tolliamet erapinnal		380	17	22		40 000				
Tolli 6	PRIA erapinnal		221	8	28		16 104				
Lossi 1	REHO, Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahvakultuuri Keskus		235	14	17		10 079				
Kokku/keskmine		3 913	4 446	138	32	1 731	435 736		3 019 000	264 258	

Kärdla

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Leigri väljak 5	Siseministeerium, Põllumajandusamet, Maksu- ja Tolliamet, Veterinaar- ja Toiduamet, Muinsuskaitseamet, REHO, Tööinspeksioon, Sotsiaalkindlustusamet, Maa-amet, Keskkonnainspeksioon, KIK, eraüürnikud	2 142	1 218	25	49	822	114 686	4-7 aastat	500 000	53 915	0
Põllu 17	Pärnu Maakohus, Prokuratuur, Tallinna Vangla, Töötukassa, notar	503	394	10	41	-	31 247	4-7 aastat	200 000	18 375	0
Kõrgessaare mnt 18	Keskonnaamet	290	290	15	19	-	21 044	4-7 aastat	200 000	18 375	0
Uus 16	Terviseamet	211	210	4	53	-	21 701	4-7 aastat	340 000	33 950	0
Kokku/keskmine		3 146	2 112	54	39	822	188 678		1 240 000	124 614	0

Optimeerimisettepanek 1: Leigri väljak 5 hoone kasutamisest loobutakse, ehitatakse uus riigimaja Pargi 2 või muusse sobivasse asukohta kuhu kolitakse Põllu 17 ja Leigri väljak 5 kliendid. Uus 16 klient kolib haigla pinnale.

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv (aastates)	Investeeringu vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Leigri väljak 5	vabastame										50 000
Põllu 17	vabastame										100 000

Pargi 2, riigimaja	Siseministeerium, Põllumajandusamet, Maksu- ja Tolliamet, Veterinaar- ja Toiduamet, Muinsuskaitseamet, REHO, Tööinspeksioon, Sotsiaalkindlustusamet, Maaamet, Keskkonnainspeksioon, KIK, kaugtöökohad, Pärnu Maakohus, Prokuratuur, Tallinna Vangla, Töötukassa	900	900	43	21	-	212 311	4-7 aastat	2 000 000	151 831	0
Kõrgessaare mnt 18	Keskkonnaamet	290	290	16	18	-	21 044	4-7 aastat	200 000	18 375	0
Uus 16	Vabastame										30 000
Kokku/keskmine		1 190	1 190	59	20	-	233 355		2 200 000	170 205	180 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus, €	Lisanduv kap. komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	-1956	-922		-19	-822	44 677		960 000	45 591	180 000
	-62%	-44%		-49%	-100%	- 79 937		77%	37%	

Optimeerimisettepanek 2: Leigri väljak 5 tagumine tiib lammutatakse, täna kasutuses olev eesmine osa rekonstrueeritakse. Uus 16 klient kolib haigla pinnale.

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Üüris sisalduv kap. komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Leigri väljak 5	Siseministeerium, Põllumajandusamet, Maksu- ja Tolliamet, Veterinaar- ja Toiduamet, Muinsuskaitseamet, REHO, Tööinspeksioon, Sotsiaalkindlustusamet, Maaamet, Keskkonnainspeksioon, KIK, eraüürnikud, kaugtöökohad, Pärnu Maakohus, Prokuratuur, Tallinna Vangla, Töötukassa, Keskkonnaamet, erasektor	2 142	2 040	59	34	0	410 805	1-3 aastat	2 766 020	298 262	0
Põllu 17	Vabastame										100 000
Kõrgessaare mnt 18	Vabastame										30 000
Uus 16	Vabastame										30 000
Kokku/keskmine		2 142	2 040	59	34	0	410 805		2 766 020	298 262	160 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Lisanduv kap. komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	-1 004	-72		-5	-822	222 127		1 526 020	173 648	160 000
	-32%	-3%		-13%	-100%	97 513		123%	139%	

Paide

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Investeeringuga lisanduv kap.komponent €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Tallinna 18	Maksu- ja Tolliamet, Pärnu Maakohus, Prokuratuur, Töötukassa, Sotsiaalkindlustusamet, Tööinspeksioon, Tallinna Vangla, eraüürnikud	2 914	2 274	52	44	142	204 163	4-7 aastat	990 000	120 290	
Rüütli 25	REHO, Muinsuskaitseamet, Sotsiaalkindlustusamet, Rahvakultuuri Keskus, Maa-amet, Keskkonnainspeksioon, KIK, KOV MTÜd, eraüürnikud	1 599	704	20	35	700	80 503	üle 7 a	1 200 000	123 763	
Pärnu 58	Põllumajandusamet, Terviseamet, Järvamaa Veterinaarkeskus, PRIA, Jõudluskontroll, Jäätmehoolduskeskus	1 131	1 131	28	40	-	73 466	üle 7 a	110 000	19 544	
Kokku/keskmine		5 644	4 109	100	41	842	358 131		2 300 000	263 596	

Optimeerimisettepanek 1: Tallinna 18 kaasaegne riigimaja - Kõik Rüütli 25 asutused kolivad riigimajja. Eraldi jääb põllumajandusmaja Pärnu 58

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Tallinna 18	Maksu- ja Tolliamet, Pärnu Maakohus, Prokuratuur, Töötukassa, Sotsiaalkindlustusamet, Tööinspeksioon, Tallinna Vangla, REHO, Muinsuskaitseamet, Rahvakultuuri Keskus, Maa-amet, Keskkonnainspeksioon, KIK, kaugtöökohad, võimalusel KOV MTÜd ja eraüürnikud	2 914	2 416	80	30	-	263 827		990 000	120 290	
Rüütli 25	vabastame										40 000
Pärnu 58	Põllumajandusamet, Terviseamet, Järvamaa Veterinaarkeskus, PRIA, Jõudluskontroll, Jäätmehoolduskeskus	1 131	1 131	28	28		93 009		110 000	19 544	
Kokku/keskmine		4 045	3 547	108	34	-	356 837		1 100 000	139 834	40 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Investeeringuga lisanduv kap.komponent €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	- 1 599	- 562	- 7	- 842	- 1 295	-1 200 000	-123 763	40 000		
	-28%	-14%	-18%	-100%	0%	-52%	-47%			

Optimeerimisettepanek 2: Tallinna 18 kaasaegne riigimaja, Rüütli 25 põllumajandus- ja keskkonnamaja

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Tallinna 18	Maksu- ja Tolliamet, Pärnu Maakohus, Prokuratuur, Töötukassa, Sotsiaalkindlustusamet, Tööinspeksioon, Tallinna Vangla, eraüürnikud, kaugtöökohad	2 914	2 274	60	38	141,6	263 827		990 000	120 290	

Rüütli 25	REHO, Muinsuskaitseamet, Rahvakultuuri Keskus, Maa-amet, Keskkonnainspeksioon, KIK, KOV MTÜd, Põllumajandusamet, Terviseamet, Järvamaa Veterinaarikeskus, PRIA, Jõudluskontroll, Jäätmehoolduskeskus	1 599	1 404	48	29	0	189 035		1 200 000	123 763	
Pärnu 58	vabastame										250 000
Kokku/keskmine		4513	3678	108	38	142	452 862	0	2 190 000	244 053	250 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritav büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Investeeringuga lisanduv kap.komponent €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	- 1 131	- 431		- 3	- 700	94 730		- 110 000	-19 544	250 000
	-20%	-10%		-7%	-83%	26%		-5%	-7%	

Põlva

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritav büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Kesk 20	Maksu- ja Tolliamet, Muinsuskaitseamet, REHO, Riigi Tugiteenuste Keskus, Tööinspeksioon, Maa-amet, Rahvakultuuri Keskus, KOVi MTÜd	1 600	585	23	25	745	85 013	1-3 aastat	1 133 617	122 239	
Puuri tee 1	Põllumajandusamet, Põlvamaa Veterinaarikeskus, PRIA, Keskkonnainspeksioon, Jõudluskontroll, eraüürnikud	1 608	1 321	29	46	72	49 764	1-3 aastat	1 635 418	176 348	
Käisi 1a ja 2	Sotsiaalkindlustusamet		111	7	16	-	5 000				
Kokku/keskmine		3 208	2 016	59	34	818	139 776		2 769 034	298 587	

Optimeerimisettepanek: Kesk 20 hoonesse paigutada KKI, MEM asutused (seni Puuri tee 1)

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritav büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Kesk 20	Maksu- ja Tolliamet, Muinsuskaitseamet, REHO, Riigi Tugiteenuste Keskus, Tööinspeksioon, Maa-amet, Rahvakultuuri Keskus, kaugtöökohad, KOVi MTÜd, Põllumajandusamet, Põlvamaa Veterinaarikeskus, PRIA, Keskkonnainspeksioon, Jõudluskontroll	1 600	1 330	59	23	-	222 757	1-3 aastat	1 133 617	122 239	
Puuri tee 1	vabastatakse										80 000
Käisi 2	Sotsiaalkindlustusamet		111	7	16	-	5 000				
Kokku/keskmine		1 600	1 441	66	22	-	227 757		1 133 617	122 239	80 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritav büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	- 1 608	- 575		- 12	- 818	87 981		- 1 635 418	- 176 348	80 000
	-50%	-29%		-36%	-100%	63%		-59%	-59%	

Pärnu

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Akadeemia 2	REHO, Muinsuskaitseamet, Rahvakultuuri Keskus, Riigi Tugiteenuste Keskus, Kultuurkapital, KIK, KOVi MTÜd	1 374	391	12	33	821	117 932	1-3 aastat	493 000	28 030	
Õhtu põik 5	Sotsiaalkindlustusamet, eraüürnikud	935	78	6	13		12 032	4-7 aastat	70 000	4 500	
Roheline 64	Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, KemIT, Maa-amet, Keskkonnauuringute Keskus, Keskkonnaministeerium, eraüürnik	2 125	1 457	42	35		108 066	4-7 aastat	420 000	26 520	
Haapsalu mnt 86	Pärnumaa Veterinaarikeskus, PRIA, Jõudluskontrolli AS, eraüürnikud	1 825	1 354	27	50	700	106 716	1-3 aastat	2 487 000	196 224	
Kerese 4	Põllumajandusamet, Veterinaar- ja Toiduamet, MES, eraüürnikud	556	556	14	40		33 336	1-3 aastat	1 200 000	76 650	
Uus 3-1	Terviseamet	100	100	12	8		20 864	1-3 aastat	176 000	15 012	
Lai 14	Sotsiaalkindlustusamet		443	26	17		8 220				
Uus 2	Tööinspeksioon erapinnal		247	12	21		16 560				
Kokku/keskmine		6 914	4 625	151	31	1 521	423 727		4 846 000	346 936	

Optimeerimisettepanek: Akadeemia 2 - "Väike riigimaja", Roheline 64 - keskkonna- ja põllumajandusmaja. MEM asutused kolivad kap.remonti vajavatelt pindadelt KeM asutuste juurde. Sotsiaalkindlustusamet kolib Akadeemia 2 hoonesse. Võimalusel kolivad Tööinspeksioon ja Terviseamet vastavalt Akadeemia 2 ja Õhtu põik 5 hoonetesse.

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Akadeemia 2	REHO, Muinsuskaitseamet, Rahvakultuuri Keskus, Riigi Tugiteenuste Keskus, Kultuurkapital, KIK, Sotsiaalkindlustusamet, Tööinspeksioon	1 374	1 374	67	21		149 052	1-3 aastat	493 000	28 030	
Õhtu põik 5	Terviseamet, eraüürnik	935	120	12	10		18 000	4-7 aastat	70 000	4 500	
Roheline 64	Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, KemIT, Keskkonnaministeerium, Maa-amet, Keskkonnauuringute Keskus, Põllumajandusamet, PRIA, Pärnumaa Veterinaarikeskus, Jõudluskontroll, Veterinaar- ja Toiduamet	2 125	2 125	112	19		163 965	4-7 aastat	420 000	26 520	
Haapsalu mnt 86	Vabastame										123 750
Kerese 4	Vabastame										281 700
Uus 3-1	Vabastame										59 000
Lai 14	Pinda jääb kasutama Haigekassa										
Uus 2	Vabastame										
Kokku/keskmine		4 434	3 619	191	19		331 017		983 000	59 050	464 450

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	- 2 480	- 1 006		- 12	- 1 521	- 92 710		-3 863 000	-287 886	464 450

-36%	-22%	-38%	-100%	-22%	-80%	-83%
------	------	------	-------	------	------	------

Rakvere

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Fr. R. Kreutzwaldi 5	Eesti Geoloogiateenistus, REHO, Rahvakultuuri Keskus, Muinsuskaitseamet, Tööinspeksioon, Maa-amet, Terviseamet, Siseministeerium, KIK, KOVi MTÜd, Töötukassa	2 452	1 599	69	23	500	216 291	1-3 aastat	220 000	15 971	
Fr. R. Kreutzwaldi 5a (vaid Töötukassa pind)	Töötukassa		354	20	18	-	45 196				
Tallinna 30	Sotsiaalkindlustusamet, TEHIK	807	806	29	28	-	74 176	üle 7 aasta	1 290 000	93 651	
C. T. von Neffi 2	Veterinaar- ja Toidulaboratoorium, Lääne-Virumaa Veterinaarikeskus	1 563	1 011	21	48	519	98 788	üle 7 aasta	2 120 000	153 907	
Võidu 38	PRIA, Põllumajandusamet, Veterinaar- ja Toiduamet	232	232	21	11	-	15 630				
J. Kunderi 18	Keskkonnaamet, Keskkonnainspeksioon	776	776	26	30		69 500	üle 7 aasta	-	-	
Kokku/keskmine		5 830	4 779	186	26	1 019	450 081		3 630 000	263 530	-

Optimeerimisettepanek: Tallinna 30 asendatakse kaasaegse hoonega kuhu kolivad töö ja heaolu valdkonna asutused: SKA, Töötukassa, Tööinspeksioon, Terviseamet. MeM asutused kolivad Võidu 38st ja Neffi 2st Kreutzwaldi 5 hoonetesse.

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Fr. R. Kreutzwaldi 5	Eesti Geoloogiateenistus, REHO, Rahvakultuuri Keskus, Muinsuskaitseamet, Maa-amet, Siseministeerium, KIK, KOVi MTÜd, PRIA, Põllumajandusamet, Veterinaar- ja Toiduamet, Lääne-Virumaa Veterinaar- ja Toidulaboratoorium, kaugtöökohad	2 452	1 849	104	18	250	248 866	1-3 aastat	720 000	52 270	
Fr. R. Kreutzwaldi 5a (end. Töötukassa pind)	Töötukassa vabastab pinna, PPA ja Prokuratuur võtavad kasutusse										
Tallinna 30 (uus hoone)	Tööinspeksioon, Terviseamet, Töötukassa, Sotsiaalkindlustusamet, TEHIK	1 104	1 104	75	15	-	173 439	1-3 aastat	1 690 000	122 690	
C. T. von Neffi 2	Vabastatakse										50 000
Võidu 38	Vabastatakse										150 000
J. Kunderi 18	Keskkonnaamet, Keskkonnainspeksioon	776	776	27	29			üle 7 aasta	-	-	
Kokku/keskmine		4 332	3 729	206	18	250	422 305		2 410 000	174 960	200 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	-1 498	-1 050		-8	-769	-27 776		-1 220 000	-88 569	200 000
	-96%	-104%		-30%	-75%	-6%		-34%	-34%	

Rapla

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Tallinna 14	Sotsiaalkindlustusamet, Rahvakultuuri Keskus, Tööinspeksioon, Keskkonnaamet, REHO, Riigi Tugiteenuste Keskus, Muinsuskaitseamet, Maanteeamet, Maa-amet, Tarbijakaitse amet, Töötukassa, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, KOVi MTÜd, eraüürnikud	5 447	1 923	52	37	2 508	284 438	4-7 aastat	2 180 000	257 534	
Kuusiku tee 6	Põllumajandusamet, PRIA, Raplamaa Veterinaarikeskus, Maaelu Edendamise SA, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS, eraüürnikud	827	620	21	30	104	38 810	üle 7 a	226 000	20 443	
Mahlamäe 8-32	Terviseamet	77	77	4	19		12 002	1-3 aastat	15 000	1 908	
Tallinna 22	Maksu- ja Tolliamet		265	10	27		25 440				
Kokku/keskmine		6 351	2 884	87	33	2 612	360 690		2 421 000	279 885	

Optimeerimisettepanek 1: Tallinna 14 kaasaegne riigimaja, kuhu kolivad Maaeluministeeriumi asutused, Maksu- ja Tolliamet ning Terviseamet

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Tallinna 14	Sotsiaalkindlustusamet, Rahvakultuuri Keskus, Tööinspeksioon, Keskkonnaamet, REHO, Riigi Tugiteenuste Keskus, Muinsuskaitseamet, Maanteeamet, Maa-amet, Tarbijakaitse amet, Töötukassa, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, kaugtöökohad, Põllumajandusamet, PRIA, Raplamaa Veterinaarikeskus, Maaelu Edendamise SA, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS, Maksu- ja Tolliamet, Terviseamet, KOVi MTÜd, eraüürnikud	5 447	3 400	116	29	950	484 938		2 180 000	257 534	
Kuusiku tee 6	vabastame						-				260 000
Mahlamäe 8-32	vabastame										35 000
Tallinna 22	vabastame										
Kokku/keskmine		5 447	3 400	116	29	950	484 938		2 180 000	257 534	295 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	- 904	516		- 4	- 1 662	124 248		-241 000	-22 351	295 000
	-14%	18%		-12%	-64%	34%				

Optimeerimisettepanek 2: Tallinna 14 kaasaegne riigimaja, kuhu kolib lisaks Maaeluministeeriumi asutustele, Maksu- ja Tolliametile ning Terviseametile ka Rapla vald (ei oska võimalikkust hinnata enne hoone läbijoonistamist arhitekti poolt, valla kolimise otsus)

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Tallinna 14	Sotsiaalkindlustusamet, Rahvakultuuri Keskus, Tööinspeksioon, Keskkonnaamet, REHO, Riigi Tugiteenuste Keskus, Muinsuskaitseamet, Maanteeamet, Maa-amet, Tarbijakaitse amet, Töötukassa, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, kaugtöökohad, Põllumajandusamet, PRIA, Raplamaa Veterinaarkeskus, Maaelu Edendamise SA, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS, Maksu- ja Tolliamet, Terviseamet, KOVi MTÜd, Rapla vald	5 447	3 400	116	29	-	379 032		2 180 000	257 534	
Kuusiku tee 6	vabastame						-				260 000
Mahlamäe 8-32	vabastame										35 000
Tallinna 22	vabastame										
Kokku/keskmine		5 447	3 400	116	29		379 032		2 180 000	257 534	295 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	- 904	516		- 4	- 2 612	18 342		- 241 000	- 22 351	295 000
	-14%	18%		-12%	-100%	5%				

Tartu

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Riia 15	Rahvakultuuri Keskus, Tartumaa Omavalitsuste Liit, REHO, Tervise Arengu Instituut	1 782	658	10	66	1 124	129 565	5-7 aastat	910 516	104 128	
Põllu 1a	Sotsiaalkindlustusamet, Terviseamet, Eesti Haigekassa	3 011	940	80	12	-	71 205	1-3 aastat	1 227 194	93 214	
Tähe 106 (müügiportfell)	Sotsiaalkindlustusamet	1 073	186	15	12	650	19 951	1-3 aastat	1 055 909	80 210	
Kokku/keskmine		5 866	1 784	105	17	1 774	200 770		3 193 620	277 553	

Optimeerimisettepanek: SKA kolimine tänasest Põllu 1a, Tähe 106 ja erapinnalt Riia 15 hoonesse (esimesed 4 korrust). Riia 15 kohandamine SKA vajadustele (klienditeeninduse ja ventilatsiooni rajamine) ja üldine hoone tihendamine töökohtade mõttes. Investeering summas 910 516 € (ventilatsioon, nõrk-ja tugevvoolu tööd, osaline siseruumide värskendamine). Tähe 106 müük.

Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Riia 15										
Sotsiaalkindlustusamet, Rahvakultuuri Keskus, Tartumaa Omavalitsuste Liit, REHO, Tervise Arengu Instituut, kaugtöökohad	1 782	1 782	122	14	0	233 694	1-2 aastat	910 516	104 128	
Põllu 1a										850 000
Tähe 106										160 000
Kokku/keskmine	1 782	1 782	122	14	0	233 694	0	910 516	104 128	1 010 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	- 4 084	- 2	- 3	- 1 774	32 923		- 2 283 104	- 173 424	1 010 000	
	-70%	0%	-11%	-100%	16%		-72%	-63%		

Valga

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Kesk 12	Sotsiaalkindlustusamet, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, Maa-amet, Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahvakultuuri Keskus, REHO, Keskkonnainvesteeringute Keskus, eraüürnikud	2 360	1 314	29	45	987	131 798	kriitiline	2 412 826	260 177	
Aia 17	Tarbijakaitseamet, Keeleinspeksioon, Muinsuskaitseamet, PRIA	539	446	15	30	67	40 219	1-3 aastat	474 517	51 168	
E. Enno tn 32	Põllumajandusamet	200	148	7	21	-	20 517	1-3 aastat	148 137	15 974	
Tartu tn 79	Valgamaa Veterinaarikeskus	205	206	6	34	-	30 333	1-3 aastat	402 171	43 366	
Viljandi 23/26a	Maksu- ja Tolliamet		232	14	17	-	40 000				
Vabaduse 26	Tööinspeksioon		18	-	-	-	1 000				
Kokku/keskmine		3 304	2 363	71	32	1 054	263 867		3 437 651	370 685	

Optimeerimisettepanek: Kolida kõik riigiasutused Kesk 12 hoonesse.

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Kesk 12	Sotsiaalkindlustusamet, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, Maa-amet, Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahvakultuuri Keskus, REHO, Keskkonnainvesteeringute Keskus, Tarbijakaitseamet, Keeleinspeksioon, Muinsuskaitseamet, PRIA, Põllumajandusamet, Valgamaa Veterinaarikeskus, Maksu- ja Tolliamet, Tööinspeksioon, eraüürnikud	2 360	1 975	79	25	326	372 474	kriitiline	2 412 826	260 177	
Aia 17	vabastame										15 000
E. Enno tn 32	vabastame										19 000
Tartu tn 79	vabastame										15 000
Viljandi 23/26a	vabastame										erapind
Vabaduse 26	vabastame										erapind
Kokku/keskmine		2 360	1 975	79	25	326	372 474		2 412 826	260 177	49 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	- 944	- 388	- 7	- 729	108 608			-1 024 825	-110 508	49 000
	-29%	-16%	-21%	-69%	41%			-30%	-30%	

Viljandi

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Vabaduse plats 2	Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahvakultuuri Keskus, REHO, Viljandi Linnavalitsus	1 590	713	26	27	835	107 743	4-7 aastat	665 488	97 308	
Vabaduse plats 4	Maa-amet, Põllumajandusamet, Viljandimaa Veterinaarakeskus, Veterinaar- ja Toiduamet, PRIA, Terviseamet, Statistikaamet, KOVi MTÜd ja eraüürnikud	2 113	1 555	59	26	181	137 884	4-7 aastat	2 017 690	153 121	
Lossi 19	Maksu- ja Tolliamet, Tööinspeksioon, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	602	602	22	27		34 107	üle 7 aasta	304 907	23 189	
Paala tee 4	Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, eraisik	487	451	24	19	-	49 752	4-7 aastat	222 128	16 873	
Vabaduse plats 6	Statistikaamet, Sotsiaalkindlustusamet, Riigi Tugiteenuste Keskus		477	33	14		17 700				
Kokku/keskmine		4 792	3 798	164	23	1 016	347 186		3 210 214	290 491	

Optimeerimisettepanek: Vabaduse plats 6 riigiametite ümberpaigutamine Vabaduse plats 2 hoonesse. Vabaduse plats 2 hoone ettevalmistamine, töökohtade tihendamine, ventilatsiooni rajamine. SKA klienditeeninduse rajamine esimesele korrusele. Statistikaameti jaoks II korrusele eraldi kinnine tsoon (ISKE nõuded). Vabaduse plats 4 hoonesse paigutatakse Keskkonnaamet ja Keskkonnainspeksioon. Vabaduse plats 4 hoonesse investeeritakse ca 2 mEUR, mille eest rajatakse ventilatsioon ja tihendatakse hoonet töökohtadega. Ülejäänud hoonetesse investeeritakse vajadusest lähtuvalt (vt. investeeringu vajaduse ajaline perspektiiv tulpa).

Aadress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Vabaduse plats 2	Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahvakultuuri Keskus, REHO, Sotsiaalkindlustusamet, Statistikaamet, Viljandi Linnavalitsus	1 590	1 590	105	15		207 972	1 aasta	665 488	97 308	
Vabaduse plats 4	Maa-amet, Põllumajandusamet, Viljandimaa Veterinaarakeskus, Veterinaar- ja Toiduamet, PRIA, Terviseamet, Statistikaamet, KOVi MTÜd ja eraüürnikud, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet	2 113	1 555	75	21		320 946	4-7 aastat	2 017 690	153 121	
Lossi 19	Maksu- ja Tolliamet, Tööinspeksioon, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	602	602	22	27		65 305	üle 7 aasta	304 907	23 189	
Paala tee 4	vabastame										150 000
Vabaduse plats 6	vabastame										
Kokku/keskmine		4 305	3 747	202	19	-	594 223	0	2 988 085	273 618	150 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
	- 487	- 52	- 5	- 1 016	247 037	- 222 128	- 16 873	150 000		
	-10%	-1%	-20%	-100%	71%	-7%	-6%			

Võru

Olemasolevate hoonetega jätkamine pärast 01.01.2018	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Jüri tn 12	Muinsuskaitseamet, Keskkonnainspeksioon, Tarbijakaitseamet, Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahvakultuuri Keskus, REHO, Keskkonnainvesteeringute Keskus, ERR, KOVi MTÜd	1 934	623	20	31	890	113 597	1-3 aastat	1 629 220	175 680	
Katariina allée 7-M100	Põllumajandusamet, PRIA	346	284	17	17	-	34 822	1-3 aastat	302 414	32 610	
Võrumõisa tee 4	Võrumaa Veterinaarakeskus	489	240	7	34	249	45 465	1-3 aastat	434 558	46 859	
Kreutzwaldi 55	Maa-amet	258	258	5	52	-				-	
Lembitu 2a	Terviseamet, Tööinspeksioon		129	5	26	-	8 245			-	
Karja tn 17a	Keskkonnaamet	364	276	22	13	-	36 847	4-7 aastat	130 360	14 057	
Jüri 19a	Sotsiaalkindlustusamet		242	11	22	-	18 000			-	
Põllu 2	Maksu- ja Tolliamet		623	30	21	-	70 000			-	
Kokku/keskmine		3 390	2 675	117	23	1 139	326 975		2 496 552	269 205	

Optimeerimisetepanek: Investeeritakse 1,63 mln eurot maavalitsuse hoonesse Jüri tn 12, mille tulemusel loobutakse Kreutzwaldi 55, Võrumõisa tee 4, Katariina allée 7 ja Lembitu tn 2a pindade kasutamisest. Projekteerimise käigus selgub, kas Jüri 12 hoonesse mahub ka Keskkonnaamet. Sel juhul vabaneks ka Karja tn 17a hoone.

Adress	Hoone kasutajad	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Üüris sisalduv kap.komponent investeeringult €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
Jüri tn 12	Muinsuskaitseamet, Keskkonnainspeksioon, Tarbijakaitseamet, Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahvakultuuri Keskus, REHO, Keskkonnainvesteeringute Keskus, ERR, KOVi MTÜd, Põllumajandusamet, PRIA, Võrumaa Veterinaarakeskus, Maa-amet, Terviseamet, Tööinspeksioon	1 934	1 378	62	22	150	222 502		1 629 220	175 680	
Katariina allée 7-M100	vabastame						-			-	40 000
Võrumõisa tee 4	vabastame						-			-	30 000
Kreutzwaldi 55	vabastame						-			-	
Lembitu 2a	vabastame						-			-	
Karja tn 17a	Keskkonnaamet	364,1	276	23	12		36 847		130 360	14 057	
Jüri 19a	Sotsiaalkindlustusamet		242	11	22		18 000			-	
Põllu 2	Maksu- ja Tolliamet		623	34	18		70 000			-	
Riigiasutuste kokku/keskmine		2 298	2 520	130	19	150	347 349		1 759 580	189 737	70 000

Võrdlus baasstsenaariumiga	Üüritava büroopind m ²	Riigiasutuste kasutatav üüripind m ²	Riigi töökohtade arv	Riigi pinnakasutus m ² /töökoht	Vakantsus m ²	Kulu riigile kokku €/aastas	Investeeringu vajaduse perspektiiv	Investeeringu-vajadus €	Lisanduv kap.komponent investeeringust €/aastas	Mittevajaliku vara müügitulu
		-155,6		-3,5	-989,0	20 374		-736 971	-79 468	70 000
		-6%		-15%	-87%	6%		-30%	-30%	

7.7 Lisa 2 – Töökohad ja kolimisettepanekud

Haapsalu

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritavad töökohad	sh pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimisettepaneku realiseerumisel	Märkus
Lahe 8, 8/1, 8/2	Riigi Kinnisvara AS	RAM REHO ja RMIT	riik	5	7	3	Lahe 8	REHO 4, RM 1 ja RMIT 2 töökohta
		Tööinspeksioon	riik	2	2		Lahe 8	Kaalutakse 10 keskkontori töökoha toomist Haapsallu
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Lahe 8	
		Sotsiaalkindlustusamet	riik	1	1		Lahe 8	
		Vakants						
Ehte 9	Riigi Kinnisvara AS	RAM REHO (arhiiv) + Haapsalu Linnavalitsus (perekonnaseisutoimingud)	riik	2	2		Lahe 8	
		SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	muu				Lahe 8	
		Tallinna Vangla	riik	3	3		Sadama 21	
		Terviseamet	riik	2	5	3	Lahe 8	
		Maa-amet	riik	3	3		Lahe 8	
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	1	1		Lahe 8	
		Vakants						
Kiltsi tee 10	Riigi Kinnisvara AS	Keskkonnaamet	riik	10	10	1	Lahe 8	
		Metsaühistu	muu					
		Vakants						
Jaani 10	Riigi Kinnisvara AS	PRIA	riik	8	8		Jaani 10	
		Maaelu Edendamise Sihtasutus	muu				Jaani 10	
		Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS	muu				Jaani 10	
		Põllumajandusamet	riik	4	4		Jaani 10	
Jaani 8	Riigi Kinnisvara AS	Läänemaa Veterinaarikeskus	riik	7	8	1	Jaani 10	
		Vakants						
Vee tn 6	Riigi Kinnisvara AS	PMA ja VTA garaažid	riik				Vee tn 6	
Lahe 38	Riigi Kinnisvara AS	Keskkonnainspeksioon	riik	7	7		Lahe 38	
Jaama 15 ja 17	Erapind	Maksu- ja Tolliamet	riik	14	14		Jaama 15 ja 17	
Jaama 15	Erapind	Sotsiaalkindlustusamet	riik	4	5	1	Jaama 15	
Jaama 13	Erapind	Eesti Töötukassa	muu	17	17		Jaama 13	
		kaugtöökohad	riik		6		Lahe 8	

Jõgeva

Aadress	Omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Töötajate arv	Planeeritud töökohad	sh pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimisettepaneku 1 realiseerumisel	Uus asukoht optimeerimisettepaneku 2 realiseerumisel	Märkus
Suur 3	Riigi Kinnisvara AS	REHO	riik	4	4		Suur 3	Suur 3	
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	3	5		Suur 3	Suur 3	
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Suur 3	Suur 3	
		Maksu- ja Tolliamet	riik	4	4		Suur 3	Suur 3	
		Jõgevamaa Omavalitsuste Liit	muu				Suur 3	Suur 3	
		Jõgevamaa Spordiliit Kalju	muu				Suur 3	Suur 3	
		Eest Maaomavalitsuste Liit	muu				Suur 3	Suur 3	
		Jõgevamaa Ühistranspordikeskus MTÜ	muu				Suur 3	Suur 3	
		PC FIX OÜ	muu				Suur 3	Suur 3	
		SA Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus	muu				Suur 3	Suur 3	
		Vakantsus							
Aia 2	Riigi Kinnisvara AS	REHO	riik						arhiiv
		Keskkonnaamet	riik	11	12	1	Suur 3	Suur 3	
		Keskkonnainspeksioon	riik	7	7		Suur 3	Suur 3	
		Maa-Amet	riik	3	3		Suur 3	Suur 3	
		Muinsuskaitseamet	riik	1	1		Suur 3	Suur 3	
		Eraüürnikud	muu				Aia 2	Aia 2	
		SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	muu				Suur 3	Suur 3	
		Vakantsus							
Ravila 10	Riigi Kinnisvara AS	Põllumajandusamet	riik	8	9		Ravila 10	Suur 3	
		PRIA	riik	7	7		Ravila 10	Suur 3	
		Jõgevamaa Veterinaarikeskus	riik	7	7		Ravila 10	Suur 3	
		Veterinaar- ja Toiduamet	riik	2	2		Ravila 10	Suur 3	
Ristiku 3	Riigi Kinnisvara AS	Sotsiaalkindlustusamet	riik	17	17		Suur 3	Suur 3	
		ITAK OÜ	muu				Ristiku 3	Ristiku 3	
		Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda	muu				Ristiku 3	Ristiku 3	
Suur 14	Eraomanik	Eesti Töötukassa	muu	18	18		Suur 14	Suur 14	
Aia 1	Kesk-Eesti Ärikeskus AS	Innove	muu				Aia 1	Aia 1	
		Tööinspeksioon	riik	2	2		Suur 3	Suur 3	Tähtajatu tüürileping
		Kaugtöökohad			6		Suur 3	Suur 3	

Jõhvi

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimisettepaneku realiseerumisel	Märkus
Keskväljak 1	Riigi Kinnisvara AS	REHO	riik	5	5		Keskväljak 1	
		Sotsiaalkindlustusamet	riik	27	27	4	Keskväljak 1	
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Keskväljak 1	
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	6	6		Keskväljak 1	
		Muinsuskaitseamet	riik	1	1		Keskväljak 1	
		Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit	muu				erapind	
		Kirderanniku Koostöökogu MTÜ	muu				erapind	
		SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	muu				erapind	
		Eesti Õigusbüroo OÜ	muu				erapind	
		MTÜ Ühistranspordikeskus	muu				erapind	
		RIK	riik		10	10	Keskväljak 1	
		Justiitsministeerium	riik		58	58	Keskväljak 1	
		PPA	riik		14	7	Keskväljak 1	
		Vakants						
Kaugtöökohad	riik		6		Keskväljak 1			
Pargi 15	Riigi Kinnisvara AS	Keskkonnaamet	riik	15	15		Pargi 15	
		Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ	muu				Pargi 15	
		Tallinna Ülikool	muu				Pargi 15	
		Keskkonnainspeksioon	riik	13	14	1	Pargi 15	
		Maa-amet	riik	7	9	2	Pargi 15	
		Vakants						
Viru 5a	Riigi Kinnisvara AS	Põllumajandusamet	riik	3	3		Pargi 15	
		Ida-Virumaa Veterinaarikeskus	riik	11	11		Pargi 15	
		PRIA	riik	6	6		Pargi 15	
		Justiitsministeerium	riik		35	35	Viru 5a	
Rakvere 8	erasektor	Eesti Töötukassa	muu	58	58		Rakvere 8	
Malmi 2b	erasektor	Tööinspeksioon	riik	11	11		Malmi 2b	Leping kehtib kuni 31.03.2020
Rakvere tn 17	erasektor	Tarbijakaitseamet	riik	1	1		Rakvere tn 17	Tähtajatu leping

Kuressaare

Aadress	Omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh. pealinnast väljaviidavad töökohad	Märkus
Lossi 12	Riigi Kinnisvara AS	Sotsiaalkindlustusamet	riik	7	7		
		Tööinspeksioon	riik	2	2		
		Terviseamet	riik	3	3		
		vakants					
Lossi 1 // 1a	Saaremaa vald	Saaremaa Omavalitsuste Liit MTÜ	muu				
		Eesti Rahvusringhääling	muu				
		Eesti Õigusbüroo OÜ	muu				
		Saaremaa Arenduskeskus SA	muu				
		Saaremaa Apteek OÜ	muu				
		Tiiu Tanu TÜ	muu				
		Graveer OÜ	muu				
		AS Kalev	muu				
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		
		Maa-amet	riik	2	2		
		RAM REHO + RMIT	riik	5	5	1	1 RMIT töötaja
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	6	6	2	
		vakants					
Lossi 2	Riigi Kinnisvara AS	Pärnu Maakohus	riik	12	12		
Lossi 2a	Riigi Kinnisvara AS	Tallinna Vangla	riik	5	5		
Lossi 4a	Riigi Kinnisvara AS	Prokuratuur	riik	2	2		
		eraüürnikud	muu				
Tallinna 22	Riigi Kinnisvara AS	Keskkonnaamet	riik	18	18		
		Keskkonnainspeksioon	riik	8	8		
Kohtu 16	Eesti Vabariik	Saaremaa Veterinaar- ja Toidulaboratoorium	riik				
Tallinna tn. 10	KOV	Muinsuskaitseamet	riik				Tähtajatu leping
Tallinna 16	Osäühing Saarte Investeering	Maa-amet	riik	4	4		
		Eesti Töötukassa	muu	17	19	2	
Kohtu 10	Riigi Kinnisvara AS	Saaremaa Veterinaar- ja Toiduamet	riik	9	9		Kinnistul on kaks hoonet.
		Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS	muu				
		Veterinaar- ja Toiduamet	riik	2	2		
		Põllumajandusamet	riik	7	7		
		Põllumajandusuuringute Keskus	riik	3	3		
Tolli 6	osäühing ABC Saare	PRIA	riik	8	8		
Tallinna 58	ELECTRUM TRADING AS	Maksu- ja Tolliamet	riik	17	17		
Lossi 7	Riigi Kinnisvara AS	Endine Kuressaare politseijaoskond					tühi hoone, vajab investeeringuid

		Kaugtöökohad	riik		6		
--	--	--------------	------	--	---	--	--

Kärdla

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimisettepaneku 1 realiseerumisel	Uus asukoht optimeerimisettepaneku 2 realiseerumisel	Märkus
Leigri väljak 5	Riigi Kinnisvara AS	Siseministerium	riik	2	2		Pargi 2	Leigri väljak 5	Töökohad on loodud alates 01.01.2018 seoses riigireformiga.
		Põllumajandusamet	riik	2	2		Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Maksu- ja Tolliamet	riik	5	5		Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Veterinaar- ja Toiduamet	riik	1	1		Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Muinsuskaitseamet	riik	2	2		Pargi 2	Leigri väljak 5	
		RM REHO + RMIT	riik	3	3,8	0,8	Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Tööinspeksioon	riik	1	1		Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Sotsiaalkindlustusamet	riik	2	3	1	Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Maa-amet	riik	3	3		Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Keskkonnainspeksioon	riik	4	5	1	Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Keskkonnainvesteeringute Keskus SA	muu				Pargi 2	Leigri väljak 5	
		FINANCIAL SERVICES OÜ	muu					Leigri väljak 5	
		Eesti Õigusbüroo OÜ	muu					Leigri väljak 5	
		Kultuurkapital	muu					Leigri väljak 5	
				vakants					
Põllu 17	Riigi Kinnisvara AS	Pärnu Maakohus	riik	1	1		Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Prokuratuur	riik	0,5	0,5		Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Tallinna Vangla	riik	1	1		Pargi 2	Leigri väljak 5	
		Notar	muu					Leigri väljak 5	
		Eesti Töötukassa	muu	7	7		Pargi 2	Leigri väljak 5	
Kõrgessaare mnt 18	Riigi Kinnisvara AS	Keskkonnaamet	riik	15	16	1	Kõrgessaare mnt 18	Leigri väljak 5	
Uus 16	Riigi Kinnisvara AS	Terviseamet	riik	4	4		Kärdla haigla	Kärdla haigla	
		Kaugtöökohad	riik		6		Pargi 2	Leigri väljak 5	

Paide

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimisettepaneku 1 realiseerumisel	Uus asukoht optimeerimisettepaneku 2 realiseerumisel	Märkus
Rüütli 25	Riigi Kinnisvara AS	Nurme Kool	riik	1	1		Tallinna 18	Rüütli 25	
		Maa-amet	riik	3	3		Tallinna 18	Rüütli 25	
		Keskkonnainspeksioon	riik	5	5		Tallinna 18	Rüütli 25	
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Tallinna 18	Rüütli 25	
		Sotsiaalkindlustusamet	riik	2	2		Tallinna 18	Rüütli 25	
		Muinsuskaitseamet	riik	1	1		Tallinna 18	Rüütli 25	
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	3	3		Tallinna 18	Rüütli 25	
		RM REHO talitus	riik	4	4		Tallinna 18	Rüütli 25	
		Järvamaa Omaavalitsuste Liit MTÜ	muu				?	Rüütli 25	
		Arved Viirlaiu Põhja-Eesti metsaühistu	muu				?	Rüütli 25	
		Järvamaa Arenduskeskus	muu				?	Rüütli 25	
		ERR	muu				?	Rüütli 25	
		Quebec OÜ	muu				?	Rüütli 25	
		SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	muu				Tallinna 18	Rüütli 25	
		vakants							
Tallinna 18	Riigi Kinnisvara AS	Sotsiaalkindlustusamet	riik	3	3	1	Tallinna 18	Tallinna 18	
		Tallinna Vangla	riik	5	5		Tallinna 18	Tallinna 18	
		Maksu- ja Tolliamet	riik	9	9		Tallinna 18	Tallinna 18	
		Tööinspeksioon	riik	1	1		Tallinna 18	Tallinna 18	
		Eesti Töötukassa	muu	18	20	4	Tallinna 18	Tallinna 18	
		Pärnu Maakohus	riik	11	11		Tallinna 18	Tallinna 18	
		Prokuratuur	riik	5	5		Tallinna 18	Tallinna 18	
		Notar Ene Nuka	muu				Tallinna 18	Tallinna 18	
		TIETO ESTONIA SERVICES OÜ	muu				Tallinna 18	Tallinna 18	
		Kohtuäri Virge Vab	muu				Tallinna 18	Tallinna 18	
		Notar Anu Nool	muu				Tallinna 18	Tallinna 18	
		Kohtuäri Heimo Vilpuu	muu				Tallinna 18	Tallinna 18	
		Vakants							
Pärnu 58	Riigi Kinnisvara AS	PRIA	riik	10	10		Pärnu 58	Rüütli 25	
		Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS	muu				Pärnu 58	Rüütli 25	
		Järvamaa Veterinaarikeskus	riik	10	10		Pärnu 58	Rüütli 25	
		Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus	muu				Pärnu 58	Rüütli 25	
		Terviseamet	riik	2	2		Pärnu 58	Rüütli 25	
		Põllumajandusamet	riik	6	6		Pärnu 58	Rüütli 25	
		Riigimetsa Majandamise Keskus	muu				Rüütli 25	Kaalutakse 20 keskkontori töökoha toomist Paidesse	
		kaugtöökohad	riik		6		Tallinna 18	Tallinna 18	

Põlva

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimissetpaneku realiseerumisel	Märkus
Kesk 20	Riigi Kinnisvara AS	Maksu- ja Tolliamet	riik	10	10		Kesk 20	
		Muinsuskaitseamet	riik	1	1		Kesk 20	
		RaM REHO talitus	riik	3	3		Kesk 20	
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	2	2		Kesk 20	
		kaugtöökohad	riik	-	6		Kesk 20	
		Tööinspeksioon	riik	1	1		Kesk 20	
		Maa-amet	riik	5	5	1	Kesk 20	
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Kesk 20	
		vakants	muu					
		Ühistranspordikeskus	muu				Kesk 20	
		Spordiliit	muu				Kesk 20	
		Põlvamaa Omavalitsuste Liit MTÜ	muu				Kesk 20	
		Põlvamaa Partnerluskogu	muu				Kesk 20	
		Põlvamaa Arenduskeskus	muu				Kesk 20	
Puuri tee 1	Riigi Kinnisvara AS	Põllumajandusamet	riik	6	7		Kesk 20	
		Põlvamaa Veterinaarikeskus	riik	7	7		Kesk 20	
		Keskkonnainspeksioon	riik	8	8		Kesk 20	
		PRIA	riik	8	8		Kesk 20	
		Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS	muu				Kesk 20	
		Põlva Väikeloomakliinik OÜ	muu				kolimist ei ole planeeritud	
		ITAK OÜ	muu				kolimist ei ole planeeritud	
vakants	muu							
Kesk 42	eraisik	Eesti Töötukassa	muu	21	21		kolimist ei ole planeeritud	
J. Käisi 1a ja 2	eraisik	Sotsiaalkindlustusamet	riik	7	7		kolimist ei ole planeeritud	
Kesk 15	KOV	Põlva Vallavalitsus	muu	50	50		Kesk 20	

Pärnu

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimissetpaneku realiseerumisel	Märkus
Akadeemia 2	Riigi Kinnisvara AS	RAM REHO	riik	4	4		Akadeemia 2	
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Akadeemia 2	
		Muinsuskaitseamet	riik	1	1		Akadeemia 1	
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	6	7	1	Akadeemia 2	
		SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	muu				Akadeemia 2	
		Pärnumaa Omavalitsuste Liit MTÜ	muu					
		Pärnumaa Ühistranspordi Keskus	muu					kolivad bussijaama
		Pärnumaa Spordiliit	muu					
		Eesti Kultuurkapital	muu				Akadeemia 2	
		vakants						
Pikk 16b	Riigi Kinnisvara AS	Prokuratuur	riik	14	14		Õhtu põik 5	
Roheline 64	Riigi Kinnisvara AS	Keskkonnaamet	riik	23	24	1	Roheline 64	
		Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ	muu				Roheline 64	
		Anne Rebane	muu					
		Keskkonnaministeerium	riik				Roheline 64	
		Maa-amet	riik	9	9	1	Roheline 64	
Keskkonnainspeksioon	riik	10	36	26	Roheline 64	Sisaldab 20 keskkontori töökoha välja viimist		
P.Kerese 4-M3	Riigi Kinnisvara AS	Maaelu Edendandamise SA	muu					
		Kikepera Metsaühistu MTÜ	muu					
		Veterinaar- ja Toiduamet	riik	2	2		Roheline 64	
		Põllumajandusamet	riik	12	13		Roheline 64	
Haapsalu mnt 86	Riigi Kinnisvara AS	PRIA	riik	12	12		Roheline 64	
		REMIT Auto OÜ	muu					
		Mart Taggel Veterinaarabi	muu					
		Meeri Pein	muu					
		Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS	muu				Roheline 64	
		Vakants						
Pärnumaa Veterinaarakeskus	riik	15	16	1	Roheline 64			
Uus 3a-1	Riigi Kinnisvara AS	Terviseamet	riik	12	12	1	Õhtu põik 5	
Õhtu põik 5	Riigi Kinnisvara AS	Sotsiaalkindlustusamet	riik	6	6		Akadeemia 2	
		Riigi Kinnisvara AS	muu				Õhtu põik 5	
Lai 14	Pärnu Linnavalitsus	Eesti Haigekassa	muu				Lai 14	
		Sotsiaalkindlustusamet	riik	26	36	10	Akadeemia 2	
Uus 2	Pärnu Linnavalitsus	Tööinspeksioon	riik	12	12		Akadeemia 2	
Rüütli 40 a	Erapind	Eesti Haigekassa	muu				Lai 14	
Homniku 1	Erapind	Eesti Töötukassa	muu	39	39		Homniku 1	

Rakvere

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht alternatiivstenaariumi realiseerumisel	Märkus
Fr. R. Kreutzwaldi 5	Riigi Kinnisvara AS	Rahandusministeerium, REHO	riik	5	5		Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Eesti Geoloogiateenistus	riik	40	40	40	Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Muinsuskaitseamet	riik	2	2		Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Tööinspeksioon	riik	4	4		Tallinna 30 uus riigimaja	
		Maa-amet	riik	5	5		Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Terviseamet	riik	3	8	5	Tallinna 30 uus riigimaja	
		Siseministeerium	riik	3	3	3	Fr. R. Kreutzwaldi 5	Töökohad on loodud alates 01.01.2018 seoses riigireformiga.
		SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	muu				Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Lääne-Viru Arenduskeskus	muu				Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Lääne-Viru Omavalitsuste Liit	muu				Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Ühistranspordikeskus	muu				Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Töötukassa	muu	6	6		Tallinna 30 uus riigimaja	
Vakants								
Fr. R. Kreutzwaldi 5a (vaid Töötukassa pind)	Riigi Kinnisvara AS	Töötukassa	muu	20	25	5	Tallinna 30 uus riigimaja	
Tallinna 30	Riigi Kinnisvara AS	Sotsiaalkindlustusamet	riik	26	26	1	Tallinna 30 uus riigimaja	
		TEHIK	riik	3	6	6	Tallinna 30 uus riigimaja	
C. T. von Neffi 2	Riigi Kinnisvara AS	Eesti Töuloomakasvatajate Ühistu	muu				-	
		Eesti Põllumajandusomade Jõudluskontrolli AS	muu				-	
		Veterinaar- ja Toidulaboratoorium	riik	11	11		Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Lääne-Virumaa Veterinaarkeskus	riik	10	10		Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Vakants						
Võidu 38	Riigi Kinnisvara AS	PRIA	riik	12	12		Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Põllumajandusamet	riik	8	8		Fr. R. Kreutzwaldi 5	
		Veterinaar- ja Toiduamet	riik	1	1		Fr. R. Kreutzwaldi 5	
Kunderi 18	Riigi Kinnisvara AS	Keskkonnaamet	riik	18	18		J. Kunderi 18	
		Keskkonnainspeksioon	riik	8	9	1	J. Kunderi 18	
		Kaugtöökohad	riik		6		Fr. R. Kreutzwaldi 5	

Rapla

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimisetepaneku 1 realiseerumisel	Uus asukoht optimeerimisetepaneku 2 realiseerumisel	Märkus
Tallinna mnt 14	Riigi Kinnisvara AS	Sotsiaalkindlustusamet	riik	13	16	3	Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Tööinspeksioon	riik	4	4		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Keskkonnaamet	riik	13	16	3	Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		RM REHO	riik	3	3		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	REHO
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	4	4		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Muinsuskaitseamet	riik	1	1		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Maanteeamet	riik	6	6		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Maa-amet	riik	7	7		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Tarbijakaitseameti vastuvõtt	riik				Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Rapla Maamõõdubüroo OÜ	muu				Tallinna mnt 14		
		Rapla Finantsinfo OÜ	muu				Tallinna mnt 14		
		Mari Lilleäri OÜ	muu				Tallinna mnt 14		
		Raplamaa omavalitsuste liit	muu				Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Sihtasutus Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus	muu				Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		MTÜ Raplamaa	muu				Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	muu				Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Eesti Töötukassa	muu	18	18		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
Vakants									
Kuusiku tee 6	Riigi Kinnisvara AS	Põllumajandusamet	riik	6	14	7	Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		PRIA	riik	7	7		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Raplamaa Veterinaarikeskus	riik	8	17	9	Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Raplamaa Talupidajate Liit	muu				Tallinna mnt 14		
		Maaelu Edendamise SA	muu				Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS	muu				Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		Kesk-Eesti Põllumajandusühistu	muu				Tallinna mnt 14		
		Vakants							
Mahlamäe 8-32	Riigi Kinnisvara AS	Terviseamet	riik	4	4		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
Tallinna mnt 22	Rapla Maja OÜ	Maksu- ja Tolliamet	riik	10	10		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	
		SA Innove	muu						
		SA Erametsakeskus	muu						
		Kaugtöökohad			6		Tallinna mnt 14	Tallinna mnt 14	

Tartu

Aadress	Omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh.pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimissetpaneku realiseerumisel	Märkus
Riia 15	Riigi Kinnisvara AS	REHO	riik	5	5		Riia 15	
		Tarumaa Omavalitsuste Liit	muu				Riia 15	
		Tervise Arengu Instituut	riik	4	4		Riia 15	
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Riia 15	
		Kaugtöökohad	riik		6		Riia 15	
		Vakants						
Põllu 1a	Riigi Kinnisvara AS	Eesti Haigekassa	muu	30			Põllu 1a	
		Terviseamet	riik	48	52	4	Põllu 1a	
		Sotsiaalkindlustusamet	riik	80	87	7	Riia 15	
Tähe 106	Riigi Kinnisvara AS	Sotsiaalkindlustusamet	riik	15	15		Riia 15	

Valga

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimissetpaneku realiseerumisel	Märkus
Kesk 12	RKAS	Sotsiaalkindlustusamet	riik	6	6		Kesk 12	
		Keskkonnainspeksioon	riik	5	6	1	Kesk 12	
		Keskkonnaamet	riik	5	5		Kesk 12	
		Maa-amet	riik	3	3		Kesk 12	
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	6	6		Kesk 12	
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Kesk 12	
		REHO	riik	3	3		Kesk 12	
		kaugtöökohad	riik	0	6		Kesk 12	
		vakants	muu					
		Eesti Õigusbüroo	muu				Kesk 12	
		SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	muu				Kesk 12	
		Valgamaa Metsaühistu	muu			Kesk 12		
E.Enno 32	RKAS	Põllumajandusamet	riik	5	5		Kesk 12	
Tartu 79	RKAS	Valgamaa Veterinaarikeskus	riik	6	6		Kesk 12	
Aia 17	RKAS	Tarbijakaitseamet	riik	1	1		Kesk 12	
		Keeleinspeksioon	riik	1	1		Kesk 12	
		Muinsuskaitseamet	riik	1	1		Kesk 12	
		Politsei- ja Piirivalveamet	riik	3	3		Puiestee 4	
		vakants						
		PRIA	riik	9	9		Kesk 12	
		Valga Naiste Tugikeskus	muu			Kesk 12		
Viljandi 23	eraisik	Maksu- ja Tolliamet	riik	14	16	2	Kesk 12	
Peetri 2	eraisik	Terviseamet	riik				kolimist ei ole planeeritud	
Vabaduse 26	eraisik	Tööinspeksioon	riik	0	1		Kesk 12	
		Eesti Töötukassa	muu	22	22		kolimist ei ole planeeritud	
		SA Innove	muu	8			kolimist ei ole planeeritud	

Viljandi

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh. pealinnast väljaviidavad töökohad	Asukoht optimeerimissetepaneku realiseerimisel	Märkus
Vabaduse plats 2	Riigi Kinnisvara AS	RM REHO	riik	5	5		Vabaduse plats 2	
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	20	20	2	Vabaduse plats 2	
		Rahvakultuurikeskus	riik	1	19	18	Vabaduse plats 2	
		Viljandi Linnavalitsus	KOV				Vabaduse plats 2	Avalik WC
		Vakantsus						
Vabaduse plats 4	Riigi Kinnisvara AS	Maa-amet	riik	9	9	2	Vabaduse plats 4	
		Viljandimaa Veterinaarkeskus	riik	11	11		Vabaduse plats 4	
		Veterinaar- ja Toiduamet	riik	1	1		Vabaduse plats 4	
		Põllumajandusamet	riik	11	11		Vabaduse plats 4	
		PRIA	riik	10	10		Vabaduse plats 4	
		Statistikaamet	riik	15	15	15	Vabaduse plats 2	
		Terviseamet	riik	2	2		Vabaduse plats 4	
		Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS	muu				Vabaduse plats 4	
		ITAK OÜ	muu				Vabaduse plats 4	
		Viljandimaa Talupidajate Liit	muu				Vabaduse plats 4	
		Viljandimaa Omaavalitsuste liit	muu				Vabaduse plats 4	
		Viljandimaa Nõustamis- ja Õpiabikeskus	muu				Vabaduse plats 4	
		Vakantsus						
Vabaduse plats 6	Viljandi linn	Statistikaamet	riik	10	20	10	Vabaduse plats 2	
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	6	6		Vabaduse plats 2	REGREL
		Sotsiaalkindlustusamet	riik	17	20	5	Vabaduse plats 2	
Lossi 19	Riigi Kinnisvara AS	Maksu- ja Tolliamet	riik	18	18		Lossi 19	
		Tööinspeksioon	riik	3	3		Lossi 19	
		SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	muu	1	1		Lossi 19	
Paala tee 4	Riigi Kinnisvara AS	Keskkonnaamet	riik	17	18	1	Vabaduse plats 4	
		Rein Tischler	muu		0			
		Keskkonnainspeksioon	riik	7	7		Vabaduse plats 4	
Tallinna 19/21	OÜ Leola Kinnisvara	Eesti Töötukassa	muu	23	23		kolimist ei ole planeeritud	
		Kaugtöökohad			6		Vabaduse plats 4	

Võru

Aadress	Hoone omanik	Hoone kasutaja	Hoone kasutaja grupp	Olemasolevad töökohad	Planeeritud töökohad	sh pealinnast väljaviidavad töökohad	Uus asukoht optimeerimisettepaneku realiseerumisel	Märkus
Jüri 12	Riigi Kinnisvara AS	Muinsuskaitseamet	riik	1	1		Jüri 12	
		Keskonnainspeksioon	riik	8	10	2	Jüri 12	
		Tarbijakaitseamet	riik	1	1		Jüri 12	
		Riigi Tugiteenuste Keskus	riik	4	4		Jüri 12	
		Rahvakultuuri Keskus	riik	1	1		Jüri 12	
		REHO	riik	5	5		Jüri 12	
		Vakants	muu					
		SA Keskonnainvesteeringute Keskus	muu				Jüri 12	
		Eesti Rahvusringhääling	muu				Jüri 12	
		Võrumaa Partnerluskogu MTÜ	muu				Jüri 12	
		Võrumaa Omavalitsuste Liit MTÜ	muu				Jüri 12	
Võrumaa Arenguagentuur SA	muu				Jüri 12			
Karja tn 17a	Riigi Kinnisvara AS	Keskonnaamet	riik	22	23	1	Karja tn 17a või Jüri tn 12	
Katariina allée 7	Riigi Kinnisvara AS	Põllumajandusamet	riik	6	6		Jüri 12	
		PRIA	riik	11	11		Jüri 12	
Kreutzwaldi 55	Eesti Vabariik	Maa-amet	riik	5	5		Jüri 12	
Võrumõisa 4	Riigi Kinnisvara AS	Võrumaa Veterinaarikeskus	riik	7	7		Jüri 12	
		Vakants	muu					
Lembitu 2a	eraisik	Terviseamet	riik	2	2		Jüri 12	
		Tööinspeksioon	riik	3	3		Jüri 12	lepingu tähtaeg 31.05.2019
Põllu tn 2	eraisik	Maksu- ja Tolliamet	riik	30	34	4	kolimist ei ole planeeritud	
Jüri tn 19a	eraisik	Riigi Infosüsteemi Amet	riik		-		kolimist ei ole planeeritud	
		Sotsiaalkindlustusamet	riik	11	11		kolimist ei ole planeeritud	
		Tartu Vangla	riik		-		kolimist ei ole planeeritud	
		Viru Vangla	riik		-		kolimist ei ole planeeritud	
		Töötukassa	muu	24	29		kolimist ei ole planeeritud	
	RKAS	RaM kaugtöökohad	riik	0	6		Jüri 12	

7.8 Lisa 3 – Riigi kasutatavad hooned maakonnakeskustes

Linn	Aadress	Kas hoone vabaneb või mitte	Muinsuskaitsetised piirangud
Haapsalu	Ehte 9	Vabaneb	Haapsalu vanalinna muinsuskaitseala
Haapsalu	Jaani 10	Ei	Haapsalu vanalinna muinsuskaitseala
Haapsalu	Jaani 8	vabaneb	Haapsalu vanalinna muinsuskaitseala
Haapsalu	Kiltsi 10	vabaneb	Piirangud puuduvad
Haapsalu	Lahe 38	Ei	Piirangud puuduvad
Haapsalu	Lahe 8	Ei	Haapsalu vanalinna muinsuskaitseala, ühes hoone ajaloomälestis (E. Enno elupaik)
Jõgeva	Aia 2	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Jõgeva	Ravila 10	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Jõgeva	Ristiku 3	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Jõgeva	Suur 3	Ei	Piirangud puuduvad
Jõhvi	Keskväljak 1	Ei	Ehitismälestis.
Jõhvi	Pargi 15	Ei	Piirangud puuduvad
Jõhvi	Viru 5a	Ei	Piirangud puuduvad
Kuressaare	Kohtu 10	Ei ole selget ettepanekut	Kuressaare vanalinna muinsuskaitseala
Kuressaare	Lossi 12	Ei ole selget ettepanekut	Kuressaare vanalinna muinsuskaitseala
Kuressaare	Lossi 2	Ei ole selget ettepanekut	Kuressaare vanalinna muinsuskaitseala
Kuressaare	Lossi 2a	Ei ole selget ettepanekut	Kuressaare vanalinna muinsuskaitseala
Kuressaare	Lossi 4a	Ei ole selget ettepanekut	Kuressaare vanalinna muinsuskaitseala
Kuressaare	Lossi 7	Ei ole selget ettepanekut	Kuressaare vanalinna muinsuskaitseala, ehitismälestis
Kuressaare	Tallinna 22	Ei ole selget ettepanekut	Kuressaare vanalinna muinsuskaitseala
Kärdla	Kõrgessaare mnt 18	Ei	Piirangud puuduvad
Kärdla	Leigri väljak 5	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Kärdla	Põllu 17	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Kärdla	Uus 16	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Paide	Pärnu 58	Ei	Piirangud puuduvad
Paide	Rüütli 25	Väljaviidavatele töökohtadele	Paide vanalinna muinsuskaitseala
Paide	Tallinna 18	Ei	Ehitismälestis 15061, Paide kohtuhoone
Põlva	Kesk 20	Ei	Piirangud puuduvad
Põlva	Puuri tee 1	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Pärnu	Akadeemia 2	Ei	Pärnu vanalinna ja kuurordi muinsuskaitseala
Pärnu	Haapsalu mnt 86	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Pärnu	Kerese 4	Vabaneb	Pärnu vanalinna ja kuurordi muinsuskaitseala
Pärnu	Roheline 64	Ei	Piirangud puuduvad
Pärnu	Uus 3A-1	Vabaneb	Pärnu vanalinna ja kuurordi muinsuskaitseala, Mälestis11793 - Asulakoht
Pärnu	Õhtu põik 5	Ei	Pärnu vanalinna ja kuurordi muinsuskaitseala
Rakvere	C. T. von Neffi 2	Vabaneb	Ehitismälestis. Väärtuslikud interjöörid.
Rakvere	Fr. R. Kreutzwaldi 5	Ei	Piirangud puuduvad
Rakvere	J. Kunderi 18	Ei	Piirangud puuduvad
Rakvere	Tallinna 30	Asendatakse	Piirangud puuduvad
Rakvere	Võidu 38	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Rapla	Kuusiku tee 6	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Rapla	Mahlamäe 8-32	Vabaneb	Piirangud puuduvad

Rapla	Tallinna 14	Ei	Piirangud puuduvad
Tartu	Põllu 1a	Ei	Piirangud puuduvad
Tartu	Riia 15	Ei	Piirangud puuduvad
Tartu	Tähe 106	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Valga	Aia 17	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Valga	E. Enno tn 32	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Valga	Kesk 12	Ei	Valga linnatuumiku muinsuskaitseala, mälestise reg nr 27005. Ehitismälestis - pangahoone Valgas Kesk 12, mälestise reg nr 23321.
Valga	Tartu tn 79	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Viljandi	Lossi 19	Ei	Viljandi vanalinna muinsuskaitseala
Viljandi	Paala tee 4	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Viljandi	Vabaduse plats 2	Ei	Viljandi vanalinna muinsuskaitseala
Viljandi	Vabaduse plats 4	Ei	Viljandi vanalinna muinsuskaitseala
Võru	Jüri tn 12	Ei	Võru vanalinna muinsuskaitseala, mälestise reg nr 27008
Võru	Karja tn 17a	Ei	Võru vanalinna muinsuskaitseala, mälestise reg nr 27008
Võru	Katariina allee 7-M100	Vabaneb	Võru vanalinna muinsuskaitseala, mälestise reg nr 27008. Tegemist korteriomandiga (hoone I korrus)
Võru	Kreutzwaldi 55	Vabaneb	Piirangud puuduvad
Võru	Võrumõisa tee 4	Vabaneb	Piirangud puuduvad